221271
III
Mag. St. Dr.

8539

BIBLIOTHÈQUE

EMINENCYA
Minimi & Pusilli

* *Syna prawicy* * *y Syna wywyższenia.*
w Konsistorzu Troycy Przenayświętszey od wiekow, in petto

DESTYNOWANA

á dopiero od Naywyższego Pasterza Oyca S. BENEDYKTA XIII.
ostatniego dnia; *y Grudnia y Roku* 1726.
Minimæ *Societatis* Jezuitow Plantatora,
á w błędach przesadzających się *Ezauitow Supplantatora*
Novo-Zakonnego Jakuba S. Oyca IGNACEGO,
dwom naymłodszym á oraz naymilszym Synom; Swiętym

LUDWIKOWI
GONZADZE
Y
STANISŁAWOWI
KOSTCE

Jędrzejowskim * Nowicyuszom 221271 III
za Nominacyą Korony Polskiey
Kanonizacyiną Promocyą
* *z naznaczonym*; * in titulum; *Imieniem BENIAMINA y JOZEFA*
* y z oddaną * PURPURĄ Krwi JEZUSOWEY
w Obrzezaniu swoim nazaiutrz następującym, wylaney

KONFEROWANA

Y
Przy Solenney Introdukcyi
w Warszawskiey (*Majestatu Polskiego*; *y Prowincyi S. J. Litewskiey*) *Metropolij.*
Roku 1727. 12. Października,
* *przy* pierwszym * otwarciu ust *Kaznodzieyskich na ten Akt złączonych*
na * SUMMIE

PROMULGOWANA

Naywyższemu, Polskiego Duchowieństwa LEVITIE
Nanowanemu *in delicijs generis Poloni* BENIAMINOWI
I prawicę Tronu Polsk: * wywyższonemu JOZEFOWI *
Jaśnie Oświeconemu Xiążęciu

TEODOROWI I. IENDRZEIOWI
POTOCKIEMU

DEI Gratiâ (*boday w krotce*, * miseratione Divinâ)
Gnieźnieńskiemu *Archi* Metropolicie*, *S. Stolice Apostolskiey*
Ordynaryinemu *Legatowi*, *Polskiego Krolestwa*; *y Litewskiego*
Xięstwa *PRYMASOWI*, *y naypierwszemu Xiążęciu*
Przy Pańskich Imienin * INTYTULACYI, tudzież Mę-
czeńskiey *in effusione Sangvinis* S. Patrona, y zkolligo-
waney z tymi SS. Patronami, Krwi, * PURPURZE

PREKONIZOWANA

Y w przed-Wilią Festu S. Stanisława Kostki, á dzień S.
TEODORA 9. *Listopada*; * z BIRETEM Kaznodzieyskim, (*Listami opadającemi*; skroconych dla krotkości, Kodicillow) napełnionym
Przy Eminencyalney; * paris Regibus & majoris Principibus *godności, tudzież dni Beniaminowych y lat Jozefowych apprekacyi, iako DAROWI BOZEMU*

TEODOROWI

na Podarunek y PREZENT

PREZENTOWANA

Przez X. JOZEFA JENDRZEIA ZAŁUSKIEGO
Referendarza Koronnego; *Opata Hebdowskiego*, *Archidiakona w Katedrze Płockiey y Kollegiacie Pułtowskiey*, *Kanonika Krakowskiego*, *Proboszcza Koadjut: Warszawskiego.*

* Anno * *præsenti* quo
FILIVs Dexterz DeDVCtq est, VeLVtoVIs. Joseph. *Psal:* 79. 2.

Ornata Regis PURPURA
Electa digno ſtipite.

O Crux! Ave! ſpes unica (vitæ)
Tam Sancta membra | tange (PILAVITÆ)
| tinge

CELSISSIME PRINCEPS

DUm Do, Dum Dico, Dum Dedico, Tibi Celſiſſime Princeps *Jacobi* Plantatoris *ſeu verius Diui Jgnatij* Societatis *JESU* Protoplaſtæ, in Societate Civium ſupernorum, ultimogenitos *filios, Staniſlaum nempe ſub figura* Joſephi *PUSILLI, Aloyſium verò ſub ſchemate* [illegible] *vatici-MINIMI; horum* primo Jmperio (A) | *oppornium* | *quod ita ſonat*; prior in donis [illegible] *oraculum; nec enim alteri cuipiam, nisi* Tibi, Lechico MAIORI IN JMPERIO; *nec alio quoq; tempore, niſi ipſa die Divo* Theodoro: (*qui ex vocis ethimo,* Donum Dei (B) audit) *Tutelari Tuo* Sacra; in Tuæ Sacrarium exauditionis, *mea vota, ſimul ac hæc* Dei Dona *illibata, hæc* Sacra munera *PRIOR IN DONIS* * fero & offero.

Mea vota dixi, & bene, ſunt etenim; ſed hæc Dei dona; *quæ* prior * in donis *fero, non mea, ſed Tua potiùs dicere malim,* Theodorea *nempe ſunt, idcirco ad Te, qui THEODORUS donum* Dei nominaris eſq; (C) *juremeritò ſpectant; Tua ſunt, Tua tota ſunt.*

Tua ſunt, tua tota ſunt, tota in toto, ac tota in qualibet parte; *& primò quidem; ALOYSIUS, Tuus eſt, nam Angelus eſt; at Tu Angelus Eccleſiæ Polonæ, locutione apocalypticâ ex condigno nuncuparis. Tuus eſt, nam Socius JESU eſt, cuius Tu* planè Oraculum, *& in extructo* Oraculo *Varſavienſi plenè Fundator es, Tuus eſt, nam Gonzaga eſt, Cuius Proſapiæ, Sanguine, per Jagellonianam ſtirpem in Ludovica Gonzaga, Vladiſlai IV & Joannis Caſimiri Regum Fratrum,* thori & throni *ſocia, tum & affinitate; per Miſcovianam propaginem, in Sigiſmundo* Gonzaga Miſcovio, *Regni Mareſchallo,* (1)

(a) nites

(A) Gen. 49. 3. (B) Theatr. vitæ hum. d. pag. 432. (C) 1 Joan. 3. 1.

nites & literis. *Genuinus hic Beniamin Tuus est, nam ut & ille* Amantissimus Domini (D) *es. Tuus es, nam ut ille* Patri, *Tu* Patriæ *in delicijs es. Tuus es, nam prout huic* Minimo; Filio dexteræ, maior pars venit, ita ut quinq; partibus excederet (E) *ita & Tibi, quoq; id contigit, Tibi* Maximo, Patri *Patriæ, ad* dexteram *Solij Poloni sedenti; qui*.

Quinq; Senatorum Fratrum Dux, Stemmatis (Crucis) (F) *cum meo Avunculo, ac Tuo in Episcopatu Varmiensi Prædecessore, nunc jam juremeritò dici posses; nam quot PILAVA trabes: tot nunc simul & semel POTOCCIANA Domus: trabeatas numerat curules; in JOSEPHO Kijoviensi, MICHAELE Volhiniæ, STANISLAO Belzensi, Palatinis, STEPHANO Mareschallo Curiæ Regni, Fratribus, ac JOSEPHO, Castellano Braclaviensi Nepote; (ne tamen SOLTYKIOS; JOSEPHUM Belzensem ac NICOLAUM Premisliensem Castellanos, reticere videar; in Pilavitica Crucis tabella, ceu verius Tabula Tui cordis carnea, fidam ipsis linquo stationem) Tibi certè Maximo Patri Patriæ,* maxima pars *Senatorij ordinis* venit, ita ut quatuor partibus excedat. *Archiepiscopatus, nempe; Legationis, Primatiæ; Primiq; Principatus; utinam brevi voto meo, quinta quoq; parte; (quinti in Metropolitanâ Gnesnensi Ecclesia (2) Cardinalatûs;)* excedat, emineat, augeatur, accrescat. *

Redeo ad filium * accrescentem *redivivum Josephum Stanislaum Tuus est, nam Kostka est; cui Prosapiæ Domus POTOCCIANA per trino capite affinitatem* Colligata ; *ac ita demum Staceu nodo Gordio est* hæreditatis *triplici* (3) *& proinde irruptibili* (G) li, & Castellanides *fuit; At Tu PAULI Tuus est, nam frater* Pau- *contexui: Pauli* Castellani *Camenecensis,* (muri *ahenei huius Castelli, Christianitatis* (4) antemuralis) *Pauli illius, bene actis, fortiter gestis, egregiè scriptis percelebratissimi; Tui Patriaq; Patris, cum STEPHANO Curiæ Regni Mareschallo es* filius Sapiens (H) Patris Corona, *Pauli* * Stephanon. *Stanislaus Tuus est; nam Prædecessor fuit* * Petri Kostka Culmensis *Episcopi, cuius in eo Episcopatu successor extiteras, ad altiora* Culmina natus, *altissima* nactus. *Genuinus hic* Joseph *tuus identidem est, nam ut & ille* Accrescens *es: utinam ad* ascensum *usq;* purpureum (I) *ut & ille* uno tantum Regni Solio præcederis, (K) *utinam ex ProRege:* par Regibus (4) *fias. Hic Joseph Tuus est, nam prout ille Pro rex; Ægiptij soli, Tu Poloni Poli Vice Rex, Sol es,* robur es, Salvator es, (L) *Hic Joseph Tuus est, nam ut ille in somnijs, tu propalam cernis, aureæ, Poloniæ à campo dictæ,* (5) *messis; cunctos manipulos circumstantes, tuum Jagiellonico* (6) *affinem adorare manipulum*.

Munera *igitur* Tua jam tibi sint; (M) de tuis donis ac datis Tibi offero. *Tuis dixi at* Donis *Dei dicere debui; Tuis tamen quia* Theodoreis. *Tuis dixi, aliqua tamen in parte meis. Stanislaus*

(D) Deut. 33. 12. (E) Gen. 43. 34. (F) Hexastichon; effigiei Andreæ Załuski Episc. Varmien. Cancellarij Regni; Operibus ejus præfixæ, inscriptum. (G) Ecclesia. 4. 12. (H) Prov. 17 6. (I) Cant. 3. 10 (K) Gen. 41 40 (L) 2. Reg. 22. 2. (M) Daniel 5. 17.

Josephi meus est, quia hic asservare Josephi est, meus est, quia Domus meæ (7) ex *trino quoq; capite affinis est; meus est, quia Mazoviticus* Junosza (8) *Massoviticus adolescentulus herulus est, meus est, quia* Stanislaus de Pultovia, (9) *Romæ nuncupari voluit, meus est, quia bis Patruanæ, & nunc Fraternæ Diœcesis* Plocensis *Diœcesanus est, meus est, quia (coadiuti in* Præpositurâ Varsaviensi *mei, contribulis, eodemq; Sangvine cretus Kostka ROSTKOVIUS* (10) *est, meus demiq; est, quia ipsius, olim in vita amicus intimus, ac in Domo Probationis* Andreanâ, *Connovitius, post mortem verò primus ejus vitæ scriptor,* Stanislaus Warszewicki (11) *meus in* Referendariatu Regni *Prædecessor fuit. Stanislaus igitur; meus ne jam verè? an Tuus? Apage! frigidum illud verbum! Tuus sit igitur totus, eâ dumtaxat ratione, ut ego ipse, quantus quantus sum, totus Tuus sim*.

*Cum igitur Aloysius ac Stanislaus * Tua Dona sint, mea saltem pro Te, vota sint, primum ut cum hoc genuino Josepho.* *EXtra LIMItes PoLoniæ; TIbI VestIs poLLYmIta DeI Vr.* Gen 37.3. *demum, ut cum illo genuino Beniamin; Tibi annorum*

Maior pars Venlat aLLata, Vt qVInq; partIbVs eXCeDat. Gen. 43. 34. *Stanislaus, atq; Aloysius* Theodorei *Dona Dei sunt, Donaq; jam Tua fiunt, cum voto perenni, ut Te Theodorum Donum Dei:* nobis datum desursum; *eorum multiplicatâ intercessione meoq; non vano* vaticinio, ex Vaticano *ab eius in terris Vicario amplius* particula boni DONI non prætereat (N) in amplius & perfectius. (O) *ut vel ita prorsus, re quoq; non nomine tantùm* Theodorus *efficiaris. Celsissime* Theodore; *Te Odore Ursiniana Rosa* [illegible] *in Gnesnensi vinea* redolens, bonumq; *Theodori nomen velut* vnguenta (Q) pretiosa in Te recolens: *ad hoc nomen ad Theodori odorem* curret *tandem* in odorem unguentorum tuorum (R) * *virtutum Tuarum;* curabitq; ut sicut ros in Hermon (S) descendant *an potius ascendant* in barbam Aaron.

* Adolescentuli dilexerunt Te nimis, (T) *Filij Ignatij,* natu minimi, * *pusilli, Stanislaus ac Aloysius; sunt Tibi bene volentes, beneq; voventes pro eo, quòd* coronâ sanctitatis, gloriâ honoris, & opere fortitudinis (U) *redimita, in Vaticano Capitolio illorum simulacra, circa Varsaviensem Apotheosim,* humeri Tui ferre non recusâssent, *& cùm* vires non valuissent, *Vicariâ ope, Coadiutoris hac in parte Tui, meiq;* * Natu Majoris, *Antistitis Plocensis; suffragari* voluissent. *Tibi certè* ora *pro* humeris (12.) dabunt, *orationeq; id suâ, hi socii JESU efficient, ut qui cum Saulo* * emines, ab humero super omnem populum (W) *Polonum, annuente Vicario eius, quantocius Romæ quoq;* emineas.

Inclinat se super faciem suam, * *cum Saulo, omnis is populus, & Te suum jam agnoscit Samuelem, & cùm ex nominis ethimo,* Nomen ejus

(a2)

(N) Eccl. 14. 14. (O) Hebr. 9: 11. (P) 2 Cor 2. 15. (Q) Eccl. 7. 2. (R) Can. 1. 3. (S) Psal. 132. 2. (T) Cant. ibid. (U) Antiph: (W) 1 Reg. 9. 2.

ejus interpretem Romæ ejus à Deo (X) Tuum titu- THEODO-
RI Nomen, Nomen à Deo, imò ipsius Nomen Dei confitetur; nihilq; jam in Te desiderat ampliùs, nisi ut integram Samùelis superinduas formam, ut quantociùs vestiâre duplicibus; (Y) ut quàmprimùm Archi Episcopali Pallio, purpureum superinduas Paludamentum, ac ita demum prout ille à Saulo, ita prorsùs á nobis conspiciâre, Vir senex, qui Pater Senatûs es; utinam in senectam, (Z) & senium perennans, qui Piastæi populi Anteſignanus, & cum Josepho penè Salvator es, utinam eundem in Josepho, ac Piasto annorum numerum, si non superans, saltem exæquans; Vir senex nempe, & ipse amictus * palliô, (a) tum quoq; Paludamento.

Prætextatus pusio Divinus, præter * vestitum, in habitu corporis, nil nisi Angelicum habens; Sanctus Aloysius, sub anagrammatico sonat involucro, Jo! Laus sis! * Hujus ego | laudati à me Benjamini | laudes, in Matutino (13.) & Vesperis concentratas, dum Tibi legendas exhibeo, Laudes jam legere Tuas, ac Matutinam ab Avis & Proavis nempè illatam laudum prædam, tum & Vespertina, à Te ipso Domui huic Tuæ collata præconiorum spolia; (b) evolvere & propalare deberem. Facilè tamen laudibus his, Tuorumq; Tuisq; supersedeo, quòd certò sciam, Te dudum, (utinam vel Te invito, erubescendæ) Modestiæ promulgâsse laudum, malleq; laudes promereri, quàm emeritis laudibus cõllaudari. Et etenim, haud Te laudari debere crediderim, ex altissimi Generis Nobilitate, nam cùm illud Te præbeat Magnum, Tu Te ipso illud efficis maximum; mutuatumq; decorem indutus, (c) cum fœnore multiplici in tam ampla dignitate restituis. Non ex amplitudine dignitatis, , nam virtus Te Consulem fecit, imò si eminentior ultrà Primatiam in Polonia Dignitas reperiretur, [illegible] latum iret; Non ex splendore virtutum, nam hæ munerari vix optant, numerari vix queunt.

Quid igitur? THEODORE! Jo! Laus sis! * Secundùm Nomen Tuum, sit & laus Tua; (d) Nomen hoc Tuum præbet Laudis thema specialis, (e) ergo jam in hoc Nomine Tuo, Nomen Tuum mihi laudesq; manebunt. (f) In hoc Nomine Tuo habebis à me Pallium laudis, |g| Nomen hoc Tuum erit mihi & in Nomen, & in laudem, & in gloriam (h) Tuam. Summo Sacerdoti Aaron, fecêre jussu Divinô Levitæ, Laminam sacræ venerationis plenam de auro purissimo, scripseruntq; in ea opere gemmariô: Sanctum Domini |i.| Habet in Te suum quoq; Orthodoxa Polona Ecclesia Aaronem, qui prout ille in fronte, in nominis proprij frontispicio, quatuor nempè prioribus grammatis, Tetragrammaton, laudabile Nomen Domini, impressum, sacramq; venerationem imprimens: geris, & bajulas.

Invocandum, Observandum, Venerandum, Adorandum.

JOVA:

(X) Arias Montanus &, alij. (Y) Prov. 31. 21. (Z) Psal. 70 18. (a) 1. Reg. 28. 14. (b) Gen. 49. 27. (c) Psal. 92. 1. (d) Psal. 47. 11. (e) Himn S. Thomæ Lauda Sion. (f) versus vulg. (g) Isai 61. 3. (h) Jerem. 13. 11. (i) Exod. 39. 29.

JOVÆ, Divinum tuum veri Dei, verioris JOVIS Nomen, omni apud singulas Gentes Dialecto ac Idiomate, legitur esse quadrilitterum. Ita Hæbreis dumtaxat sonat: Eloa, Syris Aloa, Assyriis Adad, Persis Syre, vel Zuri; Ægyptiis Toud, vel Dour, Magis Orsi, Indis Zimi, Illyriis Vogi, Turcis Agdy, Sinensibus Xant, Thuscis Esar, Hethruscis Idio, Latinis Deus, Gallis Dieu, Hispanis Dios, Germanis Gott, solos apud Polonos numero Deus impare gaudet; (l) Theo, ubiq; Tetragrammaton, hîc tantùm triliterum.

Signemus nomina, notemus mysteria; (ll) THEODORE! Gemmee Antistes, summe Electi Orthodoxi populi Aaron, gestas in Tua, hujusq; Tui Nominis fronte, Laminam Sacræ venerationis plenam, in qua conspiciendum venit inscriptum opere gemmariô: Sanctum Domini, Nomen Domini, seu veriùs Donum Domini, Donum es Domini! singula equidem sua in Te Deus congessit dona; at una adhuc manet Te, boni doni particula, (m) unum adhuc ad integrum nomen Tetragrammaton efformandum, in Te desideratur gramma, TE, O! Præsidium, & dulce Decus nostrum! (n) spectat adhuc H! nostræ aspirationis nota! sicut in Te Octava summa virtutum est, ita in hac ordine Octava, Littera, spei nostræ Octava perfectio est, (o) ut qui Temperatus, Heros, Æquus, Omniscius Ipse es. ac ita prorsùs in quatuor Tui Nominis Litteris primis, quatuor Virtutes Cardinales exprimis, eas demum brevi Romæ cernas Cardinalitias, ut Te, in quo ut octo elucent hæ Virtutes quatuor, Justitia, * Robur, * Frænum, * Prudentia, * mentis plenum Cardineis teneat virtutibus Urbs * hæc.

Fatale quondam in hac * Urbe fuisse, Valentis Cæsaris temporibus, Theogrammaticum nomen, testantur (O) Historici, nam ille à * Justitia ac * Prudentia longè aberrans, cùm de Successore sibi sufficiendo sollicitus, ab hariolis & haruspicibus præmoneretur, nomen ejus his, THEO, insigniri Litteris, minarum & cædis spirans, (p) & ita demum eundem è medio tollere sperans, * effræni tyrannide, Romanæ Nobilitatis * Robur, cunctos quotquot fuerant Theodori, Theodorici, Theophili, Theophylacti, & id genus nomine vocitati, enecare, interimere, exterminareq; in ore gladii (q) jussit, ita, ut verè tum dici potuisset, Tercentos Theodoros abstulit una dies, (r) Fatum tamen suum haud prætervertere valuit Valens; nam Theodosius ex illa clade superstes, in Imperio eidem suffectus est. Non amplius fatale, imò triumphale jam nunc Romæ Theodoreum Nomen, etenim in Libro vitæ | an mortis? | Romani SS. Martyrum & Confessorum Necrologii; centenos ad amussim, | nec uno adjecto, vel dempto, | reperio Theo-Divos, (s) centum Superstites, in Cætum Sanctorum adscriptos, hâc voce insignitos Sanctos, Dei Dona, Dei Munera, Dei sancta Sacrificia illibata; proindeq; Theodoros omnes. Et en jam nostra vota! nostra suspiria! nostra

B

(k) Beurier in speculo Christ: Reli pag: 3. & Poligraphia Sacra, Deus (l) Virg: (ll) S. Aug: (m) Eccli: 14 14. (n) Horatius. (o) S. Ambr. l. 5. in Luc: c. 6. Ammian Marcellinus l. 31. hist. Ruffin Socrates. Sozomen Theodoretus Orosius. (p) Act: 9. 1. (q) Iudic: 1. 8 (r) Ovid: (s) Confer: Augustt: Lubin: in Martyrol: Rom: illustrato pag. 38. & 39. tabulæ Alphabeticæ. Ed. Paris 1660.

stra desideria! Tibi THEODORO, *Dei Dono,* dona referentium, (t) *non dolia* Danaidos, *at aurea Pontificiæ inaugurationis doliola, cum solito Clasico* ad multos annos - *in donis offerentûm,* mensuramq; *annorum* supereffluentem (u) *voventum. Desumptâ à Romanis praxi, quibus tot* ciere *solitum* cyathos, *quot nomen ejus, cui bene vovebatur contineret apices, enixè vovemus, ut* Nominis Tui adimpleas mensuram, (w) *ut illum, illum* Theodoreorum *compleas numerum, ut hanc mensuram annorum* supereffluentem, fluentis *gratiarum,* Cælestiumq; *donorum expleas; Jo! igitur! vivat!*

Vivas centenos Præsul! diu sospes in annos,
Jo! vivat, terq; quaterq; congemino, vivat! imò me subticente
Annus ipse, in suorum Duce gregis signorum gentilitioq; meo Ariete clamat,
balatq; *vovetq;.*

TheoDorVs ArChIepIsCopVs GnesnensIs, annos BenIAsMInI
& IosephI VIVat.

Cum isto, vestis polymita, *cum illo* major pars | *ætatis* | veniat ipsi, ita ut quinq; * partibus excedat.

Per Tetracten, * *quaternarium nempè numerum Pythagoreis devenire in usu fuisse legimus,* (x) *eò quòd is videatur esse animi humani numerus, qui quippè constat mente, scientiâ, opinione, sensu; quæ* quatuor *Aristoteles* (y) instrumenta, *interpres verò Hierocles,* quatuor judicandi facultates *ritè nuncupavit.* Mente *in Patriam* bonâ, opinione *sanâ,* sensuq; *rectô, tum* scientiâ *rerum pro Petri Sede agendarum insigni, jam dudum promeruisti Celsissime Primas; ut Summus Melchisedech, qui in ea sedet* Benedictus; *per frontale Tui Nominis* Tetracten, jusjurandum juraret ad Abraham Patrem nostrum, (z) *Patrem multarum Gentium,* (A) *Serenissimum AUGUSTUM, verè SECUNDUM,* daturum Te nobis *plenè* THEODORUM, *quaternario Cardinalitium nempè, quartâ vice,* (14.) *in hoc nomine collocando donum, eoq; quaternas in* Te *præmiando virtutes* Cardinales. *

Dum * Cardines *& bases primi illius Miraculi Mundi, Dianæ Ephesinæ* Templi. *firmare, consolidareq; valeret nemo, solus id planè effecit* THEODORUS *Samosatenus,* | *teste Diogene Laertio* (B) *pro solido fundamento, carbonibus in viscera terræ projectis,* Basilicæ *superinstruens Orthodoxæ Polonæ Ecclesiæ* Basilicam; *ejusq; sarta* tecta *servans, Archi-Architecte* THEODORE! *Tu es* Lapis angularis, (C) *Tu* Petra quadrata *hujus mysticæ in* quadro positæ Civitatis, (D) *Tu denique Summus hujus* Tribûs *Orthodoxæ,* Levi, *qui non jam ut ille simul cum fratre* Simeone, * *secundùm Paternum* Vaticinium *suffodis,* (E) *imò verò* Vaticanum; in voluntate Tua firmas murum, *atq; cum illo Sacerdote Magno** Simone, in vita Tua suffulcis Domum

(t) Allusio ad illud *Timeo Danaos & dona ferentes* (u) Luc: 6. 38. (w) S. Amb. (x) *Plato* de Phil: decretis. *Macrobius* in somno Scipionis *Pithag:* in aureis Carm. Plutarch de Platonis Tymo: (y) Arist: l. 3. de anima (z) Luc: 1. 73. (A) Abraham ita interpretatur (B) Hic primus est in ordine 20 Theodororum à Laertio recensitorum. (C) Ephes: 2. 20. (D) Apoc: 21 16. (E) Gen: 49, 6.

am. (F) *Quidni igitur? non jam* carbo, *at* Cardo *Vaticanæ Ecclesiæ, consolidet* Te *in fundaminibus Petræ, in* * Simonis *Barionæ Petra,* (G) *circa* Ostiensem (15.) *fundum, ut* sicut OSTIUM vertaris in CARDINE suo. (H) *Quidni* BENEDICTUS *fiat Benefactor* THEODORI, qui venit in nomine Domini, (I) *ponatq;* in excelsis.

Circa desideratam ad hos pulsus, *an potius* compulsus, *Vaticani Conclavis* * Portæ apertionem, *solenne certè ac simul* XVIII. sæculo, Decimum octavum (16.) *Polono* Orbi *ab* Urbe *promulgaretur* Jubilæum, *nam post magnum in oris nostris* Jubilum, *ex diu desiderata, & à sesquisæculo exoptata, octodecim* (17.) *annorum Adolescentuli Poloni Apotheosi, nihil jam ampliùs tam anxiè Româ præstolamur, quàm ut* Te Celsissime Princeps, *Decimum* octavum, (18.) *numerotenus in Polonia videamus* Romanô nobilem ostrô, *& hôc numerô prorsùs, expletam in* Te *cernamus* * Quartam Purpurei Partem Senatûs. (19.) *Bono id certè omine, futurum iri, asserere ausim, sperandumq; fore, tum fortè in Laribus nostris,* ancipitis claudenda limina Jani, *dum hæc illius conclavis janua* Theodoro *patula fieret, dum nostræ quoq; Poloniæ;* fores *hæ patulæ* forent, *dum hæc, Ottomanicæ* Portæ, (20.) *antemurali,* Porta patens esset; *sperandum veniret,* bella *haud nos* premere *debere* hostilia, *dum hæc non* clauderentur (21.) honestissimo Hospiti, *sed* panderentur ostia.

In Cardinalium S. R. E. Elencho conspicuum cerno THEODORUM, *hujus nominis* * Tertium; Trivultium, (K) *Hic* vero * verè dignum & justum *censeo, ut* trinum vultum *purpureô rubore suffusum, induas* THEODORE, aurei * *Poloniæ sæculi* (22.) *Hermes,* * *Trismegiste! qui in facie* Tua; *conglutinatæ,* * aptisq; junctæ nexibûs, *summæ Sacerdotalis, ac Vice-Regiæ potestatis, lineamentis conspicuâ, tam benè, tamq; feliciter exprimis* ancipiti mirandum imagine Janum; *ut cùm de alijs* conqueri *possit, de* Te quæri *non debeat, an* tot sustineas, *sufficiasq;* ad tanta negotia solus? (L) *etenim,* Te, *ad alterutra,* uno, avulso, non deficis, *Tibi,* alter *ipse* * aureus. * Æquum *certè* & salutare *erit, ut, cujus auspiciis clauditur Templum Jani, quoq; nobis asserere, patet* Beata pacis visio, *is* Celsissimus de viventibus SAXIS *ad* ostra tollatur, (M) *is tangat limina* Jani; (23.) *Cardines,* Latera Laterani, *Ostia* Vaticani, *utq; tandem ritè de eo possit,* imprimis *me* Vate, *cani, - - modò namq;* Patulcius, *idem*

Nec jam sacrifico, Clusius *ore vocor.* (N)

In suo ad Regimen capessendum ingressu, Premislaus Majoris Poloniæ Princeps, & Exarcha, *Patriam* * Clusiam *cernens,* clausaq; *à tempore longo, nempè* 259. *annis, Limina Throni* patefacere *satagens, nullo Sanctæ Sedis ad id habito* Brevi patente; *effigiem suam Solio assidentem,*

(F) Eccl: 50 1. (G) Matth: 16. 17. (H) Prov: 26. 14. (I) Marc: 11. 10. (K) Onuphr: Panvinus (L) Virg: (M) In hymno dedic: (N) Ovid:

tem, insigniisq; Regiis distinctam, nummis insculpi hoc præfixo fusserat carmine: - Reddidit hic primus victricia Signa Polonis. * (O)

Non absq; Sancta Sedis assensu, ascensum *Tibi vovemus* Purpureum, mediante *Sanctissimi* BENEDICTI charitate constratum, (P) Celsissime Princeps, *qui utriusq; Poloniæ* Exarcha *es, dum* (24.) *Primas sis, ac* Majoris *specificè* Princeps *es, cùm Gnesnensis Antistes sis, vovemus nempè, ut* * 18. (25.) annis *ab obitu ultimi Cardinalis Poloni, ac Prædecessoris Tui* Radźiejovii, *ad nuperam nostri Patroni,* * duodeviginti *annorum adolescentuli Kostca Apotheosim, præterlapsis* *decimâ octavâ *in oris nostris vice, prætermissum abhinc in Polonia Cardinalitium decorem, affatim & luculenter restituas. Et enimverò annus ipsè currens, Chronographicô vota nostra ratificat, ac promulgat artificiô.*

SVb RegIMIne SS, PP. BeneDICtI XIII. VInCentII,
*TheoDor9 I. PontIfeX, * reDDat IpJe sVIs VICtrICIa sIgna PoLonIs.*

Vetus est, & usu receptum nostratum Classicum;
Sauromatas nunquam Romana potentia fregit.

At infracta licèt aliàs Lechia, à summa tamen potestate Romana frangi nunc beneficijs ambit. Exoptat certè, ut postquàm BENEDICTUS V. * *Crucem Christi simul cum Fide Christiana in his oris* plantâsset, * *per Consortem Miecislai,* | *ultimi in Principatu,* (25) *ac primi in Christianismo Principis* | *sponsi, proselytiq; simul sui* Dąbrowkam, * *postquàm* * BENEDICTUS IX. *illam* Arborem decoram & fulgidam * rigâsset * *per Pronepotem Miecislai Casimirum, Crucis Christi* Propugnatorem, *veræq; Fidei* Propagatorem *acerrimum, à sè Monastico habitu, simul ac Votis solutum, ac* * ornatum Regis Purpurâ, (Q) *postquàm deniq;* * BENEDICTUS XIII. *per Gentilitias Kostkanæ* * Dombrovæ (26.) *Cruces Cælo transmissas, peropportunum* Benedictæ *Christi Cruci ornamentum ac* * incrementum dedisset, *in terris quoq;,* Magnum *Primatiali* PILAVÆ, *is ipse tribuat* incrementum. *Exoptat certè, ut* in hoc Signo Crucis ornatæ *Vice*-Regis PURPURA, * vincat *Præses militantis Ecclesiæ,* Miles in bello, (27.) Vincentius vincat in bono malum; (R) *vincat, at* reddat suis victricia signa Polonis, *& Laureæ loco, in Symbolum liberrimæ Gentis, brevi abhinc* tempore, THEODORI tempora, *symbolicô, effusionis sangvinis, pileô,* (28.) *Victor incruentus cingat &* devincia-

Inter cæteros Romanarum Basilicarum Cardinalatibus annexos titulos, unum quoq; ab ornato *Martyris* Purpurâ THEODORO, *nuncupatum, animadverti quondam fuisse Diaconiæ* Titulum, *sed qui* * octodecim 29. *planè, nec plùs, nec minùs, nactus sui nominis bajulos*

(O) Bielski in Chron: Pol: pag: 202. & Lubienski in vitis Episcop: Ploc: pag. m. 105. (P) Cant. 3. 10. (Q) Hymn de Passione (R) Rom. 12. 21.

Cardinales, | *inter quos eminet* Theodorus; *tituli* S. Theodori *Paleologus, ex Jmpp.* Orientis oriundus, | *in Divo* Carolo *Borromæo, ni fallor, extinctus, factusq; est* titulus in monumentum, (S) non poterat *enim* tumulo nobiliore condi. (T) *Tibi igitur Summo Levitæ, Tibi redivivo, circa zelum cultûs Divini* Carolo, *Tibi Polono-logo* Theodoro; *Palæologi,* | *per affinitatis nexus, quos* POTOCCIANA (30) Domus, *cum Jmperij Orientis Dynastis habet* | *Successori* fortè; fortuna, *sors eaq; data est, ut pristinum illum Cardinalitio-Theodoreum titulum in* octodecim *Romanæ Ecclesiæ purpuratis inquilinum, ac deinde* proscriptum; *post solennem sacris dypticis* duodeviginti *annorum Sancti Poloni* asscriptionem *in Tuo* rescribas, *revoces, restituasq; Nomine, ac prorsus* * Reddas sic primus Theodorea * dona Romanis.

*Illa ipsa, quæ titulum hujusmodi Cardinalitiæ Diaconiæ præbuerat Sancti * Theodori Ecclesia, in eodemmet ipso constanter asseritur, fuisse ædificata loco ad ostia Tyberina; in quo Acca* Laurentia, * Faustoli * Pastoris * *Conjunx,* gemmeos *illos* gemellos, *Romulum ac Remum suscepit, ac ablactavit,* (U) *seu, ut alij cum Ovidio volunt, ubi - Venit ad expositos, mirum! Lupa fæta, gemellos*
Quis credat! pueris, nec nocuisse feram. W

Non perperam post Christophorum Chodkievicium, | *in vita Sancti Stanislai, Polonico carmine exarata* | (X) *hos nostros gemellos, circa simultaneam Apotheosim,* eodem enixos partu, *Romuli * ac Remi * nomine, nuncupare ausim,* Modernus *SS. Ecclesiæ* Moderator, * Faustus * Pastor, *Ursinus die S.* Sylvestro * *Sacra* 31. *crebro linctu figurans, lambendo hanc nobis formavit Sobolem, & ut verbis Apostoli* Pauli *loquar, velut,* Filiolos suos iterum Cælo parturijt; (Y) Hæc * Sylvestris erat Romani, | *Poloniq;* | nominis altrix Bellua (Z) *Hos itaq; jam ablactatos ab uberibus* Ursæ maximæ *gemellos, ab eaq;* (A) honoribus affectos Divinis 32. *Aloysium sub figura Benjamini* Lupusculi rapacis, *Stanislaum verò* investimentis ovium, (B) *sub schemate Josephi, teneri agnelli; Tibi Summo Polonæ Ecclesiæ Levitæ* * Laurentio, *in terram cum jubilo & tripudio descendentes, præ oculis in his tabulis sisto cum supplici voto: ut hic Summus Naviculæ Petri Navarchus,* * Romuleum *manu præferens* * remum, *ad illud gemellorum Romanæ Urbis conditorum, circa ostia Tyberina, receptaculum; Ecclesiam nempè S. Theodori, Te quasi ad* promontorium bonæ spei *deducat, ibiq;* collocet cum Principibus populi sui; (C) *ut cùm Romæ* fraterno primi maduerint sangvine muri, (D) *nostra quoq;* | Christianitatis antemurale | *Polonia in suo Patre, ac Proto-Levita; sangvine* madeat, *dum Purpuram* adeat; *& ita prorsus Basilica S. Theodori * Romana, fiat planè Polono Theodorea, dum Theodorus Polonus inaugura-*

C

(S) (T) Hymn Eccl: (V) Rom. 12. 21. (X) Gen. 35. 20. (Y) Martinelli Roma ricercata nel. suo. sito. p. m. 66. Ed. Venet 1677. (Z) Ovid. l. 2, Fast. (A) pag. 107. Edi. Crac. 1606. (B) Galat. 4. 19. (C) Tullius l. 1. de divinat. (D) Lactantiꝰ l. 1. c. 10

gurabitur in Romanæ Purpuratum Eccleſiæ.

*Romanum vulgus vocet utcumq; volet præmemoratam Sancti * Theodori Eccleſiam, corrupto Italico Idiomate, S.* Tuttoro, (E) *ego certè & indè auguror, Purpureo Radziejoviano Agno* avulſo, *in Te Patre* non deficere alterum, Aureum (F) totum; *cui jam Gentilitij Illius, ſimulq; mei Junoſſij Agni vellus Te Jaſone, aureum* ſupplex ſe in Purpuram ſternit.

*Centoculum in indagando Nominis Tui arcano imitatus * Argum; non ſinè myſterio hunc Tuum Tutelarem Patronum* Tyronem, *ad differentiam Theodori Ducis nuncupatum fuiſſe,* (G) *nec carere myſteriô, in* nonam * *Novembris, eandem cum S. Theodoro diem, unicam S.* Urſini *coincidere feſtivitatem,* (H) *animadverti. Quid enim arcani inibi latitat! niſi ſub* Urſino *Duce, Te Cardinalitiâ prætextatum chlamyde fore* Theodorum Tyronem. *Mihi certè illud videtur* Nomen *bonum Tibi portendere omen, nempè brevi fore, ut invocetur nomen* Urſini *ſuper* Theodorum, *ac circa hunc bis* novennalem *diei numerum illum duodeviginti Eminentium Polonorum Præſulum, in Te* decimo nono *augeri,* & ſupereminere *debere ſyllabum.* Juſtinianum *Cæſarem, Conſtantinopolitanam Sancti Theodori Baſilicam reſtituendâ curâſſe,* affirmat *Procopius.* (I) *Ego verò non* dubito *hunc* Juſtinianum *certè Papam acerrimum* juſtitiæ *diſtributivæ, circa Te fore ſectatorem, Te Theodorum; ſuæ; Romanæ inquam, S. Theodori: reſtituendo Baſilicæ. Optata dudum veniat tandem dies, ut hic tuus; Protoplaſta Jacob;* videat, utrum in Te * Joſepho, ProRege inquam noſtro;* tunica filij ſui ſit, (K) *videat, ut Ipſius * Beniamin; prætextatus, circa Primatiale pallium, tanto ſub Duce nuncupêre; ** tyro; *ac ita planè efficiare* Theodorus tyro: *

Romanam illam S. Theodori Eccleſiam; iterum diverſimodè & abbreviativè S. * Toro dici, *vulgariq; vulgo venire nomine aſſerit* Martinelli (L) D. Martinum (*Cuius feſtivitatis. D. Theodorus pervigilium agit,* tantaq; vicinia gaudet;) *Martinum inquam,* Beatum Pontificem *Benedictum dixerim* (totis *enim, ut ille* viſceribus diligit Chriſtum Regem (M)) *in hoc tantùm ab illo diſcrepantem, quòd ille non formidaret,* (N) *hic verò aſſumendum, ſummè at immeritò formidaret* Jmperij Principatum. * *Ille ille igitur citra ullam formidinem,* hac te veſte contegat, *Theodorumq; ſuum reddat vicinum. Martinum* octodecim * *annorum Catechumenum fuiſſe* (O) *obaudio: vnde tibi enixè voveo, ut à Bene--dicto Martino * (poſt evectum in cælis *** octodecemnem *Staniſlaum Polonum*) *in terris evectus, in illo ** octodecim *Polono–Purpuratorum, Romani * Principatûs* Candidatorum; *ſummiq; Jmperij, ut ita dicam;* Catechumenorum; rubris *indutorum; emineas numero.*

Militem

(E) Matt. 7. 15 (F) Pſ. 112. 8. (G) Verſus vulg. (H) Martinelli Loco citt. (I) Virg. (K) Beda. Uſuardus Ado. (L) Vid. Martyrol. Rom. ad hanc diem (M) lib. 1. de ædific. Juſtin. Jmp. (N) Gen. 37. 32 (O) loco citt.

*Militem in bello Benedictum non ** Martinum *tantum; at* Martem *quoq; & me* hercule *diviniorem dici poſſe crediderim* Herculem *ego certè Urſinum,* Phœnicis * *inſtar raræ fortitudinis ac Sanctitatis Pontificem cum Hercule ** Phœnicio ; (P) melleum certè Melicertam S. Palemonium S. *aſſerere minimè dubitavero. Jn Præſides & Antiſtites Sacrorum Herculis; ab Evandro Rege Jtaliæ, binas; Romanas Familias* POTOTIORUM (Q) & *PINARIORUM, inſtitutas fuiſſe, nemo inficias ibit, quorum priori tantum, de oblatis comedere adipes, & Ambroſiâ ac nectare ſaturari licitum eſſet. Dum igitur, Herculem, ita dictum fuiſſe, à * toris* (R) *quod fortitudinis* indicium Phyſiognomici putant* ex Valerio, * *ediſco, cui ille, audit.*

Conſpicuuſq; toris Thyrinthius.

Ego certe, in Te Theodore cum Seneca (in Hercule furente) *agnoſco toros.*

Humeroſq;, & alto nobilem trunco manum (S) *æquas (enim) Herculeos toros.*

Scimus, hercle *! tuos ** valere *humeros, ſcimus quòd* nil ferre recuſent; *ſcimus, non ** fortitudinem *tantùm, at cæteras quoq;* Cardinales *in Te* eminere *virtutes; ab illo igitur diviniore * Hercule Palemonio, * POTOCCIUS Præſes ſuorum Sacrorum ** Palæmonicus, *quia Primas Lechicus, Romæ ad Tui Jndigetis S. Theodori Baſilicam (vulgo, ut dixi,* S. * Toro *nuncupatam*) Cardinalitio *titulo* potitus POTITIUS Tipotij (T) *teſtimonio; Caroli Borromæi; Præſulis illius* (34.) Ambroſiani *inibi ſucceſſor, ſias nectare &* ambroſiâ *ſatur, ut ita in Te uno* Pototiorum * *ac* Pinariorum * *concentretur familia, dum non jam ad * Herculis* clavam, at, ad clavigeri *Pontificis imperij* clavum *deſtinata ** POTOCCIANA *Pilavitica, per Te, Romæ emineat ** pinus. * *Hercules à Georgio Syncello ex Hæbreo* (V) DIODAS *vocatur;* Diodas, *quid aliud niſi* Deodatus, *adeoq;* Theodorus, *Tibi igitur THEODORO; Tibi * POTOTIO, Tibi PINARIO; Tibi * Præſidi Sacrorum * PALAEMONICO, à* melleo certe *HERCULE ** MELICERTA *URSINO ; juremeritò ** Ambroſiana *illa ad Herculis * DIODATIS THEODORI nempè fanum divinioris* ambroſiæ *debetur portio. Haud ignoro Civitatem Euchattam, quò, ex* Amaſea * *in* Ponto * *Caput * S. Theodori tranſlatum fuerat, à Joanne* Zemiſce * *Jmperatore, dictam eſſe ** Theodoropolim. (X) *At ſimili quoq; denominatione, Poloniam, cuius amatus Pro-Rex, &* * Amaſeus *ut ita dicam ** Pontifex, *Theodorus eſt; à * Capite hoc Senatûs, ſuo, juremeritò dixerim* Theodoropolim. *Hanc igitur* terram, deſertam: & inviam & inaquoſam * (Y) *Sclavonica dictione ** Zemiſcam; *dum THEODORUS ** ſic in Sancto apparc-

C2

(P) Antiph. de S. Martino (Q) ibid. (R) Brev. Rom. in 4. Lect. offi. (S) Hercules, diverſi modè vocatur ijs nominibus Vid. Stephani & Loidij Di Hiſt. Ed. Londn. 1686. (T) Henr. Bebelius de Rom. Magiſtr. Varro. in 8. Æneid. Titus Livius, Feſtus, (V) id. Dict. loco citt. (X) Seneca in Hippolito. (Y) Jac. Typotius in Symb. Principum pag. 125. Ed. amhem. 1679. aſſerit. S: Carolum fuiſſe Card. tituli S. Theodori.

parebit *nobis in Sacrario nempe S. Theodori Sanctioris* [illegible] *lis Romani (quem Romani* Sanctum, *vel ** Sanctum (Z) *semonem* Fidem *dixêre*) *sermone fideli asserere ausim; in terram* Lacte & melle fluentem (A) *abituram fore; Ita est* Hercules Melicerta *(quod nomen ex* Melech * & carta, *Hebreâ voce* Rex civitatis *sonat) summus nempe Sacerdos* * Melchisedech (*nomine tenus* Rex Justitiæ) * (B) *dum Te Pro* Regem *hùius* Civitatis * Theodoropolis, *in Antistitem Sacrorum Sancti huius Herculis Romani Theodori constituet, non jam ut ille Abrahamum* pane & vino (C) *at verius lacte & melle munerabitur illud enim Theodoreum tituli S. Theodori donum Lacte; in ablactatis inibi Romanæ urbis nutritijs Patribus, gemellis, Romulo & Remo imbutum, tum & melle, in ambrosiano illo Pontifice* Carolo, *exundans quis in dubium vocaverit? Te igitur uti* * *THEODORUM,* * *POTOTIUM, PINARIUM* (*Pilavitam videlicet*) *PRÆSULEMQUE SACRORUM PALÆMONIUM decet HERCULES DIODAS MELICERTA à Deo datus MELCHISEDECH Summus Sacerdos ad illud HERCULIS* * *SANCTI Romani, fanum; Lacte & melle nectare & Ambrosiâ voto meo quantocius saturet, expleat & exsatiet; Alter, juniorq; illius* Herculis Melicertæ *frater; Asiaticus Hercules;* * Justino (D) *dictus est Tyrius* * *Tyri enim natus est, in insula* Gaditana * | *cui denicq; nomen* Erythiæ *ex Græco à* Rubore * *datum est* | *denatus, testante* Mela (E) Melle solidoq; cibo *magis quam* Lacte (F) opus *habes* ut scias eligere bonum (G) Theodore! *Militis in bello Benedicti* * Tyro *! At optimè elegeris, si* * Tyrio *& à* rubore, * rubeo *dicto; amictus habitu, ad restituendam in titulum,* à Melicerta melleo certè *Ursino verè* * Justiniano *Papa,* S. Theodori Tyronis, Ambrosianam *Basilicam, ad illud* Sancti *huius* Herculis Romani fanum; *uti POTOTIO, PINARIO, competit* favum *mellis* Ambrosiæ *& nectaris* gustans (H) *cum Jonatha* gustaveris & non moriaris: vitamq; habeas, & abundantius habeas (I) *Theodorus es? Donum Dei es; satis ad vota est, eâdem tibi quâ Paulo V. Roma occinetur voce;* Qui Te nobis dedit, Te nobis servet. (K) *Si non immortalitatem certè diuturnitatem, hic tibi pollicetur Deorum potus* (35) *nectar* * & ambrosia. *

* Nectarium *Episcopum Constantinopolitanum tum & Orientalem* * Ambrosium, *Mediolanensis coætaneum* [36] Gregorium Nyssenum, *elogijs concelebrâsse, præconijsq; suis; S.* Theodorum Tyronem * *condecorâsse testis est Cæsar Baronius* [L] Oratorij *Romani facilè* Princeps. *Tam verò* Lacteum & mellifluum Oratorem *fuisse Theodorum* * Gadarcum *Tyberij Cæsaris* Didascalum; *refert* [M] *Quintilianus*

(Z) Jd. Dict. loco citt. (A) Zonaras in 3. parte annali ia Joan. Jmp. Cedrenus in Compend. in eod. (B) Ps. 62. 3. (C) Festus: & Varro lib. 4. de LL. (D) Exod. 3. 17. (E) ita interpretatur (F) Gen. 14. 18. (G) 1. 44. (H) Pomponius Mela. l. 3. c. 6. (I) Hebr. 5. 12. (K) Isai. 7. 15. (L) 1. Reg. 14. 43. (M) Joan. 10. 10.

*lianus * ut qui* Ascalone *Oratoriam sub eo excoluissent artem, atq; adeo in optimos evasissent Rhetores,* Theodorei *dicerentur. In Te THEODORO Laudando Celsissime Princeps !* * Theodoreum; Theodoriq; *Encomiastarum* * Nectariorum * Ambrosiorum * *Quintilianorum Romanæ Eloquentiæ principum,* mellitâ; nectareâ; & ambrosiâ *opus esset facundiâ ego certè adhuc* * tyro, *meæ diffidens* suadæ, *bene,* suasum *mihi,* puto; *adscititias subticere laudes, vota tantùm pura* puta *nuncupare. Chelyn igitur arripio, stylum* solutum solvo, *dictionem* muto, Sybillinaq; *propalaturus oracula,* melleum mutuo *a Polonica ex nominis ethymo* philomela (36) *nostro inquam* Słowikic (N) sibilum; *Prædecessori in Archiepiscopatu utinam & in Cardinalatu tuo Radzieiovio insusurrantem.*

Accipe purpureum Decus immortale! galerum Præsul; & antiquis superincubet addita vittis Vitta, coronarum & capitis Suprema corona. * *Pro* * coronide; *hoc demum Te proemonitum volo nescius ne sis* Celsissime Princeps, *ex hac exili quam* sub limam sublimis *ingenij Tui insinuo elucubratione; incultum me illico judicaveris* Oratorem, *pro* rostris, *Cultissimum tamen ad* aras *pro Tuis* exoratorem ostris *me certò scias, & si non* * Theodoreum *totum, THEODORI tamen totum, Tuum nempè. Totum quantus quantus sum qui sum,* exosculando oras *Pallij tui, imò præpropere cultu fimbriam Sacræ Purpuræ dudum meritis Tuis destinatæ.*

CELSITUDINIS Vestræ

Devotissimus, Obligatissimus, & obsequentissimus
Servus Josephus Załuski
RR. NN. AA. PP. CC.

Dabam in Musæo meo, Anno quem Artificio Caballistico harum Litterarum exprimit, valor: THEODORUS POTOCCIUS IO! VIVAT (37.) *Mense die Nonis.*

(N) Benedictus à S. Joseph. in Mercurio. Civi. p. 143.

DO CZYTELNIKA.

Że pożno, kazanie, na powtorzone, Xiążęcia JMci Prymassa D. rozkazanie, z prassy Drukarskiey wychodzi, przez to się stało, żem go na wiazanie S. Teodora *destynował, á przeßło-roczny termin, dla ustawicznych podroż uchybić przy ßło, lecz tu* non tam interest quám citò, sed quàm benè. *Nie rozumiem w prawdzie,* me bene valuisse, *Ale wiem dobrze,* me bene voluisse, *á tym* teci quod potui, legem adimplevi. *Nie wypełniłem wßyßtkie Oratora obligacye, przyznaię że ßtyl nie przetarty, dykcya nie wyśmienita, peryody nie ze wßystkim okrzesane, ale ßtyl, dykcya, Peryody, ważyć, cerklować, kompassować nie będzie, kto rzeczy, nie ßtowa ßuka, waży y sobie poważa.* Lectorem volo, magis indagatorem,quám vocum sedulum captatorem. *Mogłbym odpowiedzieć,* qui potest capere capiat, *na objekcya, że texty tylko po łacinie kładę. ale się to* ßtudio brevitatis *stało, żeby się z długim bez tego nie rozwodzić dyßkursom; przydałem iednak z wßelka pilnośćia, na margineßach wßyßtkie cytacye, Rozdział y wierß każdy specyfikuiąc, aby tak każdy: konfrontuiąc z Biblia Łacińska lub Polska, wßyßtkie textow, alluzye applikacye, konnexye, łatwo zpenetrować potrafił. W tey zaś pracowitey textow y applikacyi konnexyi, y niby wiązacey* antecedentia cum consequentibus, *że tak rzekę, konkatenacyi, naywiększe zakładam* artificium oratorium, *y lubo do tych czas nie zdarzyło mi się żadnego czytać autora, eà* methodo *pißacego, podobno dla osobliwßych, ktore w takiey kompozycyi, zachodzą, trudności,* (tollat, qui non novit, aut non credit) *przecież taki ßtyl,* adaptowałem *sobie, y dla tego wßędzie,* adoptowałem; *że nie tylko attēcya auditora wzbudza, utrzymuie, y unosi, ale też, że Oratorowi, w objęciu pamięcia y w przyponinaniu co po czym idzie, srodze, iest spośobny, sprawuiąc niby iakąś, nie iuż omylna* localem, *ale pewna* verbalem memoriam; *dla ktorey też, poięcia konnexyi,* afteryßki, *alias gwiazdeczki poprzydawałem, lubo ich ßiła srodze, dla inattencyi w druku iest opußczonych. Co kolwiek w mowieniu skrocić y opuścić dla krotkości czasu musiałem, to w druku amplifikować y rozßerzyć wolałem, bo tu, iak tam,* non adest tædij periculum, *Przykrzy się, długiego Kazania słuchać, ale nie przykrzy się, czytać, bo go może powoli, czaßkami,* interpolatim, *czytać, á kiedy się sprzykrzy na stronę odłożyć. Odłożyłem, na stronę y odłaczyłem z tąd druga część prawie cała o S. Stanißawie Koßtce, y lubo rownie, pomiarkowana, według założoney partycyi, na 2 części, powinna była, być, o tych dwoch SS. exdywizya; przecież zdało mi się, o S. Stanißawie, tylko co w mowie, á zaś o S. Aloizym, co kolwiek miałem na piśmie, tu, wydrukować, albowiem, srodze ßiła, partykularnych o S. Stanißawie pozbierawßy rożnie cyrkumstancyi, (ktore nawet w traktuiących o tym* ex professo *nie znayduia się, Xiąßkach) umyśliłem te wßyßtkie* fragmenta colligere ne pereant, *y na większa, ile ze mnie, tego S. Patrioty naßego promocya, cały iego bieg życia, pod figura Patryarchy Iozefa, (iakom tu wywiodł medyßkonale, Aloizego pod figura Beniamna) wypisać, nie hyßtorycznym, (bo takim; kilkanaście żywotow iego rożnemi ięzykami mamy zpisanych) ale* methodo parænetica, *tenui podobnym ßtylem; iakoż iuż kilkanaście arkußy, tey lukubracyi iest w*

teyże

seyże Typografii in 4. wydrukowanych, ktora daley, pro opportunitate temporis, *kontynuować będą; à tak ćo w tym Kazaniu wypisać się dla wielkiey obßerności, nie mogło, to się w tamtey Xiążce, S. Kostce rekompensować będzie, dla ktorey też racyey wolałem, nie co rozßerzyć się tu, w mowie o S. Aloizym, bo się iuż w tamtym skrypcie, nic, albo mało, o nim wspomni, w czym y powinna S. Aloizemu, iako pierwßemu* in Bullâ Canonisationis, *zachowałem precedencya. Lubo inße miane o demnie,* utroq; idiomate *kilkanaśćie Kazania, w czasie to poprzedziły; choć nie należało, tamte wprzod* typo destinare, *temu iednak dałem precedencya, á to dla wyraźney, Xiążęcia J. Mci woli, y żądania, tudzież aby tym prędzey mieć mogło mieysce, w Kollekcyi, iedenaście innych Kazań, pod czas Oktawy tey Introdukcyi, mianych, iż, inne moie, mogą powoli* subsequi, (*iakoż w krotce spodziewam się,* publicæ luci mandare, *miane na pogrzebie S. P. Woiewody Mazowieckiego Hetmana Polnego Koronnego, na podobnie usilne J. Mci Pani Woiewodziny żądanie,*) *więc* in capite libri, *przydałem znaczek* Numero 1, *y tak się do każdego z przyßłych, numero po sobie idących przyda, aby, tak, ktoby był ciekawy zbierać ie do kupy, tym sposobem mogł ie włożyć* serie Editionum, fragmenta ne pereant, *y dać razem* unâ compage *oprawić. To do przestrogi; co do exkuzy, nic nie powiem, bo, ta pierwßa* in hoc genere *lukubracya moia sama z soba gotowa niesie apologia. Nie może żadna paść censura, tylko, chyba, na styl, y y słowa,* (*á o to nie stoię;*) *bo wßystkie sensa na applikacyach pisma S. funduia się, gdyż , ten powinien być Kaznodzieyski proceder,* ut Scriptura Sacra prædominetur cæteri vero omnes scriptores ancillentur, *dla tego też, iak naymniey mogę* prophanos authores *cytuię, wiedząc że Pismo S. nie przebranym Kaznodzieyskich konceptow zrzodłem, inśi zaś autorowie, są tylko strumykami,* à dulciùs ex ipso fonte bibuntur aquæ. *A za tym łaskawy Czytelniku,* dum aquam hauris, puteum corona. *Byway zdrow.* Benè te valere, & mihi benè velle, te, cupio.

NB. Podaię do wiadomości że Polskie opera posthuma *S. P. Xiążęcia Biskupa Warmińskiego Stryia mego, iuż dawniey drukowane, a do tych czas nie dokończone, y za staraniem moim dodrukowane; y we 2. tomy in folio zebrane, w krotce wynidą, z tuteyßey Typografii, y tam ich każdy, według, taxy, dostanie.*

PAUCI. PUSILLUS MINIMUM | Słowo z Ewangelij | dźiśieyszey Niedzielney. S Stanisławowi K. wydzieloney. Niedźielney, w ktorą doroczna Jego przypada Uroczystość.

DEO gratias! DEOgratias! y także mowić do *zacnego* Audytora *zacznę,* czym inśi kończą? Tak á nie ináczey zacznę! Wprzod podźiękuię, á potym uprosżę.

BOG zapłać za iden? BOG zapłać za drugi! A kto? y komu? *Prześwietna* Kompania JEZUSOWA; *Przeświętey* Stolicy Rzymskiey. A za co? Za dwa srebrniki; za dwa minuta, *Misit in gazophylacium duo minuta.* Mar:12.42

Prosi o jeden, prosi o drugi! A kto y kogo? Przeświętą SS. Nowo Kanonizowanych, z Kompanij JEZUSOWEY Kompania; Prześwietnego audytora mego. A o co? o dwie audiencyi *minuty*; o ieden quadrans. *misit duo* minuta, *quod est quadrans.* Ibid:

PAUCI.

DO tychczas Societas minima (1) Negotiatorow Niebieskich. (*Negotiamini dum venio*) w Niebieskim Skarbie (*Simile Regnum Cælorum Thesauro*) trzy zliczyć tylko umiała pieniądze, teráz dopiero z Ewangelicznym włodarzem, do władnącego Skarbami Niebieskiemi, mowić potrafi Namiestnika: *Domine quinque talenta tradidisti mihi.* Luc. 19.13 Mat.13.44. Mat.25.20.

Y ktoryż był pierwszy talent? *Ostendite mihi numisma?* *At illi obtulerunt denarium.* A to co za dźieśięczny pieniądz! *Cuius est hæc imago?* Jest to Jgnacy S. przy dźieśiątku *Socyuszach* Fundator Soc: ktory to teston, (2) Głowa Kościołá S. Grzegorz XV. (*In tribulatione pacis;*) (3) na dowod zawartego z nią *Sojuszu,* na otwartey źiemi Xiędze; *in libro vitæ:* przez Kanonizacyą zapisawszy; y na Zodyacznoy Nieba wadze; sub signo *libræ,* przez naznaczenie festu odważywszy Mat.22.19. Ibid. P. Drews in Fastis ad 9 Febr. p. 53.

drugą *libr*ę Xawiera á ten ſię nazwać moze, w Apoſtolſtwie podwoyny Pa-
uł, (4) Hiſzpański Portugał; doppia, czyli duplonowy *dukat* kiedy dwo-
iaki świat *luſtrali Baptiſmatis aqua** zwiedźił y *zluſtrował, binum duca-*
2. Apr. Bu- *tur in orbem.*
rius. in No- Z morza łaſkawości, (*de flumine magno*) (5) Clemenſa X. wy-
itia RR PP. płynął ſztemplem Apoſtolſkiego Rybołowa *wypiętnowany*, y trzeći do
p. 263 *piaću* przybył talent. A ten iaki? *Numiſma Regale Philippos*, (6) ow
to, na dworze Hiſzpańſkim, drugiego y trzećiego Philipow, delicium
Regum; Borgiaſz Gandyiſkie Xiąże. Od tąd ſkarb Jezuicki *Necro-*
logium Societatis, już nie iako owo ktoś ſcómaticè przezwał; *ſepulchrum*
mortiferorū, ale prawdźiwiey *Theſaurus piè defunctorum*, z depożyto-
wanych przez Apotheoſyą Numiſmatow (*Nummus à numine dictus*)
tych trzech doliczywſzy *Divos*, *trino ſat numine dives*, do *piaću do-*
piać nie potrafił; Trafił na Kanonizacyey godne Panowanie Benedi-
kta XIII. az ten zaraz *Benedicere & Sanctificare!* wyczytawſzy in Ca-
none miſſæ, przez Solenną *Kanonizacya*; do trzech dawnych, dwoch
SS. Societatis, Staniſława Koſtkę y Aloizego Gonzagę, w poczet *Wy-*
znawcow policzywſzy; do komputu 5. talentow dolicza. Jakoż to
wyznaie uſtawicznie, w uſtą moie, *gratâ mente repoſta* Jezuicka *wdźię-*
czność, y z wdzięcznym dźwiękiem, tenorem Ewangelicznym bo ſłowy
Luc. 21. 2. *hujus tenoris intonuie.* (Już nie *viduam*; lecz) *vidi virum mittentem*
ærа minuta duo. Tobie *utalentowany* Swiątobliwośćią Oycze Swięty,
ſwoich przypiſuie Synow Swiętych; oraz przed całym światem *inty-*
*muie, Domine quinq;** *talenta tradidiſti mihi*

PUSILLUS.

DOtychczas Manus Congregatorum, (7) Ręka zebrania JEZUSOWE-
GO, ktorą te dwa *zebrała*; y ze ſkarbu Kościoła S. *wyzebrała*
**quatryny*, (8) *pięć* palcow, na palcach zliczyć nie umiała trzen a tylko
Iſ. 40. 12. w Empireyſkim władnęła Państwie; *Appendit tribo digitis molē* (*Cali.*)
Cnapius. I. Pierwſzy palec *pollex*, (*dictus ab eo quod polleat & cæteris ſit po-*
6, 37. *tentior*) ieſt to Jgnacy S. ktory regułę Societatis, (*Digitus DEI eſt hic*)
Boſkim napiſał palcem, *Divino pollice ſcripſit.*

II. *Pollux*, nierozdźielna tego Caſtora, tuż wſchodźi gwiazda. Po-
kazuie *Index* Jezuickiego zegaru drugą godźinę (*quod ſi in ſecunda*
vigilia venerit) aż też zaraz wchodźi per *Indictionem proximus primo*
Luc. 12 38. drugi palec (*Index ab indicendo* dictus,) á ia nim *Indyiſkiego* Apoſtoła
Cnapi. 688. nazwę Xawiera, y tenći właśnie, nazwać ſię może, *digitus ſilentij*, *digi-*
tus ſalutaris; kiedy bałamutnym zamilczeć kazawſzy bałwanom zba-
wienną depredykować nie przeſtał naukę.

III. Srzedni zabrał palec *medio tutiſſimus ivit*, Borgiaſz, ktory w
Jezuickiey Legendźie, *medium tenuit Beatus tenuitą, Sanctus.* Ten y
Sipontinus. tu palec, nie przeſtaie być *deriſionis ſignum*, bo Franćiſzek weſoły
Cælius. Gen. 21. 6. śmiech Niebu ſprawił, (*Riſum fecit Domino*) gdy świat, nim wzgar
dźiwſzy wyśmiał.

Weſelſza

cenſis. Y czyliż to ſpytam ſię palce? palcem ſkaże Malachiaſ Archi-
Epiſcopus *Armacanus*, *armą, canit*, dezygnuiąc Benedykta XIII. Y
tenći *gaudet monſtrari digito & dicier hic eſt.* Y tenći ieſt, *in manu for-* Horat.
ti, in brachio excelſo, wielowładny *Miles in bello* (9) uſzykowanych
militantis Eccleſiæ huffcow á zwłaſzcza Towarzyſzow JEZUSOWYCH
pod zaćiągiem *Domini Exercituum, bella Domini bellantium.* Ktc- Pſ. 135. 12.
rego to waleczna ręka, palcem namieſtniczey władzy: *ad Sancta* Pſ. 8. 4.
Sanctorum ſkazuie y *Opera digitorum ſuorum*; Koſtkę y Gonzagę *va-* Gen. 49. 5.
ſa (*Sanctitatis*) *bellantia*, do boku; *Benedicti Domini qui docet manus* Pſ. 143. 1.
ad prælium & digitos ad bellum, (Pſalmo David, *adverſus Goliath) ad-* Pſ. 143.
reſſuiąc, *hos* digitos *pro* Indigetibus *Societatis nakazuie.* titulum.

MINIMUM.

DOtychczas, iuż nie *Dawidowa *proca*, ale *pracá*, ulubioney JE- David. i. e.
ZUSOWI Kompanij; trzy tylko była zgromadźiła kamienie, na dilectus.
założenie fundamentow; miſtycznego Societatis Pantheonu. *Ec-*
ce ego mittam in fundamen is Sion, Lapidem angularem, probatum, preti- Iſ. 28. 16.
oſum 1. kamień (angularis) to ieſt Jgnacy *factus in caput Anguli*, przy
Jezuickiego założeniu Syonu, 2. kamień (probatus) probſtein, to ieſt
probatus terrâ, purgatus (iuż nie) *ſeptuplum*, ale boday nie ſeptuage-
ſies ſepties *wyprobowany* w Jndyach Apoſtolſkiemi pracami, *approbowa-*
ny po całym świećie znakomitemi pochwałami Xawier! 3. kamień (pre-
tioſus) to ieſt dla miłości Niebieſkiego Jubilera, hoynie rozrzutny
wzgardzonych Xiążęcego Domu Kleynotow *dilapidator*, ſam *ſuper au-*
rum & topazion, koſztownieyſzy Borgiaſz.

Do tąd dwoch ieſzcze nie doſtawało Kamieni na fundamenta tey
miſtyczney fundacyey. Owoż *fundam manu tulit*; *Benedykt XIII. DE-* 1 Reg. 17. 40
US terminus kamień węgielny Kościoła S. y iuż nie węglem *atro car-*
bone, lecz *candido* zapiſuie *lapillo*, dwa koſztowne *Kamyczki* czyli *Ka-*
naczki Koſtkę y Gonzagę, przez zobopolną Kanonizacyą; na iednę
ich przeformowawſzy Perłę *unionem*; á to z inſtynktu Ezechiela. *Et*
adiunge illa unum ad alterum, & erunt in unionem in manu tua. Y tak- Ezec. 37. 17.
ći iuż o miſtyczym Dawidźie Paſterzu duſz naſzych dopiero mowić
ſię może, że w procy ſwoiey (Kompanij JEZUSOWEY) ten kámien-
ny przy Koſtce záchowuie cynek. *Elegit ſibi quinq; limpidiſſimos la-* 1. Reg. 17. 40
*pides de torrente, & miſit eos in peram Paſtoralem.**

Obćiążoną niby; przez aggrawuiącè angaryzacye, lubo ſię Pol-
ſka ſtała * *toboła*; *to bolało*, y na ſercu ćiężało naybardźiey, że iako S.
Krzyſtoff Chryſtuſa, nowo-kanonizowanego nie była portytorem Sta-
niſława; owoż Benedykt XIII. niebotyczny Kościoła S. Atlas; *divertit* Pſ. 80. 7.
ab oneribus dorſum ejus * Wygłodniała już nie *triduò ſuſtinebat*, owſzę Marc. 8. 2.
troywieczną práwie *ſchudzona* dietą *tłuſcza* Polſka; na ſwoię apetyt o-
ſtrzyła *koſtkę*; owoż ią uniwerſalny, paſtwy ſłowa Bożego dyſpenſator,
Oćiec S. zupełnie naſyca; * *manus ejus in cophino ſervierunt*; * Kie-
dy roku po otrzymaniu dekretu kanonizacyey dwunaſtego, *collegit duo-* Joa. 6. 13.

 decem

lat od śmierći S. Stanisława przepędzonych *ułomki*; na posiłek *utomnym, żebraiacym* dźiećiom, y w massę kanonizacyi ziednoczywszy, in animarum *pastum*; przesyła nam Stanisława *parvũ pusillũ*, wielkiego
Ps. 16. 14. już teraz Swiętego za reliquij *pastę* * *dimisit reliquias parvulis suis*; Y
Ps. 75. 11. więcći muiuż, przy dźisieyszym *Feście*; ieżeli nie słowy, to myślą przynamni dźiękować przynależy zDawidem* *Reliquiæ*,* *cogitationis diem festum agant tibi.*

2. *Tim.* 4. 8. Od 1568 Roku po śmierći Stanisława szeptała sobie Societas *Jn* * *reliquo; reposita est mihi spes mea*; Roku 1717 po otrzymaniu dekretu
Ex prosa pro defun. kanonizacyi; mowiła Clemensowi XI. *mihi quoq; spem dedisti.** Tego
Item. dopiero roku przy dźisieyszey Solennizacyey *(*Dies (gratiæ) dies illa*) * tubalnym * (*Tubâ mirum spargente sonum*) intonuie Benedy-
Item. ktowi głosem. *Tu Domine singulariter in spe constituisti me.* Jusz
Ps. 49. *S. August.* tesz więcey Polakow: prożnie nie *nadziewa nadzieia non fallit sed alit*, kiedy *ad januam magni Patris familias*, niebieskiego Janitora następcy,
Ps. 36 19. wygłodniałą kanonizacyiney koronacyi *Martyris castitatis* Stanisława *auri*, (*aureolæ*) *sacrã famem*; nasyca oskominę. *Jn die famis saturabuntur.*

4. *Re.* 4 38. Wznowił się był głod Galgaliyski w Polszcze; *erat* * *fames in terra*, spiżowa przyszłey Oyca * oyczyzny naszey Stanisława kanoniza-
cyi nadźieia: była to, iako łomisty iakiś garnek. *Moab* (*id est* * *de Patre*) *lebes*, (*olla*) *spei.* W tym kotle kościstey warzyła się śmierći *przy-*
Ibid. *wara; mors in ollâ vir Dei* * (iakosz ta iest Włoskiego przysłowia *przyprawa*, że kazda nadźieia *prożna* nic od śmierći nie *rożna.* (10) Ta ko-
ścista śmierći mummia kością nam była w gárle stanęła; że smako-
witą niebu; *mille mulcendo basijs* osyssać nie mogliśmy *Kostkę*; y miasto
iakiego ogłodniałym chućiom posiłku, niesmy przez tyle lat * *in hâc lachrymarum valle*, nie zbierali; tylko *colocynthidás agri ex vite SILVE-*
Ibid. *STRI**. Owosz w wigilią * Roku nowego, á w dźień * S. SYL-
Mat. 3. 4. WESTRA: **vir Dei*, ociec S. miodorodny Ursyn *daie nam escam mel*
Prov. Eras. *sylvestre* kiedy (wiedząc że *melior pugillus rei, quam olla spei*:) na łeż pokarmy, *męki* gorzkie; rzuca *maki* dla osłodzenia *garka garzstkę*, á tak z losem tey szczęśliwey kostki, Polską uszczęśliwia y fortunną czy-
4. *Reg.* ibid. ni *farynę*. *Misit farinam & non fuit amplius quidquam amaritudinis in ollâ.* A to roku bliśko ostátniego, dnia oraz y miesiąca ostatnie-
Esth. 3. 7. go, bo dwunastego. *Missa est SORS in urnam quo die, & quo mense gens (Polonorum) deberet (salvari) & exivit mensis duodecimus.* A tu iuż w *ostatku*, z tego szczęśliwey faryny *statku*: po dwa białe propozycyi moiey posiągnę *katkuły*; y zechcę dostáteczną o SS. Aloizym y Kostce wywieść *kalkulacya*; naprzod z Zodyacznego *mensis penultimi* (11) strzelcá, Swiętego Aloyzego horoskop, że iest ugłaskanym Jgnacego wilczkiem; więc Beniaminkiem *Beniamin* choć nie *lupus rapax*
Gen. 49. 27. potym z Zodyacznego *mensis ultimi* (12) Koziorozca, S. Stanisława, Mazowieckiego Junoszy bo Panicza młodego (13) horoskop; że iest ła-
Ps. 79. 2 skawym Jgnacego Barankiem więc Jozefem. *Quem deducit velut ovem*

ko Jakubowi: (*Jacob id est planta*) tak y plantatorowi, protoplaście, *Rob. de Go-*
Societatis Jgnacemu, *naymilsi*; są dway *naymłodsi* synowie, *pauci*; Jozef
y Beniamin. *Pusillus* Stanisław Kostka iest Jozefem, *minimus* Aloizy
Gonzaga jest Beniaminem.

O S. Jędrzeju Korsinie *czyta* nam Kościoł Swięty *w legendźie*: *Mater gravida, sibi visa est per quietem lupum edidisse, qui ad Car-* *Brev. Rom.*
melitarum ædem pergens, in ipso templi vestibulo statim in agnum conversus est. Przed solennizantem *Jędrzeiem* (14) nie zmazanego immoluiącym Barank a, o *Jędrzejowskich* (15) mowiąc nowicyuszach; *de agno edito, & lupo converso; ex ædibus Carmelitarum*, idę *ad Carmelum* *Arias Mon.*
(*Carmelus id est agnus circumcisus*) do ćjebie się obracam Baranku Boży: *Agnelle Dei mystice* *

* *Rex Christe primogenite* Maleńki JEZU! *Quasi modo genite* o *Prov.* 8. 31.
niezmazanych Jgnacego Synach; *in albis*, o twych pieszczotach *delicia tua esse cum filijs* (*Jgnatij*) mowiącemu, pobłogosław tąsz samą *złotem toczoną* rączyną, (*manus tuæ tornatiles aureæ*) ktoráś wilczkiem y *Cant.* 5. 15.
barankiem *obtoczony*; *złotym* ich spoiwszy ogniwem, tę ántypatyczney *miny* * *parę*; *para* łaski twoiey afflatu *ductuq;* divino; przy ninieyszey ziednoczyłeś *jntrodukcyi*: *habitabit lupus cum agno; & puer parvulus* *Jsa.* 11. 6. *minabit eos.*

Pierwsza Zakonu Societatis JESU *planta*, zda się być figurowaną przez Staro-Zákonnego Synow Jakubá (Jacob i. e. *planta*.) *Chrześciáńska Kompanio! JEZUSOWE Zgromadzenie! Fratres in CHRISTO!* *DIVISIO*

Dwunastu było Jakuba Synow, tyleż y Jgnacego, ieżeli do złączoney Stanisława y Aloyzego pary; przyłączemy, dźieśiąciu naypierwszych Jgnacego Socyuszow; pierwiastek Jezuickich Dekalog. *Singularia*

1. *Ruben.* (i.e. *videns filium*) to milliony sobie przysposabiający *quæq; de pri-*
Synow, *Xawier. per Evangelium ego vos genui.* *mis 10 Socijs*

2. *Simeon* (i.e. *obediens*) to dla niepomiarkowanego posłuszeń- *S. Ignatij.*
stwa; (iako swiadczą Fasti Societatis) doczesne tracący; á wieczne po- *2 Cor.* 4. 15
zyskuiący życie, *Petrus Faber.* (16.) *Drews in Fa-*
sijs. p. 294.

3. *Levi.* (i.e. *copulatus.*) to; zaślubiony annulo piscatoris, bo in *Sachinus*
Conclavi po Pawle V. od 12. Kardynałow na Papiestwo promowowany *H.S. p.* 2 *lib.*
Jacobus Lainez. 3. *n.* 477.

4. *Juda.* (i.e. *Laudatio vel confessio*) to chwalebny na Missy- *Drews* 472.
ach, w Irlandyi, Niderlandźie, exkursor, chwalebny, na Trydeńskim *Drews p.* 59
Synodzie assessor, naypierwszy z swego Zakonu; ktory w Polszcze osiadł *Ntc Orland.*
(17.) *Alphonsus Salmeron.* *H S. ed. Col.*
1615. *p.* m536

5. *Zabulon* (i.e. *habitaculum*) to Ewangeliczny; *non habens Ci-* *Dreup.* 270
vitatem manentem, tułacz; Xawiera Konmissyonarz, ofiarowanego sobie Biskupstwa Konimbryceńskiego wzgardzaiący mansyą *Simon Rodericus.*

6. *Issachar* (i. e. *merces vel præmium*) to płacą Ewangeliczney *Id p.* 301.
Orland. p. 39.

pracy,

ńieckiego, utalentowany; á Biſkupſtwy Tergieſtyńſkim y Wiedeń-
ńim traktowany *Claudius Jajus.*

7. *Nephtali* (i. e. *comparátio*) to Jmieniem y laty wieku ſwego; z S. Janem Chrzćićielem przyrownany; w iegoż Swięto; świata, Ołtarza y Nieba *Primitiant*; (kiedy w dzień *Narodzenia* S. Jana; *urodźił ſię, prymjcye* odprawił, y umarł *primitiæ dormientium*) ſwoiey do Nieba Introdukcyey; ſamego za Spektatora maiąc Jgnacego. *Joannes Codurius.* (18)

8. *Dan.* (i. e. *Judicans*) to; znakomite *Angeli Societatis*, od Jgnacego pozyſkuiący Judicium, Nuncyaturſkim w Hibernij, Patryarchalnym w Æthiopij władnący Trybunałem. *Paſchaſius Broetus.*

9. *Gad.* (i. e. *accinctus*) to ſzczęśliwy, na Miſſyach, przepaſane biodra y Ewangelij lucernę zachowuiący; á takiey ſamo prawodawca Reguły, (*canis in dormitorio, columba in refectorio, cæcus in urbe, mutus in viâ, ſuſpenſus in Cælum, cadaver inter mulieres.*) *Nicolaus Bobadilla.*

10. *Aſer* (i. e. *beatitudo*) to oſobliwſzym od BOGA obdarzony błogoſławieńſtwem, (że oſtatnim będąc Jgnacego Socyuſzem, naypierwey ze wſzytkich umárł; pierwſzym ſtawſzy ſię in Societate Nieboſzczykiem *in Soc: Civium Supernorum* exſpectantem do Nieba; co ſpectante, od Aniołow wprowadzony, *Didacus Oſius.* (19)

11. *Jozef* (*accreſcens*) y 12. *Benjamin* (*filius dextræ*) ta za ręce, braći, (20.) trzyma ſię para, bo Staniſław (accreſcens) poraſtaiący w cnoty, lewą JEZUSA piaſtuie ręką: *Læva ejus ſub capite*, á Aloyzego (filium dextræ) ſwoią ściśle ściſka prawicą. *Dextera illius amplexabitur*, toć już co * Jozef, co Beniamin Jakuba; to Staniſław to Aloizy Jgnacego, naymłodſzemi y naymilſzemi mianować ſię maią Synami.

* Joachim Floraceńſki Opat, jeſzcze roku 1200. piſząc, á pewny Zakon (przez ktory Rutylius Benzonius Lauretańſki Biſkup, nie inſzy tylko Societatis JESU rozumie) opiſuiąc (in *Concordiâ* veteris *ac novi* Teſtamenti,) w *Staro-Zakonnym* tego *Zakonu* czyni konkordancyą Jozeffie. (*natis ex filijs Liæ, mox circa finem editus eſt Joſeph qui præfuit fratribus, &c. futurum eſt enim, ut Ordo unus convaleſcat in terrâ ſimilis Joſeph, ut compleatur in eò promiſſio illa. Dominabitur à mari uſq; ad mare*, y tam daley) *Obiawił* nam toż ſamo; explikuiąc *Obiawienie* S. Jana temi ſłowy (*Pro-mittit Dominus Ordinia-mabili & præclaro quem deſignat JESUS, daturum ſe oſtium apertum; ſecundum quod & JOSEPH datum eſt in Ægypto ſolvere occulta myſteria, qui & ipſe eundem Ordinem pari modo myſticè deſignat*) Ytakći już, Societas JESU, pod żadną lepiey dezygnowana być nie może, jako pod JOZEFA figurą; ale niemniey y BENIAMINA. Pomieniony miſtyczny Commentator, podobnym; Kompanią JEZUSOWĄ ſpoſobem, do młodźiuchnego; temi ſłowy przyrownał Beniaminka. (*Erit quidam Ordo deſignandus in JESU, qui clarebit extremo Eccleſiæ tempore, DEUS diliget Ordinem iſtum ultimum, quemadmòdum Jacob BENIAMIN filium ſuum, eò quòd in ſenectute genuerit eum.*) Co y potwier-

Orlan. p. 77

Drevi p. 359.

Id. p. 372.

Id. p. 123.

Tr. de Iubilæo c. 8. f. 42

Lib. 5. ca. 18. p. mihi. 69 b. ed antiquiſſimæ. venetæ. 1519.

In. comem. Apo. 1. par. tie cit a. Mé. do in Criſi. S. I. p 1196. Lugd. 1666.

Lib. 70. in Apoc. p. 8 33. & 98.

ſzpańſku na Beatyfikacyey S. Jgnacego mianym. (*Certè cuncti Religioſi Ordines magni Eccleſiæ fontes, appellari queunt &c. inter eos Societas JESU parva quidem (parvus fons) & natu minima,* ſed Eccleſiæ Beniamin, in eum excrevit fluvium, qui totum per orbem ſeſe effuderit.*) *Citt. à Gomez. in Elogijs. S. J. p. 420 ed ant. 1617.*

A kiedy Societas Jesu ze PUSILLA *circa finem edita*, więc do JOZEFA, że * natu MINIMA *in ſenectute genita*; więc ſtoſuie ſię do BENIAMINA; Toć ſłuſznie naymłodsi Societatjs JESU *Kaaetowie* oſtatni *Societatis* (*vium Supernorum*; *Kandydatowie*, STANISŁAW JOZEFEM, ALOYZY juſz u mnie BENIAMINEM.

Jozef y Beniamin iedneyże owcy Racheli (*Rachel id eſt ovis*) ia- *Rob. Steph*
gnięta; Staniſław y Aloizy; jedneyże Matki Societatis, Synowie, z tą tylko dyſtynkcyą że Aloyzy Beniamin; *lupus rapax* * ale nie *intrinſecus*; á Staniſław; Jozef; * *in veſtimentis ovium* * *velut ovis Joſeph.*

O *Pharuzach* powiedział CHRYSTUS; *venient ad vos* * *in veſtimentis ovium*; *intrinſecus autem ſunt lupi rapaces.* Przychodzą do was nibyjaſno ſwiętne Societatis *Pharos* Caſtor y Po lux Koſtka y Gonzaga; á *Mat 7. 15*
jakże? Staniſław niby Jozef w poſtaći Baranka; *qui deducitur velut ovis Joſeph*; * á Aloyzy niby Beniamin w poſtaći wilczka; ale iak? *in veſtimentis lupi rapacis, intrinſecus autẽ agnus manſvetus.* *Ps. 79. 2*

Zapatruiąc ſię na obroſłego; wilczatey maśći Ezaua, *ruffus erat, & in morem pellis hiſpidus.* Rozumiałbym; że nie poraſta *Gen. 25. 26*
w błogoſławieńſtwo; á przećię Jakub oycowſkiego otrzymać nie może; poki go matuſia koźlęcą na wzor Ezaua nie okryie ſkorką; *induit* * *eum, pelliculaſq; hædorum* * *circumdedit manibꝰ & colli nuda protexit.* *Gen 27. 16*

Zapatruiąc ſię na błąkaiącego po puſzczach Jana; * *veſtitum pilis cameli*; rozumiałbym że *facilius Camelum per foramen acûs tranſire* niż. *Marc. 1. 6. Luc. 18. 25*
iemu błąkaiących; na drogę naprowadźić ludźi, á on przećię *parat vias*; *rectas facit ſemitas.* *Mat. 3 3.*

Zápatruiąc ſię na Aloizego *in veſtimentis lupi*; w poſtaći grzeſznika; oſtroſiecznemi włoſiennicami; *veſtitum pilis Cameli* najeżonemi okrytego katenułami, *in morem pellis hiſpidum* rozumiałbym że *Prov. Eras.*
habitu inventus ut homo; (*homo homini lupus*) az on w ćiele ludzkim *Phil. 2. 7.*
anioł; *minoratus* (*Beniamin, minimus*) *paulò, minus, ab angelo* aż on w *Heb. 2, 9.*
poſtaći wilczatey Baranek, *ſequitur agnum quocunq; ierit*; aż mu lubo *Apoc. 14. 4,*
niby Ezawowi *pelliculis hædorum contexto*; Pan Bog; *inter oves locum Proſa Eccle.*
præſtat, ab hædis (*lupis*) *ſequeſtrat*; Rozumiałbym widząc Aloizego w włoſienicę przybranego *veſtitum pilis in morem hiſpidæ pellis* że naſladuie Adama; ktorego dopiero po upadku przybrał Pan Bog *tunicâ pelliceâ*; aliści na jego Anielſką zapatrzywſzy ſię niewinność, przyznać muſzę że ſię prawie ſtaje Adamem; ale jakim był *in ſtatu innocentiæ*; *tam innocens eſt, ut in eo Adam peccaſſe non videretur*; o Aloizym twierdzę; co Alenſis o *Bonaventurże.* * *Gen. 3. 21.* *Brun in Faſt Mar. p. 442*

Umierający Jakub * *mala bonaq; ventura*; *przyſłe* z błogoſławieńſtwem

Gen. 49.1. [illegible] *mini ut annuntiem quæ sunt vobis ventura*; Jozefa, pastuchem (*inde pastor egressus est*) więc y *skopem*; á Beniamina wilczkiem z takim nażywa *horoskopem*. *Beniamin lupus rapax, manè comedet prædam & vespere dividet spolia*. Mogłbym we wszytkich całego życia cyrkumstancyach; ściślą Aloizego z Beniaminem pokazać konnexyą; ale dla szczupłości czasu, tylko, *binum vitæ, ac mortis rotabo polum*, kiedy; *manè* przyścia na świat; y *vespere* zeyścia ze świata tego Beniamina; * *ante lucanam prædam*; y *vespertina spolia*; tego ugłaskanego pokażę wilczka * *Jam si placet audiamus illum mane prædam comedentem, & ad vesperam escas dividentem.* Są słowa S. Augustyna.

Ibid.

Ser. 14. de S.

I. PUNKT Rachel w ćięszkich przy porodzeniu Beniamina zostawała bolach (y niedźiw bo sama owcá (Rachel ovis) z antypatycznym sympatyzować musiała * wilczkiem) owszem nowo-narodzonego Benonem *filium doloris* nazwawszy życiem okupić musiała syna (*Cum parturiret Rachel, ob difficultatem partûs periclitari cæpit egrediente animâ præ dolore & imminente jam morte vocavit nomen filij sui Benoni idest filius doloris mej.*

Gen. 35. 18.

Gallucci in vita Hym. Eccle: Martha Tana, (pierwszym* w Hiszpanij według dyspozycyi Synodu Trydeńskiego, Xiążęciu Ferdynandowi Gonzadze zaślubiona przykładem) tak ćięszko, *enixa est puerpera natum* swego porodźiła Aloyzego; że, *go* dla wielkiego niebespieczeństwa, * pierwszym podobno przykładem wpuł żywego, ieszcze w wnętrznościach ochrzćić musiano maćierzyńskich, y z tądći słusznie, Aloizego Beniaminem; ale nie nazwę Benonem, bo nie *filius doloris*, ale matce naturalney: *Socyusscze* Jezusowey bo *Marćie*, * iako y *Matce* przysposobioney; *Societati Jesu satagenti circa frequens ministerium ejus* staie się *Pater totius consolationis.*

Szczęśliwa Ewangeliczna nazwać się może Martha, że *wćielonemu* potrawy do *Stołu subministrowała* Bogu; (*satagebat circa frequens*

Luc. 10,40. *ministerium*) ale nie mniey y nasza szczęśliwa Marta, kiedy swoy płod ledwie co *wćielony*, Bogarodzicy Maryi w obraźie (z Nazaretan-

In vi. Ibidp. 2 skiego * *stołu* przeformowanym) Lauretańskim; *in frequens ministerium* konsekruiąc, niby smakowity *Niebieskiemu podniebieniu* * (*placentem palato*) podaie kąsek, Y więcći iuż co Ewangelia o Maryey Siostrze Marty, to ia bespiecznie mowić mogę o Marćie Aloizego *matce* Maryą Pannę Synowi obieraiącey za matkę, (*Martha*) *optimam partem** *elegit*, (*Mariæ in filio*) *qui non auferetur ab eâ.*

Iud. 14, 14. *Judicum* 14.14 Samson w winnicach Thamnaty pozbył lwicy *napaści*; rozdarszy go rękoma gołemi *napassy*; á w krotce potym w tego lwa * podniebieniu, roy pszczoł, y plastr zastawszy *miodu*, z Rodzicami podzielił się miodem *dedit patri & matri* partem*; á 30. Philistyńczykom coś tylko y to namieniwszy *sub rosâ* dał tylko powąchać, *cæteris autem*

Luc. 8. 10. *in parabolis*; kiedy taką siedm dni fryształu do zgadnienia *daiąc zadaie*

Iud. 14. 14, im parabołę *proponam vobis problema*. *De comedente exivit cibus, & de forti*

za wydaniem sekretney solucyi; przez Samsoná zonę; po długim doćiekli *examinie*; że chćiał *wyrazić* przez to problema; *Examen apum in ore leonis ac favum mellis.* Ibid.

To słowo *Thamnataar* anagramaticè *wyraża* imie matki S. Aloyzego *Martha Thana* á tłumaczy się z Hebrayskiego, *figura*; więc ia tu upatruię *figurę* Swiętego Aloyzego y Matki jego. U tey stanąwszy *Thamnatij*; czyli *Marthy Thany*: przećiwne Samsonowemu; y wspak obrocone formuię problema. *De cibo exivit comedens; & de dulci (miti) egressa est fortitudo*, tak trudną Samson, rozumiał być od siebie Philistińczykom zadaną gadkę; że gdy mu ią dostatecznie *opowiedźieli, odpowiedźiał: Si non arassetis in vitulâ meâ, non invenissetis propositionem meam* Ja zaś o moiey przestrzegam; *si non arabitis in ove & lupo, non invenietis propositionem meam:* Zakazano w starym Testamencie, *arare in bove & asino*; ale nie in *ove & lupo*; więc w pług zaprząc musi owcę, y wilczka kto moiey doćiec zechce propozycyey; wilkiem by chćiał orać, ktoby inaczey chćiał zrozumieć. *Rachel* w Swiętym ięzyku tłumaczy się *ovis* owieczka, a Beniamina; oćiec nażywa wilczkiem; A co Beniamin z Rachelą, to u mnie Aloyzy z matką. Owoż z matki owieczki pochodźi syn wilczek, *de cibo comedens* z matki ćichey łaskawey, syn mocny nieugłaskany; *de dulci egressa fortitudo.* W solucyey tamtego problema; taka zaszła probacya; *Quid dulcius melle, quid fortius leone?* á u mnie taka, *quid dulcius (mitius ove) quid fortius (lupo)?* Ale jakże tu owieczka pokarmem, *cibus?* á wilczek staie się jedzącym *comedens*? W wnętrznościach owcy, matki swoiey zastaie wilczek Aloyzy, już nie słodkiego plastr miodu; ale owszem zkwaśniałą Rayskiego jabłka partykułę *particula (mali)* *doni; non ipsum præterijt* zgorzkniałą pierworodnego grzechu przysadę; więc przy Sakramentalney Chrztu S. ablucyey, ten niestrawny kością w gardle stojący połyka ogryzek; *de cibo exivit comedens.* Y tuć iuż nasz Beniamin, przy pierwszym życiá swego poranku, z grzechowych piekło *złupił łupow; manè comedit prædam*, kiedy drapieznych na Chrźćie S. wyrzekł się *łupow; adversarios, diabolos, leones rugientes*, * (*lupos rapaces.*) Y tuć już wybielałym, *in albis* stawszy się Katechumenem: za niczmazanym idąc Barankiem; *przestaie* być wilczkiem; y z jakim *przestaie*, takim się sam *staie amictus stolis albis sequitur agnum quocunq; ierit.* Y takći co Jakub nażywa Beniamina *lupus rapax*, dla tego że *comedit prædam*, to ia Aloyzego dla tego; że *comedit prædam peccati*, przestaję nażywać wilczkiem. S. Piotr * iako codźień mawiamy w *komplećie* * czartow nażywa * *leones rugientes* dla tego; że w nocy łupiestwem się bawią; (*vigilate, quærunt quem devorent.*) Ja Aloyzego nie mogę nażywać *lupus rapax*; dla tego że *mane comedit prædam* że przy* *matutinum* kursu życia swego; iak dziećinne *łupiny* grzechowe rozprasza *łupy*. *In matutino interficiebat omne peccatum terræ.*

Ibid. Rab. Steph. Iud. l. 1. Deut. 22. 10. Iud. l. c. Eccl. 14. 14. 1. Pet. 5. 8. Apoc. 7. 9. Apoc. 14. 4. 1. Pet 5. 8. Ps. 100. 8.

Joh. 18. 27. Piotr, trzy razy ſię *zaprzał* *ſtatim gallus cantavit; gallus negantem*
Hymn. Eccl: Dominicæ ad Laudes. *arguit.* Jeſzcze *gallus jacentes excitans* * w domu Ferdinanda Gon-
zagi, nie zapiał; jeſzcze Ludwiś w wnętrznościach maćierzyńſkich, ni-
by w łozeczku ſpoczywa, á już ſię trzy razy, przy Chrzćie * wy-
Form. Bapt. rzeka. Odrzeka ſię ducha złego, y wſzytkich ſpraw jego, y wſzel-
kiey pychy jego. S. Piotr * *gallo canente*, S. Aloyzy *antequam canat, culpam diluit.** W odjutrzney kantaćie; Kościelny twierdźi hymno-
Hymn. Idem diaſta, że *gallo excitante Lucifer* * *ſolvit polum caligine.* Ja beſpiecznie
twierdzę, że Aloyzego *gallo nondum excitante,** *Luciper ſolvit peccati*
Ibid. *caligine.** We dnie zwyczaynie, * *omnis erronum cohors; jubare ſolis evocata; viam nocendi deſerit,* * Aloyzy jeſzcze przededniem, *viam*
Ps. 109. 3. *nocendi deſerit.** U Pſalmiſty *Pańſkiego principium virtutis in die.* tu *ante diem** zoſtającego *in ſplendoribus Sanctorum** Aloyzego. U Poe-
ty *Pogańſkiego; filius ante diem, Patrios inquirit in annos.* Tu Aloyzy
Virgil. ochrzczony *filius,** *ante diem; Patrios exſpoliat navos;* kiedy chrzeſtną
wodą,* pierworodną, pierwſzego rodzica, na ſobie *zmazuie zmazę;* á tak
Ps. eod nie tylko* ex *utero ante Luciferum genitus:* ale też *in utero ante diem regeneratus eſt.*

Noc chcąc pożądanego znużonym ſiłom zażyć odpoczynku, przy
Hymn. Idem. ſchyłku generalnego * wod Kataklizmu* *hoc (gallo canente*) nauta-
vires colligit; Pontiq, mitèſcunt freta; wypuſzcza z arki, na *poſtuch*, go
łębicę za *poſta;* ktora ſię nazad wraca; á kruk oſiada na ścierwach.
Jeſzcze nie wypuſzczony ź arki wnętrzności maćierzyńſkich Aloyzy;
á już odlatuie *od ścierwow powſzechnego przez grzech pierworodny
potopu; toć nie kruk ale gołębica; á gołębica nie *oley* grzechowego
Ps. 140. 5. fuzu; *oleum peccati non impingvet caput ejus;* ale *oliwna* pożyſkanych
Gen. 8. 11. przy niewinności cnot SS. przynoſząca roſzczkę, *ramum olivæ virentis,* y więc co hymn pomieniony przydaie * *gallo canente ſpes redit,* to
Hymn. Idē. ja dodaię; *columba cum ramo redeunte, ſpes (fides, charitas) redit.* Aloyzy nie kruk ale gołębica; aże co kruk y gołębica, miedzy ptaſtwem, to wilk y barank miedzy czworonogiemi zwierzęty, toć nie wilczek ale baranek lubo Beniamin ale nie *lupus rapax.*

Oſe. 9. 11. Aloyzy odlatuie od ścierwu generalnego potopu; *Ephraim** *quaſi avis avolavit;* więc co *Ozeaſz* * o Jozefa ſynie á Beniamina ſynowcu Ef-
fraimie; to ia mowić mogę o naſzym Beniaminie * Jozefa ſocyuſzu
Ibid. Aloyzym; *Quaſi avis avolavit gloria ejus, & à partu & ab utero, & à conceptu.*

**Ozeaſz* tłumáczy ſię *Salvator.* Co Pan Bog Jozeffowi w *Ægyptcie* udźiela Salvatora imię, to naſzemu Beniaminowi z *Ægyptu* (nie-
woli ſzatańſkiey) przez czerwone Chrztu S. przeprowadzaiąc morze;
ſtaie ſię Salvatorem.* *Qui deduxit velut ovem Joſeph, coram * Ephra-
Ps. 79. 3. im,* Beniamin, excitavit potentiam ſuam, & venit ut * ſalvum fa-
ciat eum.* Y takći *Qui deduxit velut ovem Joſeph* Staniſława Koſtkę, *deduxit lupum * velut agnum, Beniamin** Aloyzego Gonzagę.

Jako

pádku pierworodnego grzechu powſtaiącemu Pan Bog: *occiſus agnus
* â lupis,* ſtaie ſię *faciens agnos ex lupis,* (tak o nawroceniu Pawła S. po Serm. 14.
ſwoim napiſał Auguſtyn). S. Paweł* był z pokolenia* Beniamin, ia- de Sanctis.
ko ſam *przyznaie* (*Circumciſus 8. die ex gente Iſrael, de tribu Benia-* Phil. 3. 5.
min) y był teſz ten czas że był niby *lupus rapax,* jako Piſmo S. *u-* Act. 9. 11.
znaje ſpirans minarum & cædis. A zawſzeſz był drapiężnym wil-
kiem? *Quid ergo? lupus rapax ſemper? abſit ſed qui mane rapit prædam* Serm. eod.
ad veſperas dividit eſcas; pyta ſię y ſam ſobie odpowiada Swięty Au-
guſtyn.

* Szaweł tłumaczy ſię; *ſepultus fovea infernus;* á Pawła imię S. Hieronym twierdzi *mirabilem * ſonare.* Poki Szaweł *ſepultus in foveâ inferni;* w błędach ſwoich grążnie, *infixus in limo profundi;* poty, *lupus* Ps. 68. 3.
rapax, poty *rapit prædam* ſkoro Pawła podźwignie Pan *faciens agnos* S. Augu. l. c.
ex lupis; tak zaraz ſtaie ſię *mirabilis,* cudowney na ſobie doświadcza
metamorphoſij, tak zaraz z wilczka ſtaie ſię barankiem, *dividens ſpo-* Rom. 9. 21
lia, tak zaraz ręką *figuli luti,* wydzwigniony ex *limo profundi, ex vaſe
contumeliæ,* ſtaie ſię *vas in honorem, ex vaſe iræ apto in interitum, vas
miſericordiæ præparatum in gloriám, vas electionis eſt iſte!* Przemie- Act. 9. 15.
nia ſię S. Paweł z wilka; przemienia ſię y Aloyzy w Baranka. Y coż
przećię zá dyſtynkcya? S. Paweł przemienia ſię w Baranka, wieczor
dopiero, w ten czas dopiero kiedy *ad veſperam dividit eſcas;* á Aloy-
zy kiedy? rano, y dobrze rano, w ten czas jeſzcze, kiedy *manè comedit
prædam.*

S. Paweł poki Szawłem; poty *ſepultus in foveâ inferni;* Aloyzy
jeſzcze *ſepultus* * jeſzcze w wnętrznościach maćierzyńſkech, á już *ere-
ptus de manibus inferi;* kiedy zagrzebiony przy Sakramentalney chrztu
S. inhumácycy; do wiecznego powſtaie żyćia * *Conſepultus cum Chri-* Rom. 6. 4.
ſto per baptiſmum in mortem: ut vitam habeat & abundantius habeat.* Joh. 10. 10
A tak nie będąc nigdy Szawłem, zaraz ſię ſtaie Pawłem, nie będąc ni-
gdy *in foveâ inferni ſepultus,* zaraz zoſtaie *Chriſto per baptiſmum
conſepultus,* nie będąc nigdy *lupus rapax,* zaraz mu ſię doſtaie Benia-
mina *mina; à Domino factum eſt iſtud, & eſt mirabile * in oculis no-* Ps. 117. 23.
ſtris.

Poſpolite nieſie przyſłowie; *Omnis Petrus * mirabilis;* S. Pawła
imię, *admonet Hieronimus mirabiliorem ſonare ab Hæbreis ethymologiam* Rab. Steph
mutuatus; U mnie Aloyzy, że tak rzekę *mirabiliſſimus.* W Pawle * in explic nō.
Pan Bog cudowny! przez coſz? że *mortificat & * vivificat, ad infe-* SS. pag 214.
ros ducit & reducit. W Aloyzym cudownieyſzy; przez coſz? że * *vi-* 2. Reg. 2. 6.
vificat non mortificat, ab inferis ducit, non reducit.

S. * Paweł do Koloſſeńczykow napiſał, *Nolite mentiri * invicem,* Colos. 3. 9.
*exſpoliantes vos veterem hominem cum actibus ſuis, & induentes novum
eum qui renovatur in agnitionem, ſecundùm imaginem ejus, qui creavit
illum; ubi non eſt circumciſio.* A ja proſzę kazde tego textu pilnie zwa-
żyć ſłowko. S. Aloyzy przeſtaie być* *mendax,* gdy przy Chrzćie S.

ator, twierdzi S. Augustyn). A cosz zatem? *exspoliat veterem hominem cum actibus suis*; staie się iak inszy człowiek; ba co mowię? owszem przestaie być człowiekiem; niby wcielonym, przy odzyskancy w żywocie macierzyńskim na Chrzćie S. niewinności, staiąc się Anjołem: Przestaie być człowiekiem, więc przestaie być wilczkiem, *homo homini lupus. Deo fit agnus, hominibus lupus dum desinit esse.* Przestaie być wilczkiem, więc baranią na się przywdziewa skorkę; *Jnduit novũ hominem, renovatur in AGNItionem (in AGNI assimilationem.)* Przy Baranku Bożym, gładzącym przy chrzćie grzechy świata, staie się Boskim Barankiem; *secundum imaginem ejus, qui creavit illum.* Przy nowo-zákonney Chrztu S. circumcyzycy; staie się już nie *novus annus* ale *novus agnus renovatur in agnitionem;* á w ostatku y *novus annus*, Zodyacznym nowo-zaczynaiącego się u starych Rzymianow roku znakiem, Marcowym Barankiem (16) Pospolićie u zakow, *Cisio Janus Circumcisionem, Januarius*, u mnie *Martius sibi vendicat*; kiedy nayszczupleysze Jgnacego pacholę Aloyzy; *Beniamin minimus*, na wzor *ancipiti mirandi imagine Jani*, w odmienną metamorphosuje się postać, y przy Marcowym Baranku staje się *agnus circumcisus.* *

Comput Ecc.

Ovid.

vita eius P. Galuc. p. 16

Carmelus tłumaczy się z Hebráyskiego* *agnus circumcisus.* W żyćiu S. Aloyzego czytam, że niż niebieskie do zgromadzenia Jezusowego usłyszał powołanie, wielką do Karmelitow bossych kongregacyey Hiszpańskiey, czuł w sobie wokacyą. Niech Hiszpani, białemi swoich Teressianow, nażywaią Jezuitami, (Giesuiti bianchi,) ja nie tylko Aloyzego nazwę Karmelem (*agnus circumcisus*) ale y Swiętym Karmelitą, bo drugim Jendrzeiem * Korsynem. O tym Swiętym, (ktorego właśnie w sam dzień trzech Krolow przypada święto) Kościelna czyta nam legenda, że we śnie, (ale Brunner upatruie, że ten sen nie mara; ale Boska wiara, *oraculum fuit non somnium*) Matce jego zdało się, że porodźiła wilczka, ktory skoro stanął w progu Karmelitańskiego Kościoła zaraz się przemienił w Baranka, *Mater sibi visa est lupum edidisse, qui ad Carmelitarum ædem pergens, in ipso templi vestibulo, statim in Agnum conversus est.* Skoro przy Sakramentalney Aloyzy circumcizycy, stanął *in templi vestibulo*, w przyśionku mistycznego Kościoła, (*Templum Dei estis vos*) w żywoćie jeszcze maćierzyńskim nie już w materyalnym ochrzczony Kościele; skoro stanął *in ædibus Carmeli*, (*id est agni circumcisi*) tak zaraz z wilczka przemienia się w Báranka.

in fast. Mar. pa. 25.

Brev. Rom.

1. Cor. 3. 16.

Decor Carmeli pag. 21. Galat. 2. 19 Hymn. Eccl.

Zakon Karmelitański S. * Jendrzeia Apostoła, za prawdźiwego Eliasza przyznaie Dyscypuła, á zatym za Karmelitę uznaie. Aloyzy w Rzymskim u S. Jendrzeja nowicyaćie, miał być *Christo confixus cruci* rozpiętym na krzyżu Barankiem, *agnus in crucis levatus immolandus stipite*; więc *levatus de fonte*, czyli *lavatus lustrali chrismatis aqua*; staje się białym *in albis* (17) Katechumenem; białym Jezuitą, Kármelem, *Agnus circumcisus.* A tu już *Cisio Janus Epi, circumcisum*

Antiph. Epi.

minią, Deoą, y Jendrzeiem, y Korsynem, y przemienionym z wilczka Barankiem; naprzod (*Regi*) Jendrzeiem; bo rozpiętym; u S. Jendrzeia nowicyuszem, na krzyżu Krola ktory *Regnavit à ligno*; Powtore (*Homini*) *Corsinem*, człeczym *synem, filius hominis*, ale nie pospolitym człekiem; (*homo homini lupus*) lecz zskładaiącym wilczą postać człekiem, *habitu (non) inventus ut homo;** Potrzećie (*Deoą*) przemienionym Baránka Bożego jagniątkiem: *Agnellus Dei; qui (sua) tollens peccata (fit) mundus.*

Phil. 2. 7.

S. Paweł do wyżey wyrażonego przydaie textu; * *Jnduite sicut electi Dei, sancti & dilecti viscera misericordiæ.** S. Aloyzy staie się przy Chrzćie S. *electus Dei, sanctus & dilectus*, więc przestaie być, *Korsem*; * (17) piratą, drapieżnym wilkiem; y przemieniaiąc się w Baranka, *S. Andream imitatus (corsinum;* * ma iuż *cor patens ad omnes* ma *sinum*, * (*viscera misericordiæ*); *portans nos in sinu suo: sicut portare solet nutrix infantulum.*

Col. 3. 12.

Num. 11. 12.

Pierwszą * Mszą odprawuiącemu * Korsynowi MARYA, niby iuż przysposobionemu rzekła synowi; *Meam servies * servitutem, ad hoc à me delectus.* Przy pierwszych poświęcenia się Bogu na Chrzćie * prymicyach, Aloyzy lubo w Anielskim ćiele, *habitu* * (*non*) *inventus ut homo*, przećięsz *formam * servi accipit*, na dożywotnią MARYI w domku Lauretańskim od matki oddany służbę; *Sanctus, electus, dilectus, ad servitutem Matris* MARIÆ *delectus*, á zatym zwlecka wyzuwa z siebie drapieżną * wilczą á przyodziewa báranią postać; *exinanivit semetipsum; non * rapinam arbitratus*, aby się godnym stał, *formam servi* (MARIÆ) *accipere*; y takći co Korsyn *ad Carmelitanam*; to Aloyzy *ad Lauretanam, Mariæ ædem pergens, statim in agnum conversus est.* A tu już przy tey *konwersyey*, metamorphosij *kommutacyey*, * z nawracaiącym się zawołać mi przychodźi Dawidem. *Memor esto Domine* iuż nie *opprobrij* ale (*decoris*) *servorum tuorum*, Aloyzego: *quem continuisti in * sinu tuo; (sinu) multarum gentium.* Już nie *exprobrant inimici tui*, owszem (*gratulantur amici*) *commutationem Christi tui*, (*uncti tui*). Godne powinszowaniá, piękne *Pańskie przemienienie* sługi twego MARYA! przy Sakramentalney *jnunkcyey* Aloyzego; ktorego już odtąd, (jako JEZUS Jana Ewangelistę) niby Jana nie już *Chrzćiciela*, ale *ochrzczonego*, na twoim piastuiesz łonie, *commutatio Christi (uncti) tui, quem continuisti in sinu tuo.* Przez ktorą *kommutacya*, Aloyzy; prawdźiwszy Janusz; (*ancipiti mirandus imagine Janus*) MARYI *synem*, niby drugim *Corsynem*; kiedy przemienionym z wilczka staie się Barankiem. A jakże się staie? Jana Ewangelistę z naczyniem *winnym*, á *Chrzćiciela* maluią z Barankiem. Aloyzy przy *chrzćielnicy; wodnym* statku staje się Janem; staje się Barankiem; zaczyna Beniaminem przestaie być wilczkiem. *Beniamin (non) lupus rapax; manè comedit prædam, vespere dividit spolia.*

Nadasiin anno Cælpag 55. ad 6. Jan.

Phil. 2. 7. in vita cit. pag. 2.

Phil. Ibid.

Ps. 88. 51

Ibid.

Ovid.

A tu już pokazawszy że *Cisio Janus Epi*; że *circumcisum agnum*

2Reg:14.14. *woda: morieris & quaſi aqua* śmierć *zaſtanieſs*; jeżeli z Rzymu *wyidzieſs*, śmierći *uydzieſs*; oto dwie maſz przed ſobą drogi; dlaBoga ſalwuy ſię, wſzakże ćięBoſkim zJeremiaſzem * przeſtrzegam imieniem; *Hæc dicit Dominus, ecce ego do coram te, viam vitæ & viam mortis; qui habitaverit in urbe hâc, morietur fame & peſte; qui autem egreſſus fuerit, vivet & erit anima ſua quaſi ſpolium.* Coſz na to? Aloyzy? nie tylko nie uſtępuie na krok; nie tylko bierze pozwolenie, aby mogł zapowietrzonym w *lazaretach* ſłużyć *Łazarzom*, nie tylko ſiłu innych, á zwłaſzcza Tyberyuſza Bondi naypierwszego miłośći męczennika; do podobney ſwoim przykładem pociąga uſługi; ale nawet, ſolennym ſłużenia zapowietrzonym z hażardem żyćia obowięzuie ſię votum; *dans animam ſuam in ſpolium.** Ezechiaſz tłumaczy ſię *fortis* u Aloyzego *fortis ut mors dilectio*; więc dla miłośći bliźniego, śmierć gotuiąc ſię ponośić, z Ezechiaſzem tymi ſię oświadcza ſłowy. *Non aſpiciam hominem ultrà & habitatorem quietis; præciſa ſit velut à texente vita mea.** Ezechiaſz tłumaczy ſię jeſzcze *apprehenſio*; Aloyzy niewinnośći lilia, nic nie *apprehenduie*, już już wiſzącey nad karkiem śmierći koſſy,* *dum adhuc ordirer ſuccidas me*, dnia tegoż ſamego umierać gotow * *de manè uſq; ad veſperam * finias me.** Oto przy Rzymſkich Sycylijſkim rownaiących ſię nieſzporach, na *morowa* zapadſzy infekcyą; gdy na uſłudze ſzpitalney *moratur immoriturq;* ranną ſrodze (*dum ad hoc ordiretur*) y na wzor poſtnych nieſzporow przedpołudniową żyćia ſwego intymuie kompletę (20) * *nolłem * quietam & * finem perfectum concedat mihi Dominus omnipotens.** Benedict. ad complet.

Dwid grzebiąc 70000. powietrzem wyniſzczonego ludu (tumulo * completa reponit;) taką *confitens Deo * omnipotenti* zeznaie konfeſſyą: *Ego ſum qui peccavi, ego iniquè egi; iſti, qui oves ſunt, quid fecerunt?* Przećiwnym mogł Aloyzy uſprawiedliwić ſię Bogu ſpoſobem. *Iſti ſunt qui peccaverunt, iſti peccatores ſunt. qui iniquè egerunt, ego qui OVIS ſum, quid feci?* Aloyzy zeznaie *ovis ſum*; á ja przyznaię; że lubo nie *lupus rapax*, przećięż inne Beniamina weryfikuią ſię w nim predikcye, bo *veſpere dividit eſcas, dividit ſpolia.* Rzekłem *veſpere* bo przy podobnych Sycylijſkim Rzymſkich nieſzporach, z tą ſię oświadcza Bogu rezolucyą: *de manè uſq; ad veſperam finias me, noctem quietam & finem perfectum concedas mihi.* Rzekłem *dividit eſcas*, bo głodnym zapowietrzonym, umieraiącym ożywiaiące rozdaie pokarmy; *dat eſcas multis mortalibus* (*morientibus*) á gdy im żyćie przedłuża ſwoie ſkrácá. *Ukaranych* od BOGA Jzraelitow; tak opiſał Pſalmiſta; *adhuc eſcæ eorum, erant in ore ipſorum, & ira DEI aſcendit ſuper eos,** ja tak *ukarmionych* Rzymianow, y wokowanego na gody Aloyzego; *adhuc eſcæ ejus erant in ore ipſorum, & (gratia) DEI aſcendit ſuper eum* Jdę daley * *electum Iſrael impedivit.* Jakob inſzym imieniem Jzrael; ktoſz *electus Iſrael, dilectus Jacob?* jeżeli nie naymilſzy bo naymłodſzy Beniamin; á zatym Aloyzy, więc tego *electum Iſrael* Pan Bog (*dividere eſcas*) *impedivit*; ażeby go na Niebieſkich utraktował godach, y takći

Aloyzy

bo na ziemi *diviſit*, | *eſcas.* |

Grzeſznicy; *lupi rapaces*, zgrzeſzyli, *manè tulerunt prædam; iſti ſunt qui iniquè egerunt*; á Aloyzy niewinna owieczka, *ille qui ovis eſt, veſpere dividit ſpolia.** Rozdaie pokarmy dla zgłodniałych; ścielę łoſzka dla zapowietrzonych, ſzafuie życiem dla umieraiących; *dividit ſpolia*; á tak *juſtus fert ſpolia * impiorum.* Mogłby był Aloyzy ſwoie *ſalwować* życie; gdyby ſię był z Rzymu *ſalwował*; wſzakże była przeſtroga: *Qui egreſſus fuerit de urbe hâc vivet, & erit ei anima ſua quaſi * ſpolium*; ale, niż nierozdźielnę ćiała Chryſtuſowego odſtąpić członki, wolał raczey na oſtateczną duſzy z ćiałem rezolwować ſię ſeparacyą, diviſią; *diviſit ſpolia* (*animæ.*) Mogłby ſię był ſalwować Aloyzy, gdyby ani zapowietrzonych, ani ſię ich dotykał był rzeczy; ale ſię dotykał; puchem wiecznego ſnu napełnione prześćieſał pośćiałki, *univerſum ſtratum verſatum in infirmitate*, więc jak ſobie poſłał, tak ſię wyſpał, *obdormivit in Domino.* Rozdawał zapowietrzonym potrzebne do ćiała rzeczy; *diviſit ſpolia*; coż za tym? duſzą przypłaćić muſiał: *eſt anima ſua quaſi ſpolium.* Co Jzaiaſz *napiſał, *dividet ſpolia, pro eo quòd tradidit in mortem animam ſuam*, to ia przećiwnie odmieniwſzy, okkazyą śmierći Aloyzego wyrażę; *tradidit in mortem animam ſuam, pro eo quod diviſit ſpolia.**

Y jakże już mam nazwać Aloyzego? to pewnie tak, iako temuſz kazano *Jzaiaſzowi; *voca nomen ejus accelera,* ſpolia detrahere, feſtina prædari**? tak á nie inaczey. Wiadomey od *zarazy* pzwietrza *zrazu zaraz* nic zażył recepty, *citò, longè, ſero*, to ieſt; *citò fuge, abi longè, redi ſerò.* Nie tylko nie ućiekał z Rzymu; (*citò fuge*) ale ſię owſzem prędko ſpieſzył do ſzpitalow, lazaretow; toć imię iego *accelera*, nie tylko daleko od zapowietrzonych mieyſc nie ſtronił, (*abi longè*) ale owſzem, nayniebeſpiecznieyſzych do łożka kładąc, z ſukien obnażał y z obuwia zzuwał peſtiferentow; toć imię iego: *ſpolia detrahere*; nie tylko nie *pedetentim paulatim:* (20.) Zwolnego odpowietrza wychylał ſię mieyſca, (*ſerò redi;*) ale *ſpytane* Rzymſkie powiedźiałyby *ſpitale*; że po nich prawie latał; *amor* (*proximi*) *addidit alas*; toć jmię iego *feſtina.* Ale co tu znaczy oſtatnie tey denominacyey ſłowko: *prædari **? To znaczy, że Aloyzy chwalebnie *rapax*, bo nie tylko *feſtinans prædari manè tulit * prædam*; ale też *veſpere diviſit eſcas*; * á zatym Beniamin.

Ezau całe na łowach ſtrawiwſzy á ſtraćiwſzy rano, *tota* (*die*) *laborans*; *nihil capiens*, pód *wieczor podwieczorku* ſzuka, *manè* (*non*) *tulit prædam, veſpere * eſcas* (*cupit.*) *Kupuie* u Jakoba ſoczewicy, czyli grochu młodego nowalią; ale ią opłáćić muſi ſtarſzeńſtwem. Y takći ſtryi Beniamina ſtarſzeńſtwo traći, gdy potrawę płaći. *Non ſic* (*pius*) *non ſic.* Nowo-zakonny Beniamin Aloyzy; gdy potrawy udźiela, duſzę od ćiała rozdźiela; *dividit eſcas, dat animam in ſpolium.*

Wſzytkie tu Ezawowi przećiwne pokazuią ſię cyrkumſtancye.

Apho. Polit.

2.Reg:24.17.

Sap.10 19.

Jerem.21.9.

Ps. 40. 4.

Ac. 7. 59.

Jſa: 53. 12.

Jſ: 8. 3.

Luc. 5.5.

Ps. 14.

Ezau

Ezau bez zadney w wieczor powr[illegible]
fszcze zafszczyca fię połowem, *manè tulit prædam*; Ezau, w *wieczor pod-wieczorku* fzuka, aby fię posilił; Aloyzy w wieczor fzuka ubogich, aby ich nakarmił, *veſpere dividit eſcas*; Ezau w tey okazyey tytuł ftarfzeństwa traći, Aloyzy z tąd, naymłodfzego Beniamina u mnie nabywa imienia. Pierwfzy Staro-zakonny łowczy był, * *impius Nembrod*; & *exivit proverbium quaſi Nembrod robuſtus venator coram Domino*, naypierwfzy u mnie Nowo-zakonny łowczy Aloyzy: bo nayrannieyfzy, *manè tulit prædam*. Y dość że ną tym? nie; ale fpełnia wcale Beniaminowy prognoftyk. *Nembrod* w niemieckim ięzyku znaczy *weś chleby*; Aloyzy nie już *animalium*, lecz *robuſtus venator* (*animarum*) *coram Domino*; *rano nabrane*: czyli wyżebrane chleby *manè tulit prædam*; w wieczor, razem ćiało *posilaiąc*, y dufzę *posilkuiąc* rozdaie, *veſpere dividit eſcas*; á tak co Ezau * za potrawę zbywa ftarfzeństwa; temi pokarmami, nabywa Beniaminowego młodfzeństwa, prerogatywy: *Beniamin minimus* bo że *dividit eſcas* z tąd Beniamin, á zatym *Beniamin minimus*.

Gen. 10 9.

Gen. 25. 30

* Ezau *primogenituræ minutus*; *nomine auctus* (22) nowe Edoma z tey okoliczności nabył imię; *quam ob cauſam vocatum eſt nomen ejus Edom*. Edom z Hebrayfkiego ięzyka, troiaką ma fignifikacyą, y tłumaczy fię; *rufus*, *terrenus*, *ſangvineus*, roztrząśnijmy te trzy tego imienia interpretacye; á obaczemy, że Aloyzy, ani *rufus*,* ani *ſangvineus*, ani *terrenus*, á zatym nic Ezau; że Aloyzy *veſpere dividit eſcas* á zatym Beniamin.

Pierwfza imienia Ezawowego interpretacya. * *rufus*. Co według pofpolitego aphoryfmu *alimentum in aliti*, to Ezau *alitum tranſit in ſubſtantiam alimenti*: Ezau od tąd zowie fię Edom. *Id eſt rufus*; czemu? bo takaz za ktorą ftarfzeństwo przedaie potrawa, (*da mihi de coctione hac rufâ.*) Przećiwnie u Aloyzego, *alitum tranſit in ſubſtantiam alentis*. Aloyzy już od tąd u mnie nie *rufus*, fzarym wilczkiem; ale białym Barankiem, *agnus anniculus*, *maſculus*; *ſine maculâ*. Czemu? bo *dividit eſcas*, karmi, rozdaie pokarmy owieczkom; owym iak owce odchodzącym od życia, zapowietrzonym. *Dedit eos tanquam oves eſcarum*, & (*gentes*) *diſperſit*.

Ibid.

Exod. 12. 5.

Ps. 43. 12.

Druga imienia Ezauowego interpretacya, *ſangvineus*. Sapient Pańfki decyduie. *Panis egentium*, *vita pauperum eſt*, *qui defraudat illum*, *homo ſangvinis eſt*. Aloyzy gdy życie z chlebem rozdaie *vitam pauperum panem*; fwoie życie traći *panis egentium*, *vita pauperum*, (*mors Aloiſij*) *eſt*. U Aloyzego *pauper venit*; *Chriſtus venit*; famego w poftaći ubogich karmił Chryftufa; owoż, Chryftus Pan *quisquis autem recepit eum*, *dedit ei poteſtatem filium ſuum fieri*, * toć Aloyzy nie *filius homo ſangvinis*, ale *filius Dei*,* *qui non ex ſangvinibus ſed ex Deo natus eſt*. Aloyzy nie *ſangvinis*? toć nie *ſangvineus*; nie *ſangvineus*? toć nie *Edom*; nie *Edom*? toć nie *Ezau*? nie *Ezau*? toć nie obmierzły; ale ći *miły Boże*; rzekł Chryftus o tobie Boże! *qui me odit*, & *pa-*

Ecclı. 34.25.

S. Bernar.

Joa. 1. 12.

Ibid.

ośmiela fię, *qui diligit patrem*, & *filium ejus diligit*. Beniamin był fyn Jakuba; á Aloyzego kochafz; jako fyna ktory *non ex ſangvinibus ſed ex te natus eſt*, toć muśi być Beniaminem, *Jacob* (*filium*) *dilexi*, *Eſau* * *odio habui*.

Rom. 9. 13.

Trzećia imienia * Ezauowego interpretacya *terrenus*.* Chryftus Pan pilne; beż doczefnego ftarania; zalecaiąc o dufzy ftaranie powiedźiał; *ne ſoliciti ſitis*, *animæ veſtræ*, *non ne anima plus eſt quàm eſca*. Ezau *ſolicitus de corpore*, za nikczemną potrawę przedaie nie przepłaconą ftarfzeństwa prerogatywę; *eſca plus illi quàm primogenita*. Aloyzy maiąc ftaranie o ćiele bliźnich fwoich, chce oraz Bogu pozyfkać ich dufze: *ſolicitus de animabus*; pokarmy bliźniego ćielefne, bardźiey niż własną powaza fobie dufzę; *eſca illorum plus illi quàm anima ſua*. Y takze traći dufzę? traći; ale tak jak ią fam Chryftus traćić każe; *qui perdiderit animam ſuam propter me*, *inveniet eam*.* Traći na wieczny zyfk fwoię, á oraz pozyfkuie od wieczney ftraty bliźnich fwoich dufze; * *prodeſt* (*Aloiſio*) *ut mundum lucretur*, *animæ ſuæ detrimentum patiatur*.* Gotowa na Chryftufową queftyą folucya;* *Quàm dabit homo commutationem pro anima ſua?* U Aloyzego *eſca pauperis*, *plùs eſt quàm anima ſua*, toć *eſcam dat in commutationem pro anima*. Ziemfkie zamiany fzálbierfkie; wąz Rayfki *oſſuſt*, za iedno jabłufzko *ſuſta* fię z Adamem na nieśmiertelność; y z tąd ći na węza dekret, *gradieris ſuper* * *terram*; á Adama taka potyka fentencya *in ſudore vultus veſcêris pane*. Niebiefkie zamiany cudowne. Aloyzy; za fztukę chleba, kupuie fobie nieśmiertelne dufze. Byle dufze zbawił, ćiało w grobie złożyć gotow. Jakofz: *gradietur ſub terram*; za to że *in ſudore vultûs* (*nutrivit*) *pane*. Ezau; *inter fabas fabula mundi* (22) za foczewiczną nowalią przefrymarcza ftarfzeństwa pierwoći. *Profanus Eſau*, *qui propter unam eſcam*, *vendidit primitiva ſua*: y z tądći ftrafzny na niego dekret, *Eſau odio habui*.

Ibid.

Gen. 3. 19.

Ibid.

Heb. 12. 16.

Precz z takiemi *ſuſtami* czyli *oſſuſtami*, *odi* * *profanum vulgus* & *arceo*, to mi to Aloyzego zamian. Co Krol Sodomfki do Abrahama kiedyś; to Aloyzy do Rzymfkiego mowi Pentapolu; *da mihi animas*, (*eſcas*) *cætera tolle tibi*. Sodoma tłumaczy fię *calx*, *cæmentum*, Aloyzy nie * *terreus*, nie zakładaiąc fobie miafta na tym świecie mięfzkalnego, o nic nie ftoi, tylko o niebiefkiey mięfzkańcow Jerozolimy; y coż czyni? *animam dat in commutationem pro animabus*; traći na wieczny zyfk fwoię, á pozyfkuie od wieczney zguby, tych wfzyftkich dufze, ktorych karmi ćiała: *De panibus ſuis dedit pauperi*, *animam autem aufert accipientium*. Ja tobie chleba, á ty mnie ſerce, ja tobie pokarm doczefny á ty mnie nieśmiertelną dufzę, ja tobie *ſalutem corporis* ty mnie *ſalutem animæ*. Y takić Aloyzego zamian, *animam aufert accipientium panem*; ale co czynifz Aloyzy? nie mozefz tych zapowietrzonych *żywić*, chyba przeftanieſz być żywy! Tu idźie o śmierć bliźniego, ale tez idzie o życie własne. Natura z łaską, bliźnego miłość, z philaucyą,

Horat.

Gen. 14. 21.

Prov. 22.

Ale usłyszmy co za tym; |*author*| *vitæ mortuus; regnat vivus.* Aloyzy życie umieraiącym daiąc, życię umieraiąc traci, ale tak traci, że wieczne pozyskuie życie. Ziemskie to tylko umieią pokarmy, że śmierć *zblizaia*, w życiu *ublizaia*; *Oblizuie* coś tylko z gałązki miodu Jonathas; aż zaraz śmierć mu zażiera w oczy: *gustans gustavi & eccę morior.* A- 1*Reg.* 14. 43. dam jabłuszka tylko *ugryzł ogryzek*; aż zaraz śmierć kością w gardle stawa. *In quocunq; die comederitis, moriemini.* Aloyzy ziemskim karmi pokarmem; *ut vitam habeant*, ale oraz y Niebieską tuczy słowa Bożego pastwą; *ut abundantiùs habeant.* Umierać gotow byle *bliźni* żyli; ale iak umierać? żeby się sam do wiecznego życia *zbliżył*: *In* Gen. 2. 17. *quocunq; die comederint; (ut vitam habeant) moriar, (ut vitam abun-* Joa. 10. 10 *dantiùs habeam.)* Jonathy dusza do duszy Dawida, Aloyzego przy- 1*Reg.* 18. 1. lgnęła do duszy bliźniego *conglutinata est anima ejus animabus (proximi; glutino charitatis)* więc co Jonathas, *gustans* **gustavi*, to Aloyzy mowić może: *pascens pavi & ecce morior.* S. Augustyn *napomina, non pavisti, occidisti.* S. Aloyzy śmierći się dopomina, mowiąc: *occidar, mo-* Marc. 8. 39 *do pascam; moriar, modo (omnes) de hîc stantibus, non* **gustent mortem.* Co Jakub * miał za rzecz niepodobną; *numquid potest aliquis* **gustare* Job. 6. 6. *quod gustatum affert mortem*, to Aloyzy umieraiących od głodu karmiąc * Jobow, á sam się, zaraziwszy od nich umieraiąc, w skutku pokazał, że tych karmił, ktorzy wykarmieni, śmierć mu przynieśli. *Cibavit, quod cibatum attulit mortem.* Ezau starszeństwo zbywa; byle nie umierał, *en morior quid mihi prosunt primogenita?* Aloyzy umierać gotow, byle naymłodszego Beniamina prerogatywy nabył; *Beniamin (ultimogenitus) dividit escas.*

Co Krol Babilońśki Nabuchodonosor,* *divisit escas*, miedzy Synami Jzraelskiemi, *wydzieliwszy* pewną liczbę młodzieńcow, kazał im udzielać *liczne* y *rozliczne* stołu swego potrawy; aby stali na obliczu Dan. 1. 5. Pańskim; *pueris in quibus nulla esset macula, aspectu decoris, constituit annonam de cibis, suis ut enutriti possent stare in conspectu* * *Regis.* To Prosa defun tu przećiwnie Aloyzy; *puer in quo nulla est macula,* * *aspectu decorus,* Js. 30. 20. kiedy lud Rzymski *tanquam reus ingemiscebat* y przy ćięszkiey *arcti-* * Ps. 101. 10. *panis* koarktacyey, *cinerem tanquam panem manducabat, & potum cum fletu miscebat*; przenosząc, *á* * *facie iræ & indignationis*; owych to u- Rob. Stepha- karanych od Boga Nabuchodonosorow (*Nabuchodonosor id est* * *gemi-* nº p. m. 200 *tus*, * *coarctatio generationis angustæ pressuræ*) rozdawał im pokarmy: *divisit escas; constituit eis annonam de cibis suis*, ale takie pokarmy że nie tylko ciało tucząc, ale y duszę posilaiąc, godnemi ich niebieskiey przy obliczu Boskim uczyniły uczty, *ut enutriti possent stare in conspectu Regis*; Nie słuchał Nabuchodonosor Danielowey rady *pec-* Dan. 4. 24. *cata eleemosynis redime, & misericordijs pauperum*; więc z człeka przemienia się w wołu: *fœnum ut bos comedit, donec capilli ejus in similitu-* Ibid. *dinem aquilarum crescerent.* Aloyzy nie swoie; bo * *puer in quo nulla est maculâ*, ale odrzuconego od oblicza Boskiego ludu, grzechy okupuie

puie jałmużną, y zlitowaniem się nad ubogiemi, y więcći u mnie, już się przemienia w Baranka, już włosy zamienia za wełnę; *capilli ejus in similitudinem (agni)* nie tylko *dividit escas* ale też *se dat ipse, in escam*, a zatym Beniamin, á zatym *agnus*, |nie już *hircus*; | *propec-* Levit. 23. 19 *cato.*

Syn Nabuchodonozora Krol Baltassar, podczas solennego tysiącu * Babilońskich Satrapow traktamentu, na sufficie; pokoiu, *in superficiè parietis triclinij*; niby ostre *trzy kliny* w głowę, wbijaiącą |*cõ-* Dan. 5. 6. *pages ejus solvebantur*; | kiedy trzy owe słowa piszącą uyrzał rękę; *Mane, Thecel, Phares*, ktore niż powiem, iak wspoł-imienny przetłumaczył mu Daniel-Baltassar, tłumaczoną z Hebrayskiego języka; tego *imienia namienię* etymologią; w ktorym Baltasar explikuie się, *in angustiâ abscondit thesaurizans.* Aloyzy *in angustâ pressurâ* Rzymskiego ludu, chcąc sobie wieczno-trwałe gromadzić skarby; *thesaurizare, thesaurum non deficientem in cælis*, codzienną; po Ewangelicznemu, nie iednemu ślepych y chorych tysiącu, sprawuie ucztę; *dividit escas pauperibus*; y więcći mu podobnąsz lub w innym sensie piszę inskrypcyą; *Mane, Thecel, Phares.*

1. *Mane* tłumaczy Daniel. *Numeravit Deus Regnum tuum; & complevit illud.* Co Baltassarowi P. Bog *Krolestwo* to Aloyzemu zrachował lata; *numeravit annos & complevit illos.* Ledwie co dopędził rok dwudziesty trzeći, y już ći go do Niebieskiego wokuie *krolestwa; Mane; numeravit*, czemu? bo *mane* rano srodze począł sobie zarabiać na nie, *mane tulit prædam*; á ták; *Consummatus in brevi* Sap. 4. 13 *explevit tempora multa.*

2. *Thecel* tłumaczy Daniel: *appensus es in statera & inventus ès minus habens.* *Waży* Aloyzy; na iedney szali swą duszę, na drugiey kładąc bliźnich swych pokarmy, y nie *waząc się*; ich *pożywienie* nad swoie przekłada życie * *Nonne esca plus est (illi) quàm anima?* Mat. 9. 25. Aleć iako *non fuit digna ponderatio auri & argenti*; przy *okupionym* Eccl. 6. 15. S. Woyćiecha ćiele, tak y tu, *omnis ponderatio non est digna continen-* ibid. 26. 20 *tis animæ*, przy *okupuiacey* S. Aloyzego duszy. Y takći, ziemskie pokarmy; ku ziemi na doł, nieśmiertelna; ku Niebu, w gorę, idźie dusza; idźie w gorę ku Niebu, bo lekka; bo grzechowym nie obćiążona ćiężarem, *inventa est minus habens.* Przy S. Woyćiecha ćiele *argentum probatum terræ*, naywyższey proby srebro, od ziemi wzwyż- Ps. 11. 7. podnosi się w gorę. Przy S. Aloyzego duszy; złote na doł padaią bryły; boć ztąd Aloyzy wywyższony w Niebie, że *thesaurizavit in* Mat. 6. 20 *terris thesaurum non deficientem in Cælis.* Staiąc się Baltassarem | *thesaurizans in angustiâ* | przy Rzymskim Samaritańskiemu rownaiącym się głodźie, kiedy to *modius similæ terdeno statere erat*, codzien- 4. Reg. 7. 1. ną ubogim sprawował ucztę; y ztądći; *appensus in statera, inventus est* | *magis* | *habens.* Że *divisit escas*, z tąd Aloyzy *Beniamino similis*; Aloyzy *alter Beniamin*; Beniamin w prawdźie *minimus*, ale *inventus*, nie *minùs*, lecz *magis habens.*

3. *Pha-*

3. *Phares*, tłumaczy Daniel. *Diviſum eſt Regnum tuum:* niechż
Luc. 14. 7. *Pharuzowie; primos accubitus;* pierwſzego na *poſiedzeniach* dopomagaią ſię *poſadzenia;* Beniamin naymłodſzy, oſtatnie w rangu Braterſkim mile przyimuie mieyſce, y wprawdzieć *nie wſzytko ſiadá, ale ſiła jadá* bo na uczćie Brata Jozefa, pięćkrotną nad inſzych Braći otrzymuie
Gen. 43. 33 porcyą; *ſederunt coram eo, primogenitus juxta primogenita ſua; & minimus juxtà ætatem ſuam, major pars venit Beniamin, ita ut quinq; partibus excederet.* Beniamin pięćkrotną odbiera, á Aloyzy ſtokrotną rozdaiąc porcyą, *dividit eſcas,* ſtokrotną otrzymuię rekompenſę,
Mat. 19. 29. *centuplum accipit,* to kapitał, *& vitam æternam poſſidet,* owoż y prowizyą w zyſku. Jako numeracya pierwſzym, tak *divizya* ieſt piątym y oſtatnim, *exdivizij* aritmeticzney *elementem.* Aloyzy *ożywiaiące* ſupplementuiąc *żywioły, alimenta,* piątey trzyma ſię części, dywizyey; *dividit eſcas,* więc przy oſtatnim Beniaminowym mieyſcu, pięcioraka z Beniaminem, á tak nayobfitſza w niebie potyka porcyą, *Major pars venit Beniamin, ita ut quinq; partibus excederet.*

Mane tłumaczy ſię *numeravit,* á *Phares diviſit.* Aloyzy co rano, zrachował, *zebrał,* czyli *wyżebrał,* * *mane tulit* to w wieczor rozdał; *veſpere diviſit;* otoż za *mane,* y *Phares,* uſzedł *Thecel, (non) inventus eſt minùs habens;* za numeracyą y divizyą znaczney doſzedł multiplikacyey; co dla Nieba ſtraćił *in numero,* to mu Niebo rekompenſowało *in pondere; (appenſus in ſtaterâ, inventus eſt (magis habens,)* to mu Niebo rekompenſowało *in menſurâ, (major pars venit Beniamin; ita ut excederet.)* Wprzod ieſzcze przed Baltaſſarem; rzeczono Salomonowi, *(Phares) diviſum eſt Regnum tuum;* kiedy Ahias Silonites, Prorocką á 12. pokolenia Jzraèlſkie ſymbolizuiącą na 12. ſztuk rozdarł togę; á z nich Jeroboam, z liczbą ſztuk płaſzcza, dźieſięć odźiedźiczył pokoleńia; á tak nad tylą władnął Prowincyami Jeroboam, ile mu Ahias ſztuk płaſzcza *rozdarł.* Aloyzy ile ſztuk chleba *rozdał,* tyle ſobie przyſpoſobił Kroleſtw. Swiatowa maxyma,* *divide & regna;* Niebieſką ſtaie ſię dla niego ethyką; *dividit (eſcas) ut regnet, ut maxima pars veniat illi.* Za to że *chleb powſzechny rozdaie,* z tym ſię ſłyſzeć daie, *bądź Kroleſtwo twoie;* á tak nie iuż Bog iemu; *Phares * diviſum eſt regnum tuum;* ale on intymuie Bogu; *adveniat regnum tuum.*

* *Phares,* ſynowiec Beniamina; był *syn* Judy, z Tamary *synowey* ktorey on idąc na poſtrzyzyny owieczek do Thamnaty | *aſcendebat*
Gen. 38. 12. *in Thamnas ad tondendas oves* | nie już na zgładzenie; ale w *korruspcyey* za tę *generacya* ofiarował (niby *hircum pro peccato;*) barana, *mittam tibi hædum de gregibus. Thamar, puro anagrammatiſmo* wychodźi *Martha,* to iuż iedno; *Thamnas* | alias po Hebrayſku *Thamnataa* wychodźi *Martha Thana* to już y obadwa Matki S. Aloyzego mamy imiona. Wſpak przewrocone imion *Thamnary* y *Thamnaty* littery, właſne matki Swiętego Aloyzego miſtycznie wyrazaią Jmię; | więc też y opaczne przećiwne ſobie, w Tamary á Marty ſynach upatruią ſię przymioty. Thamar tłumaczy ſię *palma,* Thamnas explikuie ſię *numerans,* á Phares interpretuie ſię *dividens;* w ten czas naybardźiey, *juſtus ut palma floret;* kiedy *dividens, rozliczne*
Ps. 91. 13. rozdaie im pokarmy. Aloyzy z Staro-zakonną *Madrynią;* * *palmas*
Prov. 31. 20 *ſuas extendit ad pauperem;* á zatym *ut palma floret;* z Starozakonnym * *Mędrcem* Salomonem: *ferculum fecit de lignis Libani;* obſzer-
Cant. 3. 9. ny dla ledwie żyjących od głodu *Konwiwow;* wyſtawił wieczernik; á zatym *ſicut Cedrus Libani multiplicatur.* Już z niego nie *Phares, divi-*
Ps. 91. 13. *ſus;* ale *Beniamin minimus multiplicatus.* Po Salomonie; na dwanaśćie części Krolewſki rozdźielono paludament | *apprehendens Ahias*
Reg. 11. 30 *pallium, ſcidit in duodecim partes;* | á Beniaminowi piąćią częściami obfitſzą udźielono porcyą, (*major pars venit illi, ut quinq; partibus excederet.*) Takim Aloyzy Beniaminem; *u Boga* wielkie ma partes, bo *ubogim* rozdźielił *partykuły; particulas boni dominus præcipit.* A
Eccl. 14. 14. loyzy *victum & veſtitum,* y płaſzcze nagim, y porcye rozdał łaknącym, *diviſit ſpolia; diviſit eſcas,* y z Mędrcem *ferculum fecit;* y z Mądrynią; *palmas ſuas (pallium ſuum) extendit ad pauperem;* więc mu nie rzeczono iak Salomona naſtępcy; *Phares diviſum eſt regnum,* ale jak Beniamina ſukceſſorowi; *multiplicatum eſt regnum tuum, (ut quinq; partibus excedat;)* z Salomonem, *ferculum fecit de lignis Libani* á z Beniaminem *ſicut Cedrus Libani multiplicatur.* Tenże Sapient
1. 42. 7. Pańſki napiſał, *ubi manus multæ ſunt, claude, quodcunq; tradis numera & appende.* Przećiwnie mędrſzy y hoynieyſzy rad Salomona Aloyzy; *plus quàm Salomon hic, wychudzona,* żebrzących mendykow
Mat. 12. 42. *tłuſtoza, ſicut oves populum,* nie liczy; boć *pauperis eſt numerare pe-*
Ps. 76. 21. *cus;* ale | *pecuniâ à pecude dictâ* | ſowitą jałmużną ich defekta *leczy, in deficiente pecunia reficit omnes.* (23) Jm gęſtſza u żebrzących, tym hoynieyſza u rozdaiącego Aloyzęgo ręka; *ubi manus multæ ſunt non claudit ſed manum ſuam aperit inopi;* jm gromadnieyſza huffcow Chryſtuſowych diwizya (*pauperes militia Chriſti;* tym obfitſza u niego bez numeracyey diwizya; *dividit eſcas; quodcunq; tradit non numerat, nec appendit;* gdźie nieźliczona mendykow zgraia, Aloyzy, ręką czyni, ale nie kontentuie expenſy, *cuicunq; tradit non numerat,* * więc u niego, *non apparet manus ſcribentis, mane; numeratum eſt Regnum.* Gdźie *manus multæ ſunt, non claudit;* owizem, *manum ſuum aperit*
Prov. 31. 29 *inopi,* więc u niego *non apparet manus ſcribentis, Phares; diviſum eſt Regnum.* Gdźie *ćieſki głod,* ubogi *lud,* iak wyſchłą *ſzczepę,* czyli *lekkie,* wyćięcza *ſzczepy; quodcunq; tradit non appendit,* nie *waży,* nie *rozważa,* więc u niego nie *Thecel minùs,* ale *appenſus in ſtaterâ, inventus eſt magis habens.* Nie numeracya, *numeratum,* nie diwizya, *diviſum eſt regnum,* ale go potyka multiplikacya; *ſicut Cedrus Libani multiplicabitur.* Po multiplikacyey; idźie piąta, craz oſtatnia áritmetyczney *ſubdiviſij* część, *diviſia;* Aloyzy przy diwizij wſzytkie pięć w ſobie zawiera części; bo gdy *dividit eſcas,* za iednę, pięcioraka, bo ſtokrotna wraca mu ſię porcya, *major pars venit illi ut quinq;*

partibus excèdat; owszem Aloyzy, *multarum divisor particularum* nie tylko *hanc novit artem*, że *majorem* ale że *maximam*, *optimam scit sumere partem* (24) y takći co Ewangeliczna siostra Marthy MARYA, nie usługuiąc do stołu CHRYSTUSOWEGO, odebrała pochwałę, MARIA *optimam partem elegit*, to tu syn pobożney Marthy usługuiąc do stołu Chrystusowym członkom, *optimam maximam partem elegit*. Thamary, syr, Phares (to iest *divisus*) á Marthy Aloyzy, *dividens*, á zato że *dividit escas*, *multiplicatus*, *optimam*, *maximam partem eligens*. Ledwo co wyćiągnioną z wnętrznośći maćierzyńskich swiat przywitał rączką, syn Judy *Zara*, aż go *zaraz* młodszy bliźniak *Phares*; czyli *Pharuz primos accubitus* pierwszego domagaiący się zleżenia poprzedza, pierwszego w starszeństwie sam *pośledny upośledza*, á tak *w bliźniackiey* precedencyey *ubiiża*.

Luc. 9. 42

Luc. 14. 7.

Gen. 38. 29. *Zara retrahente manum, egressus est Phares.* Nie tak, nie Aloyzy, owszem przećiwnie; choć starszy Brat Rudolffa; przećięż światowey *odstępuie* precedencyey, doczesznego majoratu *ustępuie* mu prerogatywy, aleć jeszcze z iak dobrą uiętpuie gracyą „ nie tak (prawi) Rudolff; powinien być kontent, że mi *nastąpił* na Xięstwo *Jukcessya*; iak ia żem *ustąpił*, żem uczynił *cessya*, „ Zara tłumaczy się, *Oriens claritas*. Trzebali ze stołu pokarmy *rozdawać*? Aloyzy świałem; wschodzącym słońcem *dispergit cum sole | oriente | manus*, trzebali u stołu mieysce *zabierać* Aloyzy ćieniem, umbrą, *reversa umbra decem lineis*, cofaiącym się na *zegarze* Ezechiaszowym słońcem, *reversus est sol*; trzebali *ustugiwać*, gdźie morowa graffuie *zaraza*? Aloyzy bynamniey, nie *Zara retrahens manum*, trzebali *panować*, primować, precedencye zabierać? Aloyzy *zaraz* staie się *Zara*, przez pokorną modestyą *retrahens manum*. Y takći z niego iuż nie uprzedzaiący w starszeństwie *Phares*; iuż nie ubiegaiący się *ad primos accubitus*, *Pharuz*; ale raczey Zara, (id est claritas) jaśnie oświecaiący insze cnoty, świętey pokory *Pharos*; ale raczey ostatnie zasiadaiący mieysce, á przytym nayobfitszą na Niebieskich godach obdarzony porcyą, Beniamin, *sedit minimus juxta ætatem suam, & major pars venit Beniamin*. Oznaymił *Marćie o Maryi Magdalenie* CHRYSTUS, że *optimã partẽ elegit*; owoż y o drugiey *Marthy* synie oznaymuie drugiey *Maryey Magdalenie*, *Pacownie* że mu *maximam partem elegit*. Słuchaymy co o wysokiey tego Beniamina chwale; w głębokim dowiedźiała się zachwyceniu, *de Beniamin adolescentulo, in mentis excessu*; á nam, (Roku 1606. 15. Kwietnia; przysięgą urzędownie ztwierdźiwszy; *rewelacya*) *rewelowała | etenim opera Dei revelare honorificum est.* | Niech Swięta o Swiętym świadczy o S. „ mowi; *finamus sanctam pro sancto testari*. (25) „ O! iak wielka „ (prawi) syna JGNACEGO, Aloyzego chwała? - - - - nigdybym „ nie rozumiała; ani temu wierzała, gdybymi iey, na oko nie pokazywał oblubieniec moy CHRYSTUS - - - - - nie rozumiem, aby mogła

Galucci in vitâ Italice scripta pa 51.

Virgil. 4. Reg. 20. 10.

Gen. 43. 33

Tob. 12. 7.

„ gła bydz w Niebie *chwała*; nad tę, ktorą ma Aloizy *zuchwałsza* - - - „ - - Duszkoszby cały świata okrąg zwiedzić; aby cały świat mogł „ wiedźieć nieokrążoną duszy Aloizego chwałę „ y tam daley. Ale „ z kądże? Magdalena de Pazys, tak wielkiey Aloizego bierze miarę chwały? iabym rozumiał że ze swoiey imienney Patronki, bo ieżeli Magdalena kosztownym głowę Chrystusową namaściwszy oleykiem; taką chwały swoiey od Chrystusa otrzymała promulgacyą; *Ubicunq; prædicatum fuerit Evangelium, in universo Mundo, & quod fecit hæc narrabitur*; dopieroż Aloizemu niemnieysza przyzwoita chwała, kiedy sam wonieiacym cnot SS. sławszy się zapachem: *Christi bonus odor* zaraźliwe zapowietrzonych członkow Chrystusowych perfumował infekcye; á przez to chwalebną Magdaleny de Pazzis (w swoiey po całym świećie promowowaniu chwały) uprzedzaiąc intencyą swoią, iuż po całym świećie rozprzestrzenił chwałę; *in universo mundo & quod fecit (hic) narrabitur*. A tu uważam; że Aloizy razem, Marthy y Magdaleny w sobie zkoncentrował pochwały; kiedy y z Magdaleną; słowa Bożego pastwią; *audiens verbum Dei | prædicans Evangelium* | y z *Martą martwe* prawie od głodu, Chrystusowe członki, ćielesnym opatrzył pokarmem; *satagens circa frequens ministerium*; z Magdaleną Ecclesiastes * z Marthą *architriclinus*; razem y dostołu służył, y u stołu duchowną sprawował Lekcyą; a tak z Magdalena *optimam* á z Marthą *maximam partem elegit*; iakoż to w swoiey upatrzyła rewelacyey Magdalena de Pazzis *in mentis excessu*, że *Beniamin adolescentulo* Aloizemu; za to znać, że *divisit escas maior (optima) pars venit; ita ut quinq; partibus excederet.*

Luc. 10. 39

ibid.

Joh. 2. 8.

Pf. 67. 28.

Gen. 43. 34.

Mądry * Ecclesiastes * napomina *Mitte panem tum, super transeuntes aquas, da partem septem, nec non & octo.* Tey mądry Aloizy nie zapomina przestrogi; rozdawszy bowiem, nie już *septies*; ale *usq; septuagies septies*; chleb powszedni, do stykowey zbliżaiącym się rzeki zapowietrzonym; *misit panem suum super transeuntes aquas*; sam już czarne tego świata maiąc przebywać morze; chleb świąteczny BOŻEGO Ciała, w samę rezerwuie sobie Bożego ciała oktawę, *dat partem septem accipit partem octo*; á tak nie tylko przez całą życia swego, rozlicznemi wławionego cnotami oktawę; (*octava summa virtutum est*,) ale też y przy śmierći, w samę Bozego Ciała oktawę | ktorą Francuzi nażywaią (26) *parvum festum Dei* | nie już małą, owszem nader wielką odbiera porcyą y z tąd właściwym, na wybor *ut octo*, staie się Beniaminem; kiedy za to, że *plures prædas divisit, aquam portionem debilibus fecit*; za to mowię, *Maior pars venit illi; ita ut* |octo| *partibus* * *excederet.*

Eccl. 11. 2.

Matt. 18. 22.

Ambr. L. 5. in Luc. cap 6.

2 Mach. 8. 30.

Mądra Heroina; (iako ią mądry opisuie Ecclesiastes) *spolijs non indigebit; quæsivit Lanam; facta est quasi navis institoris portans panem suum; & de nocte surrexit deditq; prædam domesticis suis, & cibaria ancillis suis.* Poznawamy już zupełnie, po tey deskrypcyey;

Pro. 31. 13.

Mulierem, fortem; ale ja tu, nową wnofzę queſtią; *Molliorem*
ibid. *adoleſcentem,* á przytym *fortem quis inveniet?* y ktofz tym męſkim młodzieńcem? oto delikatny Beniaminek Aloizy! choć oſtatni, choć naymłodſzy, choć od końca rey wodźi, á przećię naymożnieyſzy; naymężnieyſzy; nayokazalſzy; & *de ultimis finibus pretium ejus:* J tenći, nie tylko tą *miſticzną* oraz y *miſterną* ſtaie ſię nawą; *navis in ſtitoris*, ale też *porta puppiq; carens navis avis;* nie iuż Eliaſzowym; Pawłowym krukiem; lecz Noemową gołębicą, *Navis (avis) portans panem; portans ramum olivæ,* czyli *oleum miſericordiæ;* iuż ten *krętny okręt* nie *krzata ſię* o wełnę; *quæſivit lanam;* bo Colchicką z Jaſonem ſtaieſię argonawą; *de ultimis finibus pretium,* złote przynoſzącą runo, żywiącey ſobą owieczki; *ſi caro lana deest omnia præſtat ovis;** a tak
*ovemu iuż razem, *Navis |âvis ovis| portans panem.* Aleć ta owieczka; ten Baranek, w Beniaminowego wilczka transformuie ſię naturę; kiedy iako tamten *mane tulit prædam, veſpere diviſit ſpolia;* tak ten *de nocte ſurrexit, dediq; prædam cibaria domeſticis (Dei;)* A zatym iuż *ſpolijs non indigebit;* bo przy Niebieſkim Bożego Ciała ſpoliale, *eſt ei a-*
Jeremu 21. 9. *nima quaſi ſpolium;* bo przy oſtatniey inſtituowanego, Bożego Ciała feſtu kommuniey, Pańſkim w drogę ſzczęśliwey wieczności prowiantuie ſię wiatykiem; *in ſuprema nocte cœna accepit prædam, cibaria ſibi* W ten czas właśnie, kiedy Kościoł S. taiemnicę Bożego Ciała obchodźi, Aloizy z tego świata ſchodźi; *Cùm Chriſtus divdit exuvias carnis, Aloyſius dimittit ſpolia corporis.* Chryſtus Pan, *ad veſperam diviſit eſcas,* kiedy przy oſtatniey wieczerzy; ćiała ſwego | pod figurą wielkonocnego Baranka | między Apoſtołow rozdźielił pokarm: *In*
Hymn: S. Th. Pange Ling. *ſuprema nocte cœna, cibum turbæ duodenæ ſe dat ſuis manibus.* Nie w inſzy czaś, tylko w ſam wieczor tę taiemnicę obchodzącego feſtu, to ieſt w oktawę Bozego ćiała, (*in Dominica nocte cœna*) Aloizy *ad veſperam dividit eſcas* kiedy na łoſzku *recumbens: cum fratribus,* z Braćią ſwoią, y z tym ſię *rozdźielaiąc* światem; ſwoiemu na *używanie* za poſiłek, Boże *wydźiela* Ciało, á ſwoim na *wżywanie* za reliquią liczne konnowiciuſzow regalizuie zgromadzenie. *In (Dominica) nocte Cenæ, Recumbens; (coram) fratribus obſervata lege plenè, cibis paſcitur Regalibus cœtus turbæ duodenæ, ſe commendat ejus manibus.*

Kiedy * *cœtus turbæ duodenæ; congregatus,* lud wybrany we dwunaſtu zgromadzony pokoleniach z Egypſkiey niewoli, do obiecaney poſpieſzał źiemi, Pharao *id eſt diſſipans* czerwone przebywaiąc w pogoń za nim morze pożyczone, y od Egypcianow uproſzone; gotował ſię im zagrabiać y rozpraſzać ſpoliały; *Dixit inimicus: dividam ſpolia, implebitur anima mea.* Aloizy od Ægypſkiey tego świata niewoli, do obiecaney, Paleſtyny Niebieſkiey, przenoſząc ſię źiemi; przy oſta-
Exod. 15. 9. tniey Krwi Pańſkiey kąpieli, Ægypſkie świata, czarta y ćiała, rozpraſza łupy; y dźień ſwego zapowiadaiąc żeyśćia; mowi: *Dividam ſpolia, implebitur anima mea* | viſione Dei. | Tam Synowie Jzraelſcy Ægypcianow z okazałych złupili łupow *filij Iſrael ſpoliaverunt* Ex. 12. 36.
Ægyptios, a tu Syn Jzraela; (bo Beniamin) Aloizy; nie mniey zna- vide Gen. 35
komite z tych duſznych nieprzyiaćioł otrzymał ſpoliały; *filius (Ja-* 10.
cob) Iſrael; ſpoliavit Ægiptios, diviſit á kiedy? *veſpere diviſit ſpolia* Tam czas wyśćia z niewoli Ægypſkiey za ſwą mocą, wielką iakąś chćiał mieć Pan Bog nocą: *Nox iſta eſt obſervabilis * Domini, quando* Ex. 12. 42.
eduxit eos; Tu Aloizy,* *obſervata lege plenè, cibis in legalibus;* wielki ſwemu ze świata wyiśćiu upatruie nieſzpor; *in ſuprema nocte cœna.* Tam na oſtatek Pan Bog czas inſtitucyey *Phaſe;* wielkonocnego figury Nowo zakonnego Baranka, na ſamym odtąd ſtawiać kazał Roku czele | *Menſis iſte vobis principium menſium primus erit, in* Ex. 12. 2.
menſibus anni | á Aloizy przy Bożym Ciele; *in ſuprema* oraz *infima nocte cœna* przy konkluzyey Pańſkiey, wieczerzy oraz y żyćia ſwego podwieczorku, wielkonocnego Baranka gdy pożywa; ſam ſię wielko dniowym, bo dni y mieśiące roczne zaczynaiącym zodiacznym Barankiem nażywa; | ARIES | *Agnus abſq; macula anniculus ma-* Ex 12. 5.
*sculus.**

Nie mogł Zacharyaſz (*id eſt * maſculus Domini*) okropnieyſzey Jzraelczykom intimować klęſki, iako taką publikuiąc predykcyą: *Ecce venient dies Domini, & dividentur ſpolia tua in medio tui.* Nie mogli zaś nigdy lekarze poćieſznieyſzey Aloizemu inſinuować trwogi, iako wielkie żyćia obwieſzczaiąc niebeſpieczeńſtwo. A to czemu? bo Aloizy, *maſculus Domini;* męſkim nie boiaźliwym, nie *niewieśćie* te *wieśći* przyimuie ſercē. Nie zna Aloizy co trwoga, kiedy iść trzeba do Boga (27) owſzem iak do ſlubu * (28) weſoło *gaudens & exul-* dpoc 19. 9.
*tans ad cœnam * nuptiarum agni,* ſpieſzy y *z przyśćiem* Bożego Ciała dźień ſwego *zeyśćia* á na wieczerzą Pańſką Baranka *weyśćia* Prorocką *obwieſzcza wieſzczka;* mowiąc: *Ecce venient dies* | *corporis* | *Do Galluci invi-* 1a pag. 118.
mini, & dividentur ſpolia mea in medio veſtri. Virgiliuſz Aloizego y ſwoią tak opiſzał oyczyznę Mantuę: *Paſcentem niveos herboſo flumine cygnos.* Aloizy w tey właśnie circumſtáncyi Mantuańſkim pokazuie ſię Łabęćiem, *eſt cántor cygnus funeris ipſe ſui* Aloizy śmierć Georg 2.
prognoſtykuie ſwoię iak łabęć, ale nie lamentuie iak łabęć; *carmina nam moriens canit exequialia cygnus.* Aloizy nie *exequialne* defunctorum officium, ale triumphalne umieraiąc każe ſobie recytować *Tenaſſis cygnus* Grad ad Par
Deum, y na dokument że nie z *dyſguſtem* ale owſzem z ochotą na Gal. in vita
Niebieſkie Baranka poſpieſza gody, aby pożywał *nectar & ámbro-* pag. 111.
ſiam, latices epulaſq; Deorum. tę weſołą (od *Auguſtyna* y *Ambrozego* SS. złożona) każe ſobie intonować hymnodyą. To weſołe canticum źiemſcy ogłaſzać zwykli Potentaći; kiedy po otrzymaney wiktoryi licznemi *kupami* z bogatemi do domu powracaią łupami; *Exultant victores captâ prædâ; quando dividunt ſpolia.* Aloizy nie ſmutne z ła- Iſai. 9. 3.
bęćiem *De profundis* * ale ſobie rozweſelaiące intonuie *Te Deum Laudamus;* * Czemu? bo weſoło powraca do Domu wieczności, z rzęśiſtemi

ſtemi cnot Swiętych ſpoliałami; *victor captâ prædâ* ale kiedyſz *quando? dividit ſpolia*; kiedy w ubogich ćiebie Boże uznaie;* *Te Dominum confitetur* y takći wprzod Aloizy, *dividit ſpolia* á potym dopiero; *exultat victor captâ prædâ* za to, że *veſpere dividit ſpolia* za to mowię *mane capit prædam.*

apoc. 6. 8.

Kiedy graſſuiący po świećie śmiertelności Kuryer, *qui ſedebat ſuper equum pallidum, nomen illi mors* ewokuiącą na tamten świat przynoſi komu expedycyą: *Morieris tu & non vives; blednieć* mienić ſię y od ſtrachu *zadrzeć z Adrianem* Ceſarzem nie iednemu przychodźi mowiąc iak on „ *Animula, * pallida, vagula * rigida, nudula, „blandula, hospes comesq; corporis? quæ nunc abibis in loca? nec ut „ſoles dabis jocos * ?* „ A to czemu? bo ſię boi, aby tego duſza nie była *vagula* * bo nie wie, *candidone Lapillo atrove carbone*; czy białą *kandidatow* kretką; Niebieſka zapiſana iey będźie goſpoda; czy też z czerniałym Reprobatow węglęm; okropna bez żadnego *quartieru*, wydźielona iey będźie u węgłow piekielnych *quatera.* Aloizy przyiąwſzy Niebieſkiego do goſpody, do przybytku ſerca ſwego gościa; poſilaiącym uprowiantowawſzy ſię w drogę wiatykiem; á tak w oktawę Bożego ćiała ſtawſzy ſię; *hoſpes comesq; | Corporis | Domini;* | właśnie *animula blandula*; podług zwyczaiu wybieraiących ſię w drogę Jezuitow; oſtatnie wſzytkim y kożdemu zoſobna konfratrom z duchownemi kareſſami daiąc *oſculum pâcis*, każdego uśmiechaiącą ſię żegna twarzą; á gdy ſię go X. Provinciał Carminata pyta; coby czynił? odpowiada. *Idę idę w drogę po-pießam do nieba*; na ktorą za„dumiawſzy ſię rezolucyą *Carminata* „ Patrzćie (prawi) iako na „tamten świat wyprawa: źda ſię bydz Aloizemu; ſpacyer *Carmina„ta* niby weſoła do *Freſcaty* na dyvertiment promenata „ Ale niemaſz tu nad czym ſię zadumiewać! Aloizego duſza nie *rigida* nie źimna iak chłodząca w *Freſkatach* kaſkata owſzem miłością pałaiąca Boſką iak rozzarzona Weſuwiuſza huta; Aloizego duſza nie * *nudula* nie *naga* bo bez *nagany* nieſkażoną niewinności od Chrztu dochowała ſukienkę, *veſtem nuptialem, ad cœnam nuptiarum agni*; więc nie dźiw że ani od źimna ani też *drży* od ſtrachu; wie Aloizy; że *drzwi* niebieſkie otworem do wiekuiſtego wprowadzą go gmachu; po dobrym Ciała Chryſtuſowego popaſie *in ſuprema nocte cœnæ*, po Pańſkiey w oktawę Bożego Ciała wieczerzy, dochodźi iak *foremny* po podrozney *formance* nocleg za tym wiatykiem z *wielkonocnym* czeka go Barankiem; *ſcit quæ nunc abibit in loca*; więc ćieſzy, weſeli, y uśmiechaſię & *ut ſolet dat jocos.* Oznaymił mu PAN BOG *author vitæ* że proſtą do wiekuiſtego życia zaydźie drogą *Notas ipſi fecit vias vitæ* * że iako Beniaminowi *filio dextræ* nieſkończone na Boſkiey prawicy przygotowane mu ſą delicye, * *delectationes in dextra uſq; in finem*; Pewien ieſt że na Boſkim ſpocznie Łonie, y więcći twarz iego nie płonie *Culpâ (non) rubet vultus ejus* nie płacze *non inge-*

Sleidanus & alij in adriano

apoc. 19. 9.

in vitâ edit. pag. 112.

Pſal. 15. 11.

ibid.

Proſa prodefunctis

ingemiſcit tanquam reus; ale ſię raduie mowiąc do Boga: *complebis me lætitiâ cum vultu tuo.* David w tym Pſalmie mowi o ſobie Quoniam a dextris eſt mihi. Aloizy ſłowko odmieniwſzy o ſobie: *Quoniam adextris* * (*ſum ipſi*) *propter hoc lætatum * eſt cor meum, & exultavit * lingva mea.* Ten Pſalm taki ma tytuł taką *inſkrypcya: (Tituli inſcriptio ipſi David)* Ja z tego już Pſalmu, Aloizego wyczytuię tytuł; prawdźiwą mu daię inſkrypcyą, że nie Benoni *filius doloris*, ale Beniamin *filius * lætitiæ * exultationis*, bo *filius * dextræ.* Przy * ſmutnym Kośćielney Liturgyi obrządku oſobliwſzą czynię obſerwancyą, że kiedy we wſzyſtkich innych Officiach po * Pſalmach naſtępuie hymn y Canticu; tedy w ſamym tylko officiu defunctorū; ani hymny ani ſię zwykły mieśćić Cantica; y lubo ad laudes * mawiamy Pſalm *Te decet hymnus;** żadney iednak weſołey, *żałobna Rubryka* na * *wychwalenie* Pańſkie, nie *uchwaliła* hymnodyi. Przy pogrzebach; światowych nie Niebieſkich nieboſzczykow *łkania, iękania, lękania (lamentationes & carmen & væ!)* nie weſołe hymny, ani triumphalne maią miyſce cantica. Ci *turbować ſię Agonizanći* muſzą; ktorzy iuż ſię bydź widzą na czas *wyłączonemi* od ćiżby Predyſtynatow *niewyliczoney à Turba magnâ quam dinumerare nemo poterat*; za to że *in agone* ziemſkiey utarczki między ſwywolne łączyli ſię kupy. Ci obawiać ſię konaiący muſzą, ktorzy niechcąc iednego Przykazań *wykonywać* Dekalogu, od wielkiego millionowych, elektow millionow iuż ſię widzą wybrakowanych ścińſku, na *ućiſki* wieczno trwałe *ſkazani*, za to że byli wielką grzechowych ſzkarad mnogością ſkazeni. Ci obawiać ſię maią *piekielni nieboßczykowie*, ktorzy terminalne, y całym świata okrągiem diſlimitowane, od Przeznaczonych Pańſkich, idą ſobie zakładać bez terminu *mießkania* á raczey *męczarnie*; iakoſz w tym że *Te decet hymnus* * zaczynaiącym ſię Pſalmie, zaraz doczytuię ſię. *Turbabuntur gentes & timebunt qui habitant * terminos à ſignis tuis* * ćiebie zaś Aloizy; * *Te Decet hymnus* bo u ćiebie * *exitus matutini.* * Jeżeli *manè cepiſti prædam*, toć ſłuſznie ſobie przy oſtatnim życia wieczorze, ſprawuieſz *Largum veſper*, ſłuſznie przy tym wieczorze weſołą * delektuieſz ſię kantatą * *veſpere delectabis*; ſłuſznie niebieſkich maiąc bydź uczeſtnikiem *delicij*, triumphalne intonuieſz *Te Deum.* *Exultant victores captâ (manè) prædâ, quando (veſpere) dividunt ſpolia* Z Jmienia * weſoły Freigius, á przy pochmurney graſſuiącego powietrzá aerycy ſmutny *in libro triſtium** takie na morowey prezerwatiwę zarazy napiſał antidotum. „ *Recipe, Providentia Divinæ ſemi unciam; „panitentiæ unum pondo, patientiæ duas libras; contunde omnia in mor„tario cordis; fac inde cataplaſma ſeu epithema, quod manè & veſpe„ri * imponas; utere ſæpe antidoto Pſalmi 90 Qui * habitat in adju„torio Altiſſimi,* &c:* „ Aloizy na puł umarły nie puł ale całą * Opatrzności Boſkiey (w rekompenſę chlebem ubogich opatrzenia;) pod czas Bożego Ciała przy Bożym ćiele otrzymał uncyą, * *in prote-*

Pſal. 16.

Pſal. eod. 8.

Titu. Pſal. 15

Ezech. 2. 9

Apoc. 7. 9.

Pſal. 64. 1

Pſal. 64. 9

ibid.

Jch. Thom. Freigius in libro triſtiú

Ecce Dei cœli commoratur; * bo nie już iak Paweł na puſtyni połową chleba, ale całym z nieba opatrzony podpłomykiem (*Panem terra dedit ipſe filiis Dei*) *panem cœli dedit ei Deus.* Aloizy przyiął czyli na ſię za grzeſznikow *przeiał* (iakośmy widźieli) cetnarowe ćięzary alleruiacyą gniewu Bożego ſprawuiącey * pokuty. Aloizy zażył czyli zważył, w gorączce pałaiąc iak z *huty ważne odważney** ćierpliwości *łuty.* Zażył to troiakie per tria *P. RECIPE, Providentiæ, Pœnitentiæ, Patientiæ;* á przećię żadnego morowey prezerwatywy nie odbiera ſkutku. To pewnie ſmućić, fraſować ſię, *libros triſtium* nućić ſobie będźie? Prawda ſmući ſię, fraſuie ſię y *libros triſtium* nući ſobie ten Boſki *pupill;* naſz *patient,* za nas *penitent;* ale nie o to że żyć przeſtaie, owſzem że nie dość prętko umiera. Rzućmy oko na te *libros triſtium,* * nadſtawmy ucha owcy iego zazdroſney (przy śmierći konnowiciuſza Tyberiuſza, á w krotce przed ſwoią uczynioney) exklamacyi. (Taka niech ſię święći zazdrość.) *CHARE TIBERI, ſed invideo ſine me ibis ad ASTRA; Hei mihi! quòd SOBRIO triſtium non licet ire tuo.* Widźieliśmy? uſłyſzeliśmy? y więcći przyznaymy; że ten agonizant wſzyſtkie konaiących pokonał y zbił na miazgę apprehenſie, alteracye, melancholie, * *contudit in cordis mortuario;* czyli, że tak rzekę *in corde mortuario* bo kiedy całym ſercem śmierći z ochotą wygląda, ſercem przed śmiercią umiera, co u wſzyſtkich ſerce *ultimum;* to u niego ſtaie ſię *primum moriens.* Ale z kąd że Aloizemu to mężne ſerce, ta odwaga, ta rezolucya, ta konſolacya? bo zbawiennym nic tak morowe wrzody iako ſerce okłada * katapłazmem, y iakiſz ten * (*qui mane & veſperi imponatur*) plaſter? iakieſz to in *epidemia epithema?* Oto owo nie raz odemnie wſpomnione *enthimemá;** *Mane tulit prædam, veſpere dividet ſpolia;* Nie obawia ſię Aloizy przy śmierći okropnych wieczney nocy poczwar * *non timet à timore nocturno, à negotio perambulante in tenebris,* bo ſię przez całe wyſtrzegał żyćie *ab incurſu & dæmonio meridiano;* nie podpada ſzatańſkiey *veſpere circuientis adverſarij diaboli* przy śmiertelnym wieczorze zdobyczy, *veſperi in ſpolium;* bo przez cały żyćia poranek, z grzechowych złupił piekło *łupow; mane tulit prædam.* Pewien Aloizy * *quæ abibit in loca?* że * *habitabit in adiutorio Altiſſimi* że *in cælo commorabitur,* że znaczney Przeznaczonych *domieści* ſię liczby *numerum ſignatorum turbam magnam in conſpectu Agni;* że pod znakiem Baranka *mieścić* ſię po śmierći będźie; *habitabit* (*in*) *ſignis* za to że za żywota w terminalnym oſtatnim Benjaminowym mieścił ſię pokoleniu; *habitavit terminos* (*in*) *ſignis* (*Beniamin.*) (*Ex tribu Beniamin duodecim millia ſignati*) y więcći ſię nie lęka, z deſperaciey ręce nie opuſzcza, że ſtrachu na *kolana* nie pada, nic *klęka,* owſzem *remiſſas manus & ſoluta genua erigit.* Pewien Aloizy że po doczeſnym *Matutinum,* po trzećim, czyli dwudźieſtotrzećio letnim dni ſwoich nocturnic, na wieczno zwałe do nieba przeniesie ſię *laudes,* | *clamabit dicens: Salus Deo noſtro,*

*Confer Pſal. 90. qui habitat **

In vita citt. pagina 102.

Ovid init 1. li. Triſtium

Pſal 77. 24.

Apoc. 7. 4.

Apoc. 7. 8.

Heb. 12. 12.

ſtro qui Sedet ſuper Thronum & AGNO | y iako źiemſki z niebieſkiemi wykrzykiwać będźie Serafinami Sanctus Sanctus; * więc według kościelnego zwyczaiu na *Te Deum* * powſtaie: *ſtantes erant pedes eius* * czemu? bo * *Participatio ejus in idipſum.* Pewien Aloizy że Niebieſkiey będźie *participantem* diſtribucyi, * *participatio ejus in idipſum,* więc z wielką do niebieſkiego Baranka mowi ufnością *in loco paſcuæ* (27) *ibi me collocabit* * więc tuż zaraz przydaie; * *& ſi ambulavero in medio umbræ mortis non timebo mala.* Ci w poſzrzod ćienia śmierći * *in medio umbræ mortis* ſwego ſię lękaią * ćienia, ktorzy finalney nie uczyniwſzy reſtytucyey; ſumnienia obawiaią ſię, roztrząśnienia; *Tremens factus ſum ego & timeo, dum diſcuſſio venerit;* ktorzy *tulerunt prædam* á non *diviſerunt ſpolia.* Aloizy w wieczor *veſpere diviſit ſpolia,* y więc ći nie trwoży ſobą, przy wieczorney śmiertelney umbrze *in medio umbræ mortis non timet mala.* * Ci ktorych *virga & baculus conſolata * ſunt;* ktorych paſtuſza czuyna ćieſzyła *maczuga,* ktorym Paſterſka Zbawićiela naſzego na tym świećie nie była wzgardzona *laſka* czyli *łaſka,* oſobliwſzą przy śmierći czuią konſolacyą, *ipſi conſolati ſunt.* Owieczki z trzody ktore parſzywemi nie były zarazone *wrzody,* iagniątka z *owczarni* ktore w białey wełnie poraſtały nie w *czarney,* ſkopy ktore nie w wilczą przybierały ſię ſkorę, lecz owczą brały na ſię *inveſtiturę: Induti ſunt arietes ovium* * zwykły *ovantes ingeminare balatus;* zwykły przy weſołych chorow Anielſkich *baletach,* triumphalne ogłaſzać himny, *clamabunt etenim hymnum dicent.* Aloizy, przy finalnym żyćia ſwego wieczorze, przy oſtatnim śmiertelney umbry mierzchu, (á *crepuſculum* Francuſkim terminem nażywa ſię (28) *inter canem & lupum*) *wielka* między *wilkiem* á barankiem czyni diſtinkcyą, bo ludzką, á zatym wilczą (*homo homini lupus*) z darſzy z ſiebie ſkorę, (po łaćinie ſkora odarta ſpolium) *veſpere diviſit ſpolia,* iagnięcą; przy przyięćiu Baranka Bożego, z niewinności kandorem bierze na ſię poſtać, *Indutus veſtimenta ovium,** więc ſłuſznie *more* * *ovantium* triumphalną przez *Te Deum* obwoływa hymnodyą, * *clamabit etenim hymnum* * *dicet.*

Pſal. 121 2. *ibid.* *Confer Pſal 22 2.* *ibid 4.* *Pſal 22. 5.* *Pſal 64 14.* *ibid* *Hymn Paſch*

Apoc. 7 10.

Dict: daſy podij Cath.

Ci ktorych *dum diſcuſſio* * *venerit,* czeka *ventura ira, in die illa,* * ſłuſznie nic weſołe hymny ale ſmutne nucą prozy, ſłuſznie z prozą za umarłych, umieraiąc apprehenduią; * *Quantus tremor eſt futurus, quando Judex eſt venturus, cuncta ſtricte* * *diſcuſſurus;* *. Ci ktorych czeka *wielki dźien* * *dies magna & amara valde.* Słuſznie ſię przy śmierći ſmucą, * *In gemiſcunt tanquam rei* * ale ći ſłuſznicy ćieſzą; ktorych wiekuiſta, po Pańſkiey Bożego Ciała wieczerzy, czeka * *wielkanoc, Paſcha iam Chriſtus eſt qui immolatus agnus eſt;* ktorych ten wielkonocny Baranek na prawą przy ſobie deſtinuie ſtronę, * *Inter oves locum præſtans, ſtatuens in parte dextrâ.* Aloizy pewien że będźie Beniaminem, że ſię ſtanie *filius dextræ;* * że *inter oves* * *ſtatuetur in parte dextrâ,* y więc ćieſzy ſię nie ſmęći; śpiewa

Proſa def. die illâ

Reſp off: def Conf. Amor. 8. 10 *ibid*

Proſa def.

Reſp: offi: de funct. 4 1

wesoło nie ięczy; nieſtaie ſię *Benoni* filius doloris*, ale *filius conſolationis*, (*ipſe conſolatus eſt*) bo Beniamin; bo *filius dextræ*. Rachel (*id eſt* avis*) niby owieczka dla ćięſzkiego porodzenia, | *ob difficultatem partûs periclitari capit* | przed ſamą śmiercią, ſwego * Benonem nazwała ſyna: *Egrediente anima, imminente iam morte * vocavit nomen filij ſui Benoni*. Przećiwnie zaś, grzeſzna duſza; niby wilczyca, | *fertur lupos omnes intra duodecem dies parere* | dla * łatwego porodzenia, *parturiit iniuſtitiam, peperit iniquitatem* * zwyczaynie przy śmierći * *concipit dolorem*, * przy śmierći * *egrediente animâ, imminente morte*, ſtaie ſię Benonem *filius doloris* PAN Bog, *Deus totius conſolationis* Aloizemu, | *non* | * *paravit vaſa mortis*, * y więcći * *non convertitur dolor: eius in caput eius*, nie ſtaie ſię Benonem ale Beniaminem, ſmutne nie nući lamentacye, ále weſołe intonuie hymny mowiąc, * *Confitebor Domino*; a to czemu? bo *ſecundùm juſtitiam*; coz za tym? & *pſallam nomini Domini Altiſſimi*. *

Gene. 35 17. Aristot. de natura animalium libr. 6. cap. 35 Pſal. 7. 15. 2. Cor. 1. 3. Pſal. ead. vult.

Ten Pſalm, ktory tymi kończy ſię ſłowy; y z ktorego tych kilka applikowałem textow, w ten czas właśnie napiſał Dawid; kiedy mu Chuzi ſyn Jemini z pokolenia Beniaminowego razem y z Achimaaſem śmierć Abſalona oznaymił; * *Pſalmus Davıd, quem cantavit pro verbis Chuſi filij Jemini* | *id eſt Beniamin*. | Zwyczaynie | *Chuzy* to ieſt *æthyops, niger*, | żałobny morzącey śmierći *murzyn, niechyzy* kuryer, nie poczeſny bywa poſłaniec, *non boni nuntij baiulus*. Ale komuſz? * *Chuzańſkim* mieſzkańcom | Chuſan *id eſt, nigredo iniquitatum* | grzechowym czernidłem zeſzpeconym na ſumnieniu * *æthyopom* Co zaś niebieſkim kandidatom, ulubionym Bogu Dawidom, (*David dilectus*) *dobra powieść, kiedy mowią*, ze świata zeyść. Achimaas (*frater conſilij*) ſtaie ſię im miłym konſiliarzem, wierną zgonu życia radą; czemu? bo wiedzą co ich w Niebie czeka; tam miłość, tam Boga-odźica radość?; więc ten *lator abſentium*; ſtaie ſię im miły, ta śmierći denuncya wielką przynoſi im radość. *Vir bonus eſt, & nuntium portans bonum* Ten pożądany śmierći kuryer, ſprawiedliwym Dawidom *inter ſera tædia vitæ* zda ſię leniwy, Chuzy nie dość chyzy; światem y światłością ſię brzydzą; mowiąc *Phosphore* | *tolle* | *diem, quid gaudia noſtra moraris*; życiem ſobie przedłużonym przykrzą mowiąc; *Quis mihi tribuat! ut ego moriar!* Takim Aloizy kandidatem; y więc duſzą ſię iak nayprędzey od ćiała rozłączyć y* z *æthiopia* termin bliſkiey duſzkoſzby mu anticipować śmierći; *æthiopia præveniet manus eius Deo* A to czemu? bo wie dobrze że *manes* iego ćieſzyć ſię z Bogiem będą; mowiąc *Mane nobiſcum Domine*; wie dobrze że kiedy *mane tulit prædam, veſpere dividet eſcas*, y więcći co Dawid po tey nowinie wſtępuie do wieczernika zamucony, *contriſtatus aſcendit cænaculum*, to on weſoły ćieſzy ſię, bo ſpieſzy ſię *ad cænam Agni myſtici*. Ci ſię przy śmierći ſmucą; ktorych prawica nieprawość; *dextera * eorum, dextera iniquitatis*; ći ſię weſelą ktorych prawica ſprawiedliwość; *juſtitiâ plena*

2 Reg. 18. 22. Confer totũ caput. 2 Reg. 18 33. Hymn. Cor. Pſal. 143. 8.

Ex cautione S. Adalberti Boga-odźica 2 Reg. 18. 27 2 Reg. 18. 33 Pſal. 67. 32.

plena eſt dextera. Sprawiedliwego ſłuchaymy Dawida! *Si ambulavero in medio tribulationis, vivificabis me*! czemu? bo *Salvum me fecit * dextera tua*. Aloizy ſtaie ſię * *Chuza*, | id eſt *videns, prophetizans* | Duchem nátchnięty Prorockim, przy śmiertelnych angueſtiách, (*in medio tribulationis vivificatus*) Wie dobrze, że go, iáko Benjámina, *Filium dextera, ſalvum faciet dextera Dei*. Y więcći, iák Paweł S. (z pokolenia Benjáminowego) przy śmiertelney *ſolucyi*, z tą ſię oświadcza *rezolucya: Deſiderium habeo diſſolvi, & eſſe cum Chriſto, multò magis melius*, * (*Meliùs eſt diſſolvi*) Y więcći co Dawid Pſalmy, to on ma *racya*, weſołe z *rezonem*, przy tey ſmutney nowinie intonować hymny: *Cantavit* (*pro verbis Chuſai* *) *filius Iemini, filius Benjamin*.

Pſal. 47. 11. Pſal. 137. 7. ibid. Phil. 1. 23.

Kiedy ſumienny Spowiednik, niby niepoczeſny * Chuſai, *mali nuntii bajulus*; świátowym *pacyentom*, á *penitentom*, ſmutny, przy *komplećie* lat życia uczyni *komplement*, mowiąc, iák Izaiaſz Ezechiaſzowi: *Morieris tu, & non vives*! ná táką ſarkáią denuncyacyą, y tegoż náśláduia Ezechiaſza; *flevit fletu magno*: rzewnie płaczą, ná drugą do ściány odwroćiwſzy ſię ſtronę, *convertit faciem ſuam ad parietem*. Czemu? bo iák groch o ścianę, ſłowa Bożego náśienie rzucáli ná ſtronę; *Euntes ibant, & flebant*! czemu? bo *mittentes ſemina*. * Aloizy ná łożkowy, czyli (30.) Niebieſki oczy obracáiąc ſuffit, ná táką uśmiecha ſię gazettę; czemu? bo *gazas pretioſas*, rzęśiſtą przynoſi do Niebieſkiego źniwa cnot świętych kornukopią, * *veniens venit cum exultatione*, czemu? bo *portans manipulum ſuum*. Każdy z nas ná tákie podobno zdrętwiałby awizy, y ſwemu rzekłby Monitorowi: *A verbis tuis formidavit cor meum*. Aloizy powſtaie, y ták ſwemu Izaiaſzowi Wincentemu Bruniemu, *Lætatus ſum in his, quæ dicta ſunt mihi*, * (*de Letho*) przed Wincentym *exultat*, bo *Victor captâ prædâ*. Przydaie daley w tym Pſalmie Pſalmiſta: * *in domum Domini ibimus*. Aloizy beśpieczniey ieſzcze, bo *in præſenti* przydaie: *Lætantes imus*, y powtarzać nie przeſtaie, *Lætantes imus, lætantes imus*. Y kiedyſz proſzę Aloizy *Lætantes imus*? kiedy *victores captâ prædâ imus*, kiedy *in domum Domini imus*. U Dawida, dopiero tám kiedyś *Venientes venient cum exultatione*; u Aloizego iuż *Lætantes * imus, imus, imus*, czemuż bo *captâ prædâ*, czemu? bo *portantes manipulos*, czemu? bo *portantes ſpolia ſua*.

ibid. Pſal. 118: 161 Pſal. 121. 1 In vita citt pag. 118

Niech ſię Ezechiaſz, fatalny *in peremptorio termino, pro ſtatuitione* odbieráiąc pozew, żali, ſmući, kwili, mowiąc: *Audivi, & conturbatus eſt venter meus, à voce contremuerunt labia mea*. Aloizy * Podobnyſz odbieráiąc mandat, ćieſzy, ráduie, y rozweſela ſię; mowiąc: * *Ego autem in Domino gaudebo, & exultabo in Deo JESU meo*, * Niech śmierć Ezechiaſzowi intimuiący obwieſzczáiąc głos Boſki, niby boiáźliwą przyſpoſabia Łánią; *Vox Domini confringentis, inter-*

* Confer Ha. bac 3 16. & ſeq. vers. * ibid. v. 18.

Pſál. 28. 9. *intercidentis, concutientis, præparantis cervos;* * Aloizemu, wſzyt-
kim ludźiom ukryta, zátáiona, niezpenetrowána czáſu śmierći re-
welácya, prowokuiącym do Boga ſtáiąca ſię głoſem: * *Vox Domini*
ibid. *revelavit | ipſi | condenſa,* taki od niego odbiera ogłos, tákim on
Niebo obiia echem: Pánie! tyś moim w ſłábośći Ezechielem, (Eze-
Heb. 3. 19. chiel tłumaczy ſię *Fortitudo* * *Domini*) *Deus Dominus* * *fortitu-*
domea poſuiſti pedes meos quaſi * *cervorum;* oto, prawi, iák upragnio-
na Łáni dla ochłody do wody; ták ná Niebieſkie iuż ſpieſzę, dążę,
pędzę gody; *Quemadmodùm deſiderat* * *cervus ad fontes aquarum,*
ita deſiderat anima mea ad te Deus. Niech ſię ná oſtátek Ezechiaſz
* figowym leczy kataplazmem; *cùm attuliſſent maſſam ficorum, &*
poſuiſſent ſuper ulcus, curatus eſt. Aloizy światowym figę ukazu-
Horat* oda. iąc marnośćiom, y mowiąc: *Odi* * *profanum vulgus, & arceor!*
1. l. 3. Schnie práwie od prágnienia, ze przy błogoſłáwieńſtwie Bożym, nie
ták prętko uſycha, iáko owo *maledikcia* JEZUſową okryte * figowe
Marc. 11. 21. drzewko, *Ecce ficus, cui maledixiſti, aruit.* Drzewko figowe w ten
czás uſycha, kiedy ná nim robaczywe obśiadſzy żywią ſię *inſekta;*
Aloizego żá to, że hoynie żywił, liczne zápowietrzonym rozdawał
*Habac. 3. pokarmy, epidemiczna warzy *infekta.* (*hæc*) * *ficus non florebit,*
17. ibid. bo *arua attulerunt cibum;* * Y tuć iuż Aloizy prawdźiwą owieczką,
* *abſcindetur de ovili pecus;* * prawdźiwie Izaiſzowym * pokazuie ſię
Iſai 53. 7. báránkiem, *Oblatus eſt, quia ipſe voluit,* * alecći z tą tylko rożnicą;
ibid. że co támten przed wilczkiem ſtaie ſię milczkiem, (*Ovis*) * *coram*
tondente ſe obmutuit, to tu Aloizy *ovantes geminat, tum terq; qua-*
terq; balatus, y ſwemu Oycu Duchownemu Wincentemu intonu-
Habac. 3. 19. iąc *Te Deum,* intimuie; * *Super excelſa mea deducet me Victor in*
pſalmis, (*in hymnis*) *canentem.*

* Izáiaſz tłumaczy ſię *Salus Domini,* á Ezechiaſz, *Fortitudo Do-*
mini. Aloizy że go *Swięty Bog, Swięty mocny,* * *Swięty nieśmier-*
telny, * *od powietrza* nie *wybawia,* że choć * *Mocny,* z tey go nie
wyprowadza *niemocy;* że choć * *Nieśmiertelny,* czyni go *śmiertelnym,*
Conf: Pſ. 117. z tą przećiwnie Dawidowi oświadcza ſię pochwałą: *Fortitudo mea, &*
14. & ſequ. *laus mea Dominus,* (*non*) *factus eſt mihi in ſalutem,* * y iáko Ben-
verſus. iamin *Filius dextera,* karzącą ſię całuie Boſką Práwicę; * *Dextera*
ibid. 16. *Domini fecit virtutem, dextera Domini exaltavit me.* * Dawid *
ibid 17. *Non moriar, ſed vivam,* * Aloizy przećiwnie mowi: *Non vivam,*
ibid. 18. *ſed moriar;* y przydáie: *Caſtigans* (*peſte*) *caſtigavit me Dominus,*
ib.d 19. *& morti tradidit me.* Kontinuie dáley: *Aperite mihi portas juſtitiæ,*
Niebieſkie otwieraycie ſię brámy wiecznie zátaráſſowáne, roſtąpćie
ſię zápory; bo *latantes imus! imus!* A kiedyż to Aloizy tę świętą
edprawiſz droſzkę? po trzech dniách; to ieſt w Oktáwę Bożego Ciá-
ła, ſwoiey translácyi zápowiada nam Wigilią. Ezechiaſzowi rzeczo-
4. Reg. 20. 5 no: *Sanavi te, die tertio aſcendens Templum Domini,* Aloizy z tá-
ką ſię klaryguie predikcyą: *Non ſanabor, die tertiò aſcendam Tem-*
plum

plum Domini. á iáko Jędrzeyiowſki (31.) Nowicyuſz z ſąśiedz-
kim dokłada Jędrzeiem *Avellinem: Meliùs eſt diſſolvi! Cupio diſſol-*
vi, & non avelli à Chriſto! Ibo, ibo, introibo ad Altare Dei, qui
lætificat juventutem meam. Y z kądże *lætificat?* bo Pan Bog *diſcer-*
nit cauſam ejus de gente non ſancta; y z kądże to *vox exultationis?*
bo *in tabernaculo juſti;* y z kądże *lætantes imus?* bo *ad Sancta ſan-*
ctorum puris mentibus introimus. Dźień ferialny, á ráczey feralny
Aloizego śmierći, nayſolennieyſzym ſtáie mu ſię Feſtem, czemu!
bo gęſte dobrych uczynkow ſwoich *kornukopie,* ná práwym Ołtarza
Pańſkiego widźi uſzykowane *rogu; Conſtituit diem ſolemnem in con-*
denſis uſq; ad cornu * *Altaris.* Rzekłem, Aloizy ſwoicy Translácyi
zápowiedźiał, czyli Prorockim duchem przepowiedźiał Wigilią, ále
nie z poſtem, Ná Niebieſkim Zodiaku, po *Piſces Aries,* po Ry-
bách idźie Baránek; po nie iuż czterdźieſtodniowey, ále dwudźie-
ſtotrzyletniey ná tym Swiećie abſtinencyi, ná wieczno trwałe Niebie-
ſkiey Jerozolimy (*Templum illius Agnus*) przy Wielkonocnym
Baránku przenośić ſię Aloizy gotuie gody, mowiąc: *Poſt tres* (*cer-*
tè) *dies, vileſcet piſcis & hoſpes - - - | Cæli fiam |* Y Tákći oſtatni
dźień życia, Wielkonocą, czyli dniem Aloizemu ſtaie ſię wielkim,
gdy mowi: *Hæc eſt dies, quam fecit Dominus, exultemus & læte-*
mur in ea, y czemuż *exultemus?* bo *venientes cum exultatione,* y
czemuż *lætemur?* bo *portantes manipulos;* y czemuż *lætantes ibimus?*
bo *manè tulimus prædam,* á *veſpere dividemus ſpolia.*

Dawid Prorok chcąc wyrazić, iák wielką ná ſercu iego uczyniła
rádość *impreſſya,* tákiey záżywa *expreſſyey: Lætabor ſuper eloquia*
tua, ſicut qui invenit ſpolia multa. Aloizy w ten czás ſię naybar-
dźiey ćieſzy, kiedy inni ludźie z denuncyácyi śmierći ſmutek mieć
zwykli nayćięższy; á to czemu? bo Beniámina imię, *lupi rapacis*
nomen, ſtáie mu ſię *bonum omen. Lupus ad dexteram commeantium*
præciſo itinere, ſi plenò id ore fecerit, inter auguria nullum omnino præ-
ſtantius: nápiſał Pliniuſz. Aloizy *invenit ſpolia multa, tulit præ-*
dam, plenò id ore fecit, á przytym wie dobrze, że ieſt z liczby *ad*
dexteram commeantium, że *inter oves ſtatuetur in parte dextera;* bo
Beniamin, *Filius dextera,* y więcći nie może mu Duchowny *Hario-*
lus, diſponuiący *Haruſpex* poćieſznieyſzey przepowiedźieć wrożki;
augurium omnino præſtantius, iáko kiedy *de præciſo itinere,* o bliſkim
źiemſkiey iego podroży, (*vita hominis peregrinatio*) opowiada mu
przerwániu. Nowy Izáiaſz, prawdźiwſzy *Haruſpex,* nowemu Eze-
chiáſzowi, Oćiec Duchowny Wincenty ſwemu ogłaſza penitentowi
Aloizemu: *Præcipe domui tuæ, morieris enim tu, & non vives.* Coż
ná to Aloizy: *Penitentem* bydź przeſtáie, nie żałuie życia, owſzem
ſię ćieſzy z śmierći, *Lætabor ſuper eloquia tua,* y czemuż? (*quia*) *in-*
veni ſpolia multa. | Veſperi divisi ſpolia | y czemuż? (*quia*) *iniqui-*
tatem odio habui, & abominatus ſum, y czemuż? (*quia*) *Legem tu-*
am dilexi.

In vita citt: pag. 109
In vita And. A vellini
Ex Miſſali Rom
Rythmo vulgari.
in Hiſt. natu. Lib. 8. cap. 22 pag. 134.
Pſ. 118. 162. Confer eund Pſal. ad finè. ibid.

ibid. Po tych słowách, w tymże záraz przydaie Psalmista Psalmie: * *Septies in die laudem dixi tibi*: Siedm rázy ná dźień pokutuiące Dawid odpráwuie modlitwy; á Aloizy łzámi záláne w Krucifix wlepiwszy oczy, przez siedm dni Oktáwy Bożego Ciáła, á swego terminalnych życia, siedm pokutne czytać sobie każe, y głęboką trutinuie meditácyą Psalmy. Coć Dawid nie dźiw, że *septies in die laudem dicit*, że siedm rázy ná dźień ná modlitwę upada, bo lub spráwiedliwy, przećięć iest siedmiorakiemu ná dźień podległy upadkowi; Prov. 24.16. *Septies enim (in die) cadit justus*; * Ale Aloizy zá co przed śmiercią siedm rázy ná modlitwę klęka, kiedy się siedmiorakiego śmiertelnego upadku nie lęka? Już tu podobna nie kwadruie rácya, * Ibid. 15. *Ne quæras impietatem in domo justi*. Záczyna Psalmy pokutne Aloizy. Psalmy pokutne Aloizy? ieżeli pokuta dla grzesznikow, coż Aloizemu z pokutnemi Psalmámi? *Quæretur peccatum illius, & non invenietur*. Słuchaymy spowiadáiącego się z Ludwikowey Spowiedźi, iego Spowiednika Kardynáła Bellarmina! ten pod sumnieniem niewinne iego zeznał sumnienie, *Confessus est (Confessionem) & non negavit*, zeznał, y nie zápárł, że skoro się raz Aloizy ná Chrzćie Swiętym, czárta, świáta, y ciáła záprzał, nigdy się więcey do nich nie przyznał; że cáłe Aloizego życie było iednym Zywotow Swiętych Owocem, y niby Rayskim samemu rezerwowanym Bogu Drzewem, *Arbor scientiæ boni, (non) mali*, y owszem tákie było tego wielkiego Kontrowersisty, y innych, (*in Congregatione Rituum*, do Beatifikácyi nászego Ludwika, pod prezydencyą Cardináła Ponenta Capponi Ludwika, kontrowertuiących Examinatorow.) bez kontrowersyi zdánie, że w Boskiey od obięćia rozumu, od siedmiu łat był utwierdzony w łásce, *Septimus dies erit vobis sanctus*, ia mowię: *Septimus Annus fuit huic sanctus*. A ieżeli ták iest, y coż Aloizemu z pokutnemi Psalmámi? oto rozumiałbym, że kiedy przez cáłą Bożego Ciáła Oktáwę, zá widome y wiadome profanácye y nieuszánowánia utáionemu w Przenayświętszym Sakramencie Bogu, solenną lud Chrześciáński *in choro & foro* czyni reparácyą: y stánąwszy pięknym kołem, z adorácyą bije czołem, | *Prævenerunt Principes conjuncti psallentibus, in Ecclesiis benedicentes Deo Domino, * qui est in Sancto* | * w ten czás Aloizy stáwa * *in medio Juvencularum tympanistriarum*, (boć záwsze wespoł *Juvenes & Virgines laudant Nomen Domini*) A iákże stáwa? * *Ibi Benjamin adolescentulus in mentis excessu*; światowi exorbitanci, niby glupsze od bydląt stworzenia, (boć przećię *cognovit bos & asinus, quòd ibi erat Dominus*) niechcąc czerpać z pochodzącey od Niebieskiey Jerozolimy krynicy, * *de fontibus Israel*, ále ráczey we wszetecznych kał nieprawości lepcący kałużach, szkaradne *Lasa Majestatis Divina*, przy zwykłych kontemptách, irrewerencyách, profanácyách, popełniáią *excessa*, owosz Aloizy zá pokutę w głębokim Psalmy pokutne

ibid. p. 5. & 143. Exo. 35 v 2 Pf. 67. 26. ibid. Pf. 148. 12. ibid. ex cantilena natalis Dni. ibid. Psal. 10 5. Confer. in vitá citt. P. Galuci pag. 142. 143. Joan. 1. 20

kutne trutynuie entuzyazmie, *in mentis excessu*; toć Benjamin, á Benjamin, nie *lupus rapax* lecz *Agnus occisionis, oblationis*, bo tym sposobem razem się staie *Agnus exspirans y agnus peccata mundi immundi expians*.

Po * psalmach pokutnych; * następuie Antyfona; *Ne reminiscaris*; lecz Aloizy, pierwsza iey tylko, qwadruie ći połowa; Możesz wprawdźie mowić; *Ne reminiscaris Domine delicta parentum nostrorum*; ale druga do ćiebie nie reguluie się tak dalece kategorya *neq; vindictam sumas de peccatis nostris*; á choćby wielkie (czego nigdy niebyło) znaydowały się u ćiebie grzechy; iużby ći dotychczas z Magdaleną były odpuszczone. *Remittuntur tibi peccata multa: quoniam dilexisti multum*, (*quoniam dilectus es multum*). Tob. 3. 3. In vita citt. pag. 143.

Po siedmiu dniach *octavarij Corporis Christi* w Brewiarzu * krotkiego Aloizego życia terminalna następuie Oktawa; á po siedmiu Psalmach pokutnych w Brewiarzu, Kapłańskim idźie zaraz * *ordo commendationis animæ*. Zbliża się ostatni śmierći termin, á Aloizy, sercem, myślą, wprzod ieszcze niż duszą, iuż się od świata oddala, y iako prawdźiwy Beniamin, wolą y chęć, styl y słowa, z Beniaminowym synem (*sum de tribu Beniamin*) z Swiętym, stosuiąc Pawłem; powtarzać nieprzestaie; *desiderium habeo dissolvi multo magis melius*: (*Melius est dissolvi*) Oto (mowi) „ Nayukochańszy JEZU „ iuż *septies Laudem dixi tibi*: przez 7 dni twego (Bożego Ciała) festu, „ wielbiłem ćię na ziemi, teraz w niebie pragnę ćię wielbić woktawę: „ *octava; spei meæ perfectio est*; Pragnę, pragnę, pragnę, *Cupio dissolvi; Concupivi salutare-Expectabo salutare tuum Domine*. (Tu w Psalmie 118. ostatnia alphatu Hebrayskiego przegradza Litera *Thau* *) „ Naznacz Pánie przy konkluzyi, twego *Ciała* festu, znak na *czele* moim zbawienny; á ponieważ przez Ezechiela *kazałeś*, y *zakazałeś* „ *omnem, super quem videritis Thau, ne occidatis; à Sanctuario incipite*, to ia tym zbawiennym nacechowany Znakiem, bespiecznie umierać będę, *Expectabo* * (*Sanctuarium*) *salutare tuum Domine**, „ Jużże tedy; * *Appropinquet* * *deprecatio, intret* * *postulatio mea in conspectu* * *tuo Domine!* * „ *Zbliżyła* się przed Boskim konspektem gorąca Aloizego postulacya, y iuż się iuż od świata oddala; á solenny przed Boskim obliczem sprawuie ingres, * *intrat in conspectu Domini*, przy tym wspaniałym tryumfie, na ziemi zaczętą iuż w niebie zakończy hymnodią, * *Eructabunt labia eius hymnum*. Aloizy iuż umiera! y owszem niech umiera. Tu tylko BOGA chwalił, mowiąc *TeDeum Laudamus*,* tam y BOGA za nas błagać będźie, mowiąc: *Salvum fac populum tuum Domine*, y oraz chwalić go na wieki nie przestanie. Y także iuż umierasz Aloizy? nie umieram, owszem żyć dopiero zaczynam, * *Vivet anima mea, & laudabit te.** Dotych czas iak zabłąkana tułałem się owieczka; * *Erravi sicut ovis quæ perijt*, * teraz iuż z wybranemi owieczkami stałą na prawicy Boskiey odbie-

Rom. 11. 1. Confer. & vitæ citt. pag. 109. S. ambros l 5. in Luc. 6 Psal. 118. 174 & 166 Ezech. 9. 6. Psal. 118. 16. ibid. 169. & 170. ibid. 171 ibid. 175. ibid. 176.

ram ſtacyą; *Inter oves ſtatuor in parte dextera, inter oves,* bom nie był *lupus rapax; in parte dextera,* bom prawdźiwym był Benjaminem, *Benjamin Filius dextera.*

*Loco citato cap. 6. poſt * initium.*

Swięty Ambroży námienił: *Pro Octava multi inſcribuntur Pſalmi,* á ia wymieniam dwa tylko, * 6. y 11. tym intytułowane nápiſem; * *In finem * pro Octava,* z ktorych finalny ták ſię záczyna: *Salvum me fac Domine, quoniam defecit Sanctus.* Już *tandem* Aloizy, |*in finem pro Octava*| finalny życia ſwego peryod, w ſamą Bożego Ciáła znayduie Oktawę; *deficit Sanctus;* iuż finalnemi życie ſwoie czyſte, oraz y ſolenną tey Oktawy Uroczyſtość konkluduie ſłowy: *Salvum fac - - - - Salvum me fac Domine,* poki po ſolenney w Niebie elewácyey; * *nunc exurgam,* nie przyidźie mu zwyczaynym do Boga zá námi przyczyniać ſię ſtyłem, *Salvum fac populum tuum Domine,* * áby zá zbáwienną ná wſzyſtkie wſpoł owieczki benedikcyą, * *benedic hæreditati tuæ;* Boży Baránek, *qui tollit peccata mundi, dignetur omnibus diebus ſine peccato nos cuſtodire,* á iáko zwykł záwſze, *omnia trahere ad ſe ipſum,* błądzące po tey niźinie, ná tym pádole owieczki * *errantes ſicut ovis, quæ periit,* ná gorę Syon, do Niebieſkich ná wieki przeprowadźił wyſokośći, * *& extolle illos uſq; in æternum,* * áby ták przy tym Bożym Báranku *fiat unus Paſtor,* y przy tey niewinney Owieczce Aloizym, *fiat unum Ovile.*

* *Pſal. 11. 6.*

Joan. 12. 31.

Joan. 10 16

W Hymnie *Te Deum,* náſtępuie, **per ſingulos dies;* Aloizy oſtátniego dnia życia ták ſwoią do Boga kontinuie *commendationem animæ* * „ Przez wſzyſtkie dni życia mego błogoſłáwiłem ćię ná źiemi Pánie! niechże ćię iuż wielbić w Niebie nie przeſtanę ná wieki. „ *Per ſingulos dies benedixi te, laudem nomen tuum in ſæculum ſæculi.* „ Dźiś twego Feſtu Oktawa JEZU! niechże iuż dźiś do Niebieſkiey „ przenioſę ſię Owczarni; *Dignare Domine die iſto (in Ovili tuo) „ me cuſtodire.* W tey Oktawie cáłą pokładam nádźieię, (*Octava „ ſpei * meæ perfectio eſt*) że * *fiat miſericordia tua ſuper me, quem„ admodum ſperavi in te, in te Domine ſperavi, non confundar* in æ„ ternum.* „

S. ambroſius Loco cit.

Wielka náuka! á oraz wieczna tu nas potyka * konfuzya! My żyć co raz daley chcemy, bo w grzechách żyiemy; á Aloizy bez grzechu; więc choć dźiś, choć tego momentu umierać gotow. *Dignare Domine die iſto me cuſtodire,* czemu? bo *ſine peccato.* Aloizy co moment umierać gotow, bo go nieomylny w Niebie czeka ingreſs, bo *ovis fatoſa, abundans in egreſſibus ſuis;* my umierać niechcemy, bo nie mámy ſię z czym popiſać, przy náſzym ná tamten Swiat ingreſſie; bo *in egreſſibus* graſſuiemy, błądźiemy, złą drogą idźiemy; *Erramus ſicut ovis, quæ periit.*

Pſal. 143. 16. Conſer. ult. verſum Pſal 118 & 5. ſeq.

Co Pſalmiſta po tych oſtátnich naydłużſzego Pſalmu ſłowách w náſtępuiącym przydaie, to Aloizy dłużſzą znieść nie mogąc życia prolongácyą, powtarza: *Heu mihi! quia incolatus meus prolongatus eſt, multum fuit incola anima mea.* A náſze też iákie przy śmierći nárzekánia? w cále *toto Cælo diſtant,* bo do Nieba nie wyglądámy teſkliwie, iák do dźdźu kánia. Czy nie tákaż náſza ſkrucha? *Heu mihi! quia incolatus meus (abbreviatus) eſt, |parùm| fuit incola anima mea!* To pewnie Aloizemu dalſze ſię iuż zprzykrzyło życie? iuż ſię iákiego oſmego doczekał krzyżyka? *Bynammiey* ten *Beniamin,* dopiero *Adoleſcentulus,* dopiero 23. Rok pędźi, a iuż u mety ſtáwa, *in (metæ) exceſſu.*

Pſal. 119. 5.

Anagr.

Co Job ćierpliwy, *Utinam conſumptus eſſem, nè oculus me videret,* * to Aloizy świątobliwie niećierpliwy, dalſze ſobie zprzykrzywſzy życie- nárzeka: *Utinam conſumptus eſſem, ut oculus meus videret (Deum.)* A my iák? wcále opak, y przećiwnie! Podobno nie ieden radby quitował z Nieba, áby tylko nie umierać, áby ſię nážyć do woli ná źiemi; *Utinam oculus meus non videret Deum, nè conſumptus eſſem.* Náśladuiemy owego, do życia przywiązánego, á oraz ná wſzyſtkie złe drogi rozpáſanego Woluntaryuſza we Włoſzech, nád ktorym iuż práwie konáiącym, gdy diſponuiący Kapłan oſtátnie *commendationis animæ* przemawiał ſłowa: *Proficiſcere anima Chriſtiana de hoc mundo,* pokrzepiwſzy ſię nie co, y oſtátnie zebrawſzy ſiły, rázem *pianę* z gęby, y te do ſwoiey duſzy śmieſzne wyźionął ſłowa: *Pian, piano anima mia:* Powoli, práwi: |nie śpieſz ſię| moia duſzo! niby *pijany; Sta pes, nè labere mi pes,* y czemuż? boc grzeſznicy *titubante pede* tę oſtátnią cdprawuią druſzkę! bo *panè moti ſunt pedes, panè effuſi ſunt (in malum) greſſus, |quia| non eſt reſpectus morti eorum.* Już widzą, przeczuwáią, że *deſcendent uſq; ad abyſſos,* zá to, że *anima eorum in malis tabeſcebat,* więc *turbati ſunt, & moti ſunt, ſicut ebrius.* Y czemuż Aloizy podobney nie wzdryga ſię wypráwy? bo wie, że Beniamin, *filius dextera,* że mu mieyſce náznáczone ná práwey. *Exultavit* ten maleńki Beniamin, iák iáki Goliath, *ut Gigas ad currendam viam;* czemu? bo *à ſummo Cælo egreſſio,* y |*ad ſummum Cælum ingreſſio| ejus.* Pan Bog na tym Swiećie niewinnego ſtał mu ſię Obroncą życia, Pan Bog ná támtym Swiećie do nieſkończoney ſtał mu ſię Zbáwićielem chwały, y więcći ż Dawidem oſtátniemi Pſalmu 25. |*Pſalmi in finem*| y pierwſzemi ſłowámi, przy ſchyłku życia mowi: Przy pierwſzym ná ten Swiat ingreſſie, *Ego in innocentia mea ingreſſus ſum, pes meus ſtetit in directo.* Y więcći przy oſtátnim ná tám ten egreſſie, *Dominus ſalus mea, quẽ timebo? Dominus Protector vitæ meæ, à quo trepidabo?*

Jo b 10.19

Pſal. 72. 2 ibid. Pſ. 106. 27 ibid.

Pſal. 18. 6

Titulus Pſalmi 25. Conf. ultimos duos verſus Pſ. 25. & primos duos Pſal. 26.

Kontinuie Job dáley w oſtátnicy *Officii Defunctorum* Lekcyi: *Fuiſſem quaſi non eſſem, de utero tranſlatus ad tumulum;* więc y ia, |po nim y Pſalmách pokutnych w Brewiarzu náſtępuiący| *Ordinem commendationis animæ,* po wyiśćiu Duſzy Anielſkiey z Aloizego Ciáła kontinuie daley; *Subvenite Sancti Dei, occurrite Angeli*

Ordo Comé anima

Domini, ſuſcipientes Animam ejus. Y iużći Niebieſkie z mieyſca ruſzćie ſię Hierarchie! iuż Anielſkie wyſworuyćie ſię Chory, ná przyięćie źiemſkiego wáſzego Kollegi; *ad ſummum Calum ingreſſio ejus, & occurſus ejus, uſq; ad ſummum eius,* ktory w ludzkimći w prawdźie był ćiele, ale *fuiſſet, quaſi non eſſet,* kiedy nienáruſzoną od wnętrzności maćierzyńſkich, aż do grobu dochował niewinność; *de utero tranſlatus ad tumulum.* Złoſzćie go ná łonie Abraháma, bo był prawdźiwym Abrahamowego Prawnuka Beniamina náśladowcą; *in ſinum Abrahæ Angeli deducant eum,* niech Anieli złożą Aloizego Duſzę ná Abraháma łonie, ia tym czáſem Ciáłu iego grob obmyślę ná źiemi.

Abraham po śmierći żony Sary, w mieśćie Hebron. (*id eſt ſocietas*) boiaźliwą do ſynow Heth (*id eſt timor, tremor*) nieſie ſupplikę; *Date mihi jus ſepulchri vobiſcum.* na ktorą; pomyślną odbiera deklaracią; *In electis ſepulchris noſtris ſepeli mortuum Tuum. Powſtaię* y ia na podobnąż, ćiała Aloizego *depozycya; ſurgo ad officium funeris* y w Jezuſowym Hebronie, *in Societate JESU;* dla Jezuſowego Sociuſza, *o jus ſepulchri* ſamego; śmiele y odważnie uprafzać poważam ſię JEZUSA; *Da illi jus ſepulchri tecum;** boć nie mogę * *in magis electo ſepulchro ſepelire eum.* * Jakoż tak uczynię; * *nullus (me) prohibere poterit, quin in monumento ejus ſepeliam eum.* Przy grobie JEZUSOWYM *Anjeli,* mieyſce *mieli;* Aloizy; iſtotny Anjoł, więć podobney godźien inſtallacyey; czyli inhumacyey; więc ſłuſznie, niby przy grobie Jezuſowym; kiedy w Bazylice Fundatora Zgromadzenia iego, niby przy Kalwaryey | od ludz kiey á według ſitu; Adamowey cząſzki tam *złożoney*; tak nazwaney | kiedy przy Rzymſkim, Kapitolium, | od ludzkiey w fundamentach znaleźioney głowy tak rzeczonego | niebotyczna potyka go mogiła: *miraculis Clara–tumba.* Aco na Kalwaryey *(podług zdania; Auguſtyna |a| Amcrożego |b| Hieronima |c| Cypriana; Origeneſa, Tertulliana; Euzebiuſza) Sem ſyn Noego po potopie, prorockim ćiało Adama złożył *duchem | ſpiritus carnē & oſſa fovet:|* aby tak na iednym mieyſcu y Protoplaſta y Reparator plemienia Ludzkiego *uterą, Adam* ſąſiedzkie otrzymali groby; To y Rzymſkie Capitolium podobneż *jus ſepulchri,* potyka; kiedy y Plantator Zgromadzenia Jezuſowego Jgnacy y niby chwalebny w świątobliwości ſupplantator (bo Syn Jakubow, Beniamin) Aloizy; w iednym że kośćiele *ſedibus iiſdem placidis in morte quieſcunt.* Ale więcey powiem, kiedy rzekę, że * kalwaryą; Jezuſowym ſamże Aloizy grobem. Znowu powtorną grzeſznicy na ćiele Jezuſa Eucharyſtycznym zwykli renowować mękę, *rurſum crucifigentes;* więc mu Aloizy; przy Oktawy Bożego Ciała *Komplećie, (tumulo Completa repo; nit)* grob w Anjelſkich pierſiach wyſtawuie Pańſki; boć Boże Ciało *non potexit tumulo nobiliore condi* y grobowym przy konkluzyi tey uroczyſtości ſtaie ſię Ciału Pańſkiemu tabernaculum *repoſitorium; ubi repo–*

Gen. 23. 4.

ibid.

ibid.

Euſeb. Hier.

a Ap. Greſerú de Cruce l. 1. c. 18. b in Luc. 23. c in Epheſ 5. 14. & Ep. Paulæ ad Marcelli.

Luc. 24. 39.

Marcelli

repoſitum fuit Corpus JESU. W tamtym grobie byli Anieli, tu ſa m Anioł grobem; tamten grob czyſty, żadnego przedtym nie chował rupa; á w tym grzechowe nigdy nie mieśćiły ſię ścierwy, *monumentum novum, in quo nondum quiſquam (quidquam) poſitum fuerat.* Co o Chryſtuſowym Grobie prorokował Izaiaſz: *Ipſum gentes deprecabuntur, & erit Sepulchrum ejus glorioſum;* to tu ſię zpełnia widzę zupełnie, kiedy ſtánąwſzy pięknym kołem, biią wſzyſcy czołem, *per hunc, ipſum (Deum) deprecantur,* kiedy ná klęczkach u grobu Aloizego; (*py*) *in circuitu ambulant;* owi to *Principes gentium:* Watykańſkie Arcy-Xiążęta, arcy-Kapłani, *Principes Eccleſiæ* Rzymſcy Purpuraći owi to Kardynałowie, Gonzagowie; Perettowie; Aſcolowie Bellarminowie, Baroniuſzowie; *Principes terræ;* owi to Xiążęta Mantuańſcy, Montis ferrateńſcy; Kaſtyliońſcy, Margrabiowie, Hrabiowie; *Baronowie;** &c. oſobliwie iednak u * *Baroniuſa ſepulchrum Aloiſii y Jn vita ejus glorioſum;* bo ten *Congregationis Oratorij* Purpurat; oſobliwym u grobu Aloizego był *Oratorem* (iakie teraz; do teyże kongregacyi Fundatora S. Philippa Nereuſza grobu; w Aloizego kanonizatorze terazniey–ſzym Oycu S. upatruiemy nabożeńſtwo); albowiem ten Kośćielny *Annaliſta,* całe tam trawił y przeklękiwał dńi y godźiny, y nawet uważano; że przed śmierćią, przed ſwoią do grobu tranſlacyą, oſtatnią, o cudzey (ſwoiey y nie mogąc) żaniesiony mocy, u grobu Aloizego złożył wizytę: A tu *W łoſcy* Xiążęta cudzoźiemſkim *Lampada * tradunt,* bo niemniey tyſiączne temuſz grobowi oddawali wizyty, Monarchowie, Krolowie, Panowie poſtronni, *ſupplicia dona ferentes;* miedzy ktoremi niepoślednią w naykoſztownieyſzey * *Lampie* za wieśił donatywę (włoſkie świadczy żyćie) iako ſwemu przyſpoſobionemu kolligatowi Zygmunt Myſzkowſki Marſzałek Wielki Polſki (od ktorego ta iuż teraz świata zlewa ſię (alliancia, w Dom wielki w Polſzcze, kiedy iuż rozpadana; *podkowa* do *ſtarego* przypadła *konia*) (32) albowiem Klemenſa 8* y Wincentego * Xiążećia Mantuańſkiego tak oſobliwą z woiennym (33) Zygmuntem łaſką, certowała y tryumphowała przyiaźń * *Clementia vicit,* że ſię o nim ſłuſznie mowić mogło; (*Lechia*) *te genuit,| Jtali |rapuere, tenet nunc Mantua|34|* kiedy z całym domem ſwoim przez ſolenną |bo ten Akt, dwoch Wincentego ſynow, y dwunaſtu przednieyſzych domu tego *ziednoczył* oſob: | przez ſolenną, mowię do Domu Gonzagow od nich zoſtał, ziednoczony tak ściśle, inkorporacyą, że oraz do herbow do Familiey, do związku powinowactwa, y nawet do ſpadku wſzyſtkiego Pańſtwa ze wſzyſtkiem potomſtwem | gdyby Domu Gonzagow nie ſtało| był przyięty y przypuſzczony | iako *his formalibus* w naſzym doczytałem ſię *W argockim* * y więcći co mędrzec * Pańſki Salomon * napomina, *Laudet te alienus * & non os * tuum, extraneus * & non labia * tua;* to ia tu *przypominam;* ze tym bardziey cześć kochać wychwalać Aloizego Polacy mamy; ponieważ niby

Epit Virgil.

ibid. p. 134.

in Epiſt. Detranſl. Polon. Juſtini. Hiſt. Crac 1607. impr. p. m. 15.

też

parvulus in gentem fortissimam. Zostawuię tę questią bez decizyi. W tym tedy małym *Kasztelu*, czy wielkim *Kasztileonie*, przeszło trzysta, kilkadziesiąt komputuię Cudow, skutecznych sanacyi Aloizego *Casti Agni*, czyli *Casti leonis*, boć ná Niebieskim Zodiaku, *Leo & Virgo in una sede morantur*, |39.| á ná ziemskim kiedyś hæ-
Isai. 11. 6. mispherze * *Leo & ovis*, | *agnus* | *simul morabuntur*. Y takći zda się, że tam Aloizy, ile dni do Roku, chćiał pacyentow leczyć, y uliczyć, gdźie záczął *numerum dierum*, láta swoie liczyć; ále y po dźiś dzień, (z Polskim * *Castileonem* názym Swiętym Kazimierzem w paragon czystości y świątobliwości wchodzącemu) swemu Ziomkowi, przez iego intercessyą od Boskich ná dusze y ćiele plag wyba-
Hymn. S. Casimiri. wiona cała Kasztilionska wyśpiewuie *plaga*: * *Omni die* | *istum laudat filium* | *Maria*, | *horum corpus* | *anima, ejus Festa, ejus gesta, colit devotissima.* Ale coż mowić o innych głownych, stołecznych
Mat. 9. 15. Miástach, łatwo doyść z Kastileonu *ex ungve* * *Leonem*, dość powiedźieć, że *fama sanctitatis*, á oraz *donum ejus curationis circuibat omnes Civitates & Castella, curans omnem langvorem, & omnem infirmitatem:* dość powiedźieć, że poważny Author *Cepari*, ledwie mu
In director Causarú. Canonizat. L. 1. c. 9. kogo w liczbie cudow znayduie do *pary*, iednym Cudotworcow mianuiąc cudem, *portentum, miraculum, miraculosorum.* Dość powiedźieć, że trudno wypowiedźieć, iák Bog przy grobie Cudotwornego Aloizego cudowny, *mirabilis in Sanctis*, | *mirabilissimus Deus in hoc Sancto suo.* |

Psal. 67. 36 A tu iuż przy podźiemnym Aloizego grobie, wyniosłą Jego aż pod Niebiosa; niech zważy każdy chwałę, * *Contemplare & mirare ejus celsitudinem*, ja tym czásem wracam się do Chrystusowego, á
Marc. 16. 5 tam z Magdaleną zastawszy | według Swiętego Márka | *Juvenem*
Joan. 20. 12 *sedentem à dextris*, á według świętego Jána, *duos Angelos in albis sedentes, unum ad caput, & unum ad pedes*; przy finalney mowy o Aloizym konkluzyi, krotką *à capite ad calcē* uczynię *rekapitulacyą*.

Naprzod przy pierwszym życia poranku; pokazałem, że Syn *Marthy* * Aloizy; * *Angelus in albis ad caput* Jesu, bo Chrześną unkcyą, niby kosztownym * *Magdaleny* oleykiem námaszczony, á przez nabytą biáley sukienki * inwestyturę; *in albis*; tey głowy przy sposobionym stáiąc się członkiem; * ziemski przy zachowaney odtąd niewinności, á wywroconych szatańskich *siłach* y *śidłach* Anjoł; *tu-*
Hym. Eccl. *lit qui prædam* * *tartari*; á zatym Beniámin; *mane tulit* * *prædam*.

Powtore przy finalnym życia wieczorze; pokazałem że Aloizy * *Angelus in albis, ad pedes JESU*; bo niby czołgaiący się z *Magdalena* * u nog Jezusowych; (to iest poniżonych jego członkow *żebrakow*; ubogich) á z *Marta* ziemskim pokarmem karmiący ich Anjoł, | bo iako Chrystusowi Anjołowie; *Angeli ministrabant illi*, tak y
Mar. 1. 13. Chrystusowym członkom; *hic Angelus ministrabat eis.* | á *Angelus in albis*, bo na zamian za stołowy obrus, śmiertelna potyka go koszula pogrzebowe prześćieradło; *involvit corpus* (co tam * *veste* to tu *syndone* | *munda*) á zatym Beniamin, *vespere* * *divisit esc as* (*tulit spolia mortis.*)

Przebacz proszę Aloizy; á ćierpliwym y w Niebie pokaż się być Jobem, kiedy się z nim u mnie stáiesz; * *de utero translatus ad tumulum*; kiedy z kolebki prosto przeniosłem ćię do grobu; *ex lecto ad lethum, ex thalamo ad tumulum, à capite ad calcem,* * *à mane ad vespere*; niewymierzone, miedzy temi, narodzenia y śmierći twoiey *epochami pochwał* twoich pominąwszy *intervalla*. Y takći *factum est mane & vesperi dies unus:* Dźień tylko ieden nie całe wyprowadźi- *Gen. 1. 8.*
łem Aloizego życie | *nam* | *mane junctum vesperi diem vocari* | *expe-* *Hyma. Ec.*
dit | A y to ieszcze iaki dźień; *non ne duodecim sunt horæ dieiś* |12. *Joan. 11. 9.*
noctis| á zkompendiowana; moia o Aloizym mowa, co miałá, przy niewymierzonym, nigdy zupełnie *wykompassowanym* pochwał iego *kompasie*, dwudźiestoczterma przynamniey *kompensować* godźinami; coś tylko, poranek y wieczor, | *antelucanam prædam & vespertina spolia* | wtym *Kazaniu wskazała*; *lingvâ* * *indice prodit*; á co w języku Greckim: 23. Alphabet rachuie liter, to ia tyleż właśnie *pominawszy* lat Aloizego życia, same tylko *wymieniłem* Alpha * y omega; Ioel Prorok | *id est incipiens* |, *napisał*; *clamate* * *Aaa diei*; ia od Alpha *zacząłem* *Joe. 1. 15.*
y zaraz się na omega *zaćiałem*; *Alpha diei, Omega nocti przypisałem*, ale się z inszemi *popisać* nie umiem Literami, co Jeremiasz y Ezechiel Prorocy tylko trzech A a a zliczyć nie umieli to ia całego 23. litter alphabetu stáię się *nescius insipiens*. *A a a Alpha Beta nescio loqui*. Lubo *Łacińskim* czyli *Lakońskim* sobie postąpiłem trybem *styli gaudent brevitate Latini* przećięż ledwo dwie tylko do tych czas zachować potrafiłem litery; y to Greckie A y O (to iest pod A hieroglifikiem generacyi pierwszey, *à spiraculo vitæ*, płaczu dźiećinnego ná Adama nárzekáiącego * *aspiracyi*; y pod O hieroglifikiem * *korrupcyi* ostátniey życia ludzkiego, przez śmiertelną *elizyą* annihilacyey) Alphę y Omegę, *principium & finem*, metę y centrum zupełnego, życia Aloizego, biegu ledwie co wywiodszy A, com miał *ad plenum vitæ syllabum*; *wyśyllabizować, literas proximas* * *primæ Be* *Mund Sym. l. 19. c. 3.*
Ce De; * aliśći; chcąc co prędzey * *cedere loco*; zaraz mi mowić przyszło, iáko Aloizemu: *vitâ* * *decedere*; y do * przed ostatniego Greckiego Y* *ad vitæ humanæ bivium* (40) przywędrować przyszło *Virg. Epigr. in append.*
(*litera, Pythagoræ discrimine secta bicorni, humanæ vitæ speciem præ ferre videtur*) przyznaię szczerze, że przytym A y O! *miscui quadrata, rotundis*; kiedy do tego Rodyińskiego (świętszego Jowisza, Aloizego) kolossu * same tylko dotychczas przysposobiłem *capitella* * *y piedestały*; * (*summa imis connectere tentans*) kiedy go *à* * *capite, & ad* * *pedes JESU*; pokazawszy; początek z końcem; * narodzenie z śmiercią; * świtanie zkoiarzyłem z wieczorem, á ieszcze *in meditullio* nie *stanałem, non tenui* * *medium Beati* (37) *beatæ* *vitæ*;

sámą

diluculùm præparatus eſt egreſſus ejus; ſłuſznie ſprawiedliwość Boſka, całym mu płáci influencyi twoich potopem, iáſności wiekuiſtey południem, ſplendorow Niebieſkich Słońcem.

* Roſſo! Słońce! Południe! nie mniey, y wy ſłuſznie wáſzemu już błogoſłáwćie Stworzyćielowi, że was do ták koſztownego Aloizemu deſtinował okupu; że go nie gwałtownym przepadáiącym deſzczem, nie odmiánę ćierpiącym Xiężycem, nie Cymmeryiſkiemi náſłał ćiemnościami; ále trwałą y miłą záwſze roſſą, w świátłości nieodmiennym záwſze Słońcem, wypogodzonym záwſze obdarzył po-
Dan. 3. 64. łudniem. *Benedicite imber & ros, Sol & Luna, noctes & dies Domino, benedicite omnia opera Domini Domino.* Naybárźiey iednak błogoſłáwćie Bogu Aniołowie Swięći. y wſzyſtkie Niebieſkie Duchy,
Ibid. *Benedicite Angeli Domini Domino, benedicite omnes Spiritus Dei Domino*: że wam nadprzyrodzonego, bo źiemſkiego do wáſzego komputu záćiąga Anioła. *Wielkie* przy weyśćiu do Nieba ſprawiedliwego człeka, ſpráwować ſobie zwykliśćie weſele; *większe* przy náwroconego pænitenta ingreſſie; toć przy Introdukcyi ſprawiedliwe-
Luc. 15. 10. go, á oraz zá cudze grzechy wypokutowałego, (y to Anioła) bydź powinno naywiękſze; *Gaudium eſt coram Angelis Dei, ſuper uno peccatore pœnitentiam agente (maximum ſit gaudium ſuper Angelo, non peccatore pœnitentiam agente.)*

Zoſtawuię tu nic przerywaiąc, weſelącycych ſię w niebie, á (wracaiąc ſię do *przerwaney* máteryi) idę do owych przy grobie Chryſtuſowym
Iſa. 33. 7. płaczących Aniołow *Angeli pacis amarè flebant.* Z śmierći życie, z grobu wyprowadzaiąc Aloizego żywot, *ex umbra lucem* pod tych Aniołow figurą (według ſituacyi od Magdaleny * upatrzoney | Aniel. ſkie iego adumbrowałem akcye; pokazawſzy go *Angelum in albis ad caput JESU*, tudźieſz y *ad pedes Jesu*, a tu trzebaby ieſzcze poka-
Gen. 23. 6. zać Aloizego *ſedentem àdextris Jesu*, ale tey S. Magdalenie de Paźiś uſtępuię funkcyi. Pokazałem Aloizego w łożeczku dźiećinnym *ex lecto* zaraz przenioſłem go *ad lethum*; *ad *ſepulchrum electum*; á tu iuż
Pſal. 18. 6. niby *ſponſum procedentem de tumulo ad thalamum* * niech go nam u każe ta Chryſtuſowa Oblubienica. Moyzeſz taki Beniaminowemu pokoleniu wrożył prognoſtyk: *Beniamin amantiſſimus Domini; habi-*
Deut. 33 12. *tabit confidenter in eo quaſi in * thalamo, tota die morabitur & inter humeros illius requieſcet*. á co tam Moyzeſz wrożył, to Magdalena w ſwoim upatrzyła Beniaminie Aloizym.

Kiedy iuż ſamo Aloizego chwałę ogłaſza niebo, *Cæli enarrant gloriam Dei [in eo]* kiedy roſſa, ſłońce, południe niebieſką z Bogiem na niebieſkim firmamencie oświadczaią mu ſtacyą; *opera manuum ejus anuntiant (ipſi) firmamentum*; niech każdy dźien zabrzmi Aloizego ſławą, *dies diei eructet verbum* * niech każda noc umie, Jego doſła-
Confer. primoi 7. ver. Pſal. 18. tecznie opowiadać chwałę * *nox nocti indicet ſcientiam*; ia *diem ac noctem, mane ac veſpere; principium virtutis in die, finem in nocte*

Jaśnie

jáśniciącego *in ſplendoribus Sanctorum*, pokazawſzy Aloizego; już dáley nie mam co o nim powiedźieć, * *Non ſunt loquelæ neq; ſermones*. Już po całym Swiećie poprzedzaiącey w Niebie Kanonizácyi obija ſię echo, * *In omnem terram exivit ſonus*, śmiele mowię: *Non eſt platea, nec vicus, ubi non vocetur, & invocetur Ludovicus*. Już y ná gránicach Swiáta *rewelowana* o nieograniczoney Aloizego chwale, Swiętey Magdaleny *de Pazzis Rewelacya: Et in fines orbis terræ verba ejus*.. A iákaż ta była Rewelacya? Oto że herbowny Gonzagow Orzeł, w nad-Niebieſkim ſwoię Stolicę záłożył Słońcu, * *In Sole poſuit tabernaculum ſuum, (habitabit confidenter in eo)* że Aloizy Boſki Kochanek, *amantiſſimus Domini*, z Pánem JEZUſem *quaſi in thalamo totâ die moratur*; przy JEZUſowych pieſzczotách, ſłáie ſię **tanquàm Sponſus procedens de thalamo ſuo*,; a zátym, lubo * *exultavit ut Gigas ad currendam viam*, lubo dopędźić chętnie umyśliłem całe Aloizego *vitæ curriculum*, y wſzyſtkie iego rozmierzyć drogi y śćieſzki; przećieſz dość mi w ingreſſie y egreſſie, w przyśćiu ná Swiat, y ze Swiáta zeyśćiu, terminalną iego biegu żyćia, á moiey o nim mowy iuż záłożyć metę, * *à ſummo Cælo (curſus) egreſſio ejus, & occurſus, (ingreſſus) ejus, uſq; ad ſummum ejus*. Już w uwielbionym Aloizy Ciele więcey mi ſię dotykać nie daie, y co Chryſtus tamtey Magdalenie nie pozwala, to Aloizy tey tylko tego beſpieczeńſtwa zezwala Madgalenie, *Nolo niſi à te tangi*. Zkładam tedy iuż nie u nog, ále w ręce, iuż nie w uſta, ále w ſerce jey Aloizego; Już więcey S. Pacowno! w ſwoich Ewangelizácyą, opowiadánie chwáły iego nie zákładay nogách; Swięte twoie, ále iuż daremne zámyſły; *Speciosi pedes evangelizantis* *(*Pacis*.) Już po całym Swiećie ſłyſzemy, *Evangelizantium bona*, (Aloiſii) *ſeſquipedalia verba, ac jugis jugera laudis*. Zyczyłaś ſobie cały Swiáta okrąg *zwiedźieć*, áby od ćiebie cáły Swiat mogł *wiedźieć* nieograniczoną Aloizego chwałę, **exultáſti ut Gigas ad currendam viam* * ále czegoś pożądała, tegoś ſię już teraz doczekała! Już ná Niebieſkim Firmamencie Aloizego południcie chwáłą! * *In Sole poſuit tabernaculum ſuum*, y ná nim wſzyſtkich żarliwością w ſłużbie Bożey, y w promowowániu chwáły ſwoiey dogrzewa źiemianow, * *Nec eſt, qui ſe abſcondat à calore ejus*. Już beśpiecznie co Chryſtus Pan o Magdalenie pierwſzey, to ja o Aloizym, mogę promulgować Magdalenie drugiey! *Ubicunq; prædicatum fue-*
Mat. 26. 13. *rit* **Evangelium* * *in univerſo Mundo, & quod fecit, (hic, & quod vidit) hæc, narrabitur in memoriam ejus*.

Ná * Ewangelią, celebruiący Kapłan z práwey ná lewą obraca ſię ſtronę; więc y ia ſię do Staniſława obracam z práwey, od Aloizego iáko Benjamina, *à Filio dextræ*. Wzwyſz mianowane Benjaminowego prognoſtyku ſłowa, * *habitabit in eo*, Gloſſa interlinearis czyta; *habitabit in ſua ſorte*. Do zupełney y to przybywa Aloizego chwały, że przy ninieyſzey Introdukcyi, * *In Sole (& Luna) ponit tabernacu-*

lum

lum ſuum, kiedy pod dwoiákim ná Niebieſkim *Taborze* zoſtaie *Taborem*, námiotem, bo w kompánii z Koſtką, *habitabit cum ſua ſorte*. A kiedy Staniſław pod Choćimiem ſwoie, bo Polſkie, pod Ottomańſkim Xiężycem oſadźił ńámioty; co Aloizy *in Sole*, to on *in Luna poſuit tabernaculum ſuum*. Y więcéi już iák piękna ta Luminarzow Para! *Quàm bene conveniunt!* Tu cały upatruię zgromadzony Zodiak, *Sol mihi ſat ſolus, Luna ſat una mihi*; Aloizy zá ſwoie *manè & veſpere*, już *præſt diei, præſt meridiei*, więc *Luminare majus*; Staniſław *præfuit* oraz w tey okazyi, y *obfuit nocti*, więc *Luminare minus*. Co tam Samuelowi, (*id eſt poſito à Deo*) przy pierwſzey w Izraelu ná Kroleſtwo inauguracyi, ná Benjaminowe *loſy* y *kośći* padły Pokolenie? to *poſito à Deo*, Boſkiemu Námieſtnikowi Oycu S. przy oſtatniey dnia y mieśiąca Roku oſtátniego, ná krolowánie wiekuiſte w gornym Sionie, Apoteoziey; ná Benjamina, ále y Jozefa ſzczęśliwie *Los, Koſtka* upadła; kiedy nam *Loiſa* (44.) Ludwika, urzućiła z *Koſtką: vix credo; unquàm alea fuerit quòd tam bene jacta*; á ták już widźiemy, *Los z Kośćia, Loiſa z Koſtką*, Benjamina złączonego z Jozefem. *Applicuit Samuel omnes Tribus Iſrael, & cecidit SORS ſu-*
Reg. 10. 20. *per BENJAMIN*. Kto przy *Koſtce* wątpił, to już przy tym *Lośie*; o nieporownanym *Societatis* niech nie powątpiwa ſzczęśćiu, kiedy *Pater Conſociationis* Oćiec Swięty *opera digitorum eorum, u-*
Pſal. 40. 12. *trumą, Indigetem* dla wſzelkich jey *indigencyey* ná Niebieſkim oſadźił Firmamencie, (*in duobus*) *digitis appendit molem* (*Cæli.*) Już odtąd *Societas lube* z JEZUſem ponáwiać będźie ślubы, kiedy ſię jey Anielſki Paranimph Koſtka, *digitus annularis*, pierśćiennym już ſtáie palcem, *ſponſalis arrha Coronæ*, kiedy *digito non altior uno*, (45.) Aloizy *Benjamin minimus*, oſtatnim naymnieyſzym zauſzniczym ſtaie ſię jey palcem;, *digitus minimus auricularis*. * Już odtąd Prześwięte Societatis * *auditorium*, dalſzych nie obawiay ſię zárzutow, *ab audition-*
Pſal. 111. 7. *ne mala non timebis*, iákoby Staniſław nie był Jezuitą; kiedy ten pierśćienny palec z ſąśiedzkim zauſzniczym, złotolitym zobopolney Kanonizácyi, niby koſztowney Ignacego záuſznicy już zálitowany
Joan. 1. 11. wany *ogniwem*; kiedy Staniſław dźiś tu *in propria venit, & ſui eum recipiunt*; kiedy z Socyuſzem Gonzagą do ſwojey ſię wraca Familii, *noſcitur ex ſocio, qui non cognoſcitur ex ſe*. Maſz zá co z Judithą wychwalać Boga Prześwięta Societas! | *Judith, id eſt laudans Deum* | że ćię wſzyſtkiemi, ktoremi ſię Judith w Betulii, | *id eſt domus parturiens Dominos* | zàſzczycała, y przyozdabiała kleinotámi; Namieſtnik iego przy twoich z JEZUſem záręczynách; w Rzymſkiey Be-
Judit. 10. 3. tulii | *in domo parturiente Dominos, Sanctos* | przy Kanonizacyiney *Inveſtiturze*, uſtraja, ozdabia, ubogaca, *Judith induit ſe veſtimentis jucunditatis ſuæ, aſſumpſit dextrariola * & lilia * inaures * & annulos * & omnibus ornamentis ſuis ornavit ſe*. Niby bogatemi przyozdabiaſz ſię manellami, kiedy Aloizego za Beniamina przyimuieſz, *filium dextræ manûs, aſſumis * dextrariola*. Niby liliowym wdzięczyſz ſię bukietem, kiedy Koſtkę za Liliowey czyſtośći witaſz Jozefa, *aſſumis * Lilia*. Niby, nie ſłychaney piękności zaſzczycaſz ſię zauſznicami, *aſſumis * inaures* w Aloizym *in digito auriculari*, w tym łaſkawe w interceſſiach ſwoich maiącym ucho, y niby też przy uchu JEZUSOWYM, ſpoczywaiącym, Beniáminie. *Inter humeros illius requieſcit.* * Niby ſzlubnym á koſztownym kleiſz ſię pierśćieniem, *aſſumis * annulos* w Koſtce *in digito annulari* w tym, zaſzlubionym z Maryą Paranimphie, y niby też, nowo-zakonnym iey oblubieńcu Jozefie, *quaſi in thalamo totâ die moratur*. ktory iuż ſobą, niby ſzlubnym pierśćieniem, z Niebieſkim zaſzlubia ćię Oblubieńcem, *annulo ſuo* (*ſe;*) *ſubarrhavit te*. Tego Oblubieńca *utraą, latera cingunt*, Aloyzy z Koſtką, Aloizy iako Beniamin *filius dextera*, z práwey; za to że dobrze doczeſne odbył *manè & veſpere* dni całe na wicki na niebieſkich z nim trawi delcy-
ach; quaſi in thalamo tota die moratur; Staniſław z *lewey* iako (Brat *Leavi*) Jozef z drugiego ſtawa boku *inter humeros illius requieſcit* á tak iuż *Læva huius ſub capite Jeſu & dextera illius amplexatur eum*. Lecz dźiśiay te iuż przerywaią niebieſkie, á źiemſkie czynią delicye *Tanquam ſponſi procedunt de * thalamo ſuo.* * Nie máſz, tęgo, ktoryby ſię przy tym Proceſſionalnym ingreſſie, na tryumphalne nie zdobywał głoſy; *non ſunt loquelæ, neq, ſermones, quorum non audiantur voces eorum*. Cała tym Kanonizácyinym, applauzem; *zagrzmiała, runęła* ziemia, * *in omnem terram exivit ſonus*, y nayoddaleńſze *Jndyjſkie* Krainy przyzwoity *Sanctorum Jndigetum* iuż im tytuł daią, * & *in fines orbis terræ verba eorum*. Nie idę tak daleko, ale w domowych Polſkiey Metropolii zawieram ſię ſzrankach. *1. Paral. 11. 27. & ſeq.*
Między waleczнemi Woyſk Dawidowych Hetmanami, dwoch niby też *á Polonia* rzeczonych znayduię Polonites (46) zbroynych Sarmatow. (*Polonites. * id eſt armatus,*) á oraz dwoch *Mazobitow* * Obeda y Jasiela, Maſobia tłumáczy ſię *ſtatio Domini*, * *Obed, opus*, * á Jaśiel *operarius * Domini*, iako y Heſrona *Carmelitem*, * y Ethai *de filiis Beniamin*, * (*Heſron veſtibulum*, * *Ethai, adventus eorum*) á miedzy, Jzraelſkiego Ludu, do obiecaney ziemi wchodzącego, wodzami, upatruię Jeſſui, *á quo Jeſuitæ*; Jeſſui zaś tłumaczy ſię *æqualis*, Stanąwſzy iuż, *in * ſtatione Domini*, w obiecaney gorney Paleſtyny Ziemi, ſtawią tu, *inter * veſtibulum & altare*, dway * rowni ſobie ż * Jeſſuickiey milicyi, Jgnacego Synowie, do Polſki wielką maiący relacyą, * *Polonites armati*, Aloizy y Staniſław; * *opera ac * operarij Domini*; Aloizy * *de filiis Benjamin*, ale nie *lupus rapax*, lecz przy oſobliwſzey, do Karmelu inklinacyi (44) *Carmelites*, (*id eſt agnus circumciſus*) á Staniſław. *de filiis Joſeph*; * *Polonites de * Maſobia*, Polſki Mazowiecki Juno.

szá, młody Paniez (48) więc * *in adventu eorum*, iuż: tubalnym
Dan. 3. 5. intonuię y obwoływam głosem. *Vobis dicitur populis, tribubus, & linguis, in hora qua audieritis ſonitum tubæ, & fiſtulæ & cytharæ, Sambucæ, & Pſalterij, & Symphoniæ, & omnis generis muſicorum. Cadentes adorate (Dominum in Sanctis ejus.)* Staniſław y Aloizy; ſą Jozef y Beniamin ſtaro-zakonnego Jakuba Synowie, á za-
Suetonius Heidanus. tym 2. Nowo-zakonni *Boanergetes; filii tonitrui, ſunt filii.* Co Tiberyuſzowi napiſano; *in caſtris genitus, Patriis nutritus in armis*, to ia, każdemu z nich, przypiſzę; bo ći; *gemelli fatu* Swięci *in aſtris geniti*; iako; Pampeluneńſkiego Bohatyra wychowańcy byli *Patriis nutriti in armis*, y więc ći iuż tym *Domini Sabaoth, Domini exercituum.* Synom! w *Kotły*, iak do *boiu, nie chce* Pacowna, *pokoiu; w traby polnego, Marſa bitnego uderzcie!* Już ci Warſzawſka Syreno! * *opowiadam*; że ci *woynę S. Pacowna wypowiada*, iuż cię Warſzawſki obywatelu, do batalii *wyzywam*; bo ſię ta; heroiczna *Amazonka*, nicbieſká Aloizego *amazya*; z woiennym *odzywa* Claſſicum. Ale iakaż to woyna, o to *certamen amoris, & bellatori ſunt tibi bella thori.* Y iakież to Claſſicum? Oto *canitur tubâ in Sion*, * bo
Confer. Jo el 2. 15 & 16. ibid. egreditur Aloizy, * *ſponſus de cubili ſuo*; y Staniſław *ſponſus de thalamo ſuo.* Y więc ći iuż, * *Vocate cœtum, congregate populum, coadunate ſenes*; czemu? bo * *Sanctificata Eccleſia (Societatis,)* bo w tuteczney Bazylice, *congregati ſunt parvuli, & ſugentes (Mariæ) ubera.* Na ten głos ſtawaią, y pięknemi iuż ſię wſzyſcy ſzykuią ſzeregami. Naprzod Sarmaccy Satrapowie, *Patriæ ſtatores, ac Reipublicæ, geruli, horum JESU filiorum bajuli*, pierwſzą w tey Trans-
Pſal. 67, 26. lacyi zabieraią ſtacyą; *Prævenerunt principes.* * Tuż zaraz tuteczni przybywaią y łączą ſię obywátele, z herbowną * Syreną, tryumphalne przyſpiewuiący Hymny, * *conjuncti Pſallentibus*; ſtawaią
ibid. wſzyſcy w Kościele iuz teraz wcale Gonzagowym, (bo od *Ludwiki* Krolowey dedykowanym, á *S. Ludwikowi* konſekrowa-
ibid. nym,) świątobliwych Swiętey *ſpiewaczki*, Matki *Chantali* |49| Corek; * *in medio juvenculorum tympaniſtriarum*, y z tamtąd, * *Be-*
ibid. *niamin adoleſcentulum* Aloizego, tudzież y *Joſeph adoleſcentulum*
Joel 2. 17. Kostkę *in mentis exceſſu*, z *exceſſyonalna*, umyſłu konſolacyą, do tuteczney wprowadzaią Bazyliki, *deducunt velut ovem Joſeph.*

Nie chciał * *inter veſtibulum & altare, latére, ſummus ſacerdos* Jaśnie oświecony y Nayprzewielebnieyſzy *S. Sedis* * *Legatus à Latere.* * Xiąże Jegomość PRYMASS, przy tey ſolenney *cultûs Dulia*; promulgacyi; y tak, nie tylko ten Polſkiego *Jttaku* y Dulyi |50| Xiąże, Sarmacki Ulyſſes, (ktorego nam Boſka na Polſkim Vice-Reyſtwie oſadziła Ręka, y niby też, u maſztu *boni publici oner-*
Hor. ep. 1. 2. *ria, ad veliferi robora mali* przywiązała, *quid virtus & quid ſa-*
Pſal. 57. 6. *pientia poſſit, utile proposuit nobis exemplar Ulyſſem*) na te przyiemne Warſzawſkiey * Syreny, *incantantis ſapienter*, nie iuż *incă-*

tacye

tacye, ale *dekantacye*, Pańſkie *woskiem* *nie zatykał uſzy, ale owſzem, dawſzy publicznym łaſkawe ucho expoſtulacyom, á wyſokiey (*ex *Atavorum editis Regum ac ſummi ſacerdotij* *(*ceris*)* nie dogadzaiąc powadze, ſam w *oſobie* życzył *ſobie* iako Polonopolitanus Metropolitanus; tę ſolennizować apoteozyą; y *ad deſtinatam S.* * *ſedem*, do Bazyliki, tey ſtołeczney (Krolestwa Polſkiego á oraz Prowincij Societatis Litewſkiey) Metropolii, tych do Polſki relacyą maiących SS. pofągi, na *piaſtuiacych Piaſtowſka* Monarchią przenieść barkach, *Os, illis, voluit humerosq; dare qvæ ſummi ferunt faſtigia Regni*, aby tak ten Jozef y Beniamin, *amantiſſimi Domini*, przy ſwoiey; w herbownych iego Krzyżach, mieścić ię mogli introdukcyi, *inter humeros illius requieſcere*, lecz kiedy *dolor calculi*, * ſprawuie *Lithoſtrotos (id eſt | lectum, | ſtratum Lapidibus,)* y podiętą na ten Syońſki ingreſſ *drogę*, temu *drogiemu* Panu, *kamiennym* * tamuie y zagradza brukiem ſzłuſznie *hoc* * *calculo, candidoq; donatur Lapillo; Primus, huius nominis Pontifex*, Staniſław Koſtka, *ſuccedaneus, Ludwika*, y *Dioeceſanus* Staniſława, á tak choć w cudzey Dyecezyi, przecież, tych Swiętych, *nominis et Loci-ordinarius* Paſterz, *Paſtor & Agnus*; Jakoż temu, ta właſnie przyzwoita funkcya Biſkupowi, w ktorego Katedrze; ſzczegulną w Polſzcze prerogatywą; w Prałackich Prymaſſowſką godność ſtarożytność inſtallowała, ſtallach, kto-
Ezech 17. 3. ra po dziś dzień tę Xiążęcą Mitrę, *aquilæ grandis magnarum alarum ſibi inquilinæ*, miedzy domowemi zawſze u ſiebie upatruię Jnfułatami, zwłaſzcza teraz, Jmię *Staniſława* * y *Koſtki* * wyrażaiących widzi *Antiſtites, (me indigno inter medio tantum)* ſolij *Canonico-Primatialis, ab utroq; * latere*, w ſwoich ſtallach *adſtites; ſpe-*
Exod. 26. 3 *ctat binam cidarim | purpurâ coccoq; bis tinctam | * Staniſława*, pierwſza z nich Jnfuła *czerwona*, * bo w purpurze Krwi, y godności Antenata |47| zmaczana: * *Kamienieckiego* Biſkupa, quá opata * *Czerwińſkiego*, á druga, *Koſtki*, czyli Roſtkowſkiego, (*quod perinde eſt*) purpurowa; bo we krwi Domu Koſtkow nayblizſzey, przy ściśle Kolligackiey z tym S. *Philadelphiy, tincta per totum Phila-*
Jerem. 13. 9 *delphſkiego* Jnfułata, iako urodzeniem, tak, y inklinacyą, prawdziwego S. Koſtki Philadelphczyka. (*Philadelphia id eſt Locus conceptionis; amor fratris.*) quá *dobrze* właśnie tey Dyecezyi zaſłużonego *Dobrzyńſkiego* * Archydyakona. Tey tedy Katedry, (gdźie y ia iako Pułtowſki, tą z S. Koſtką ktory ſię mianował *Staniſlaus de Pultovia* | 52 | rownie z Kolligacką | 49 | zaſzczycam ſię relacyą,) Tey mowię Katedry Biſkup, á Staniſława Koſtki niby ziemſkiey owieczki Paſterz, ſłuſznie w tey Polſkiey Metropolii, ſwego w tey mierze ſtaie ſię Suffraganem y Vices-gerentem Metropolitana, y *Te odore*, J. O. *Teodorze currit in odorem unguentorum*, (*Cant. 1. 3.* *horum*,) * á idzie y iako Senator (*á ſenibus nomen mite Senatus habet*,) kiedy iako naymłodſzy laty w Senacie; *hos adoleſcen-*

tulos

tulos, Jozepha y Beniamina naymilszych y naymłodszych, *puſillos*, *minimos*, ktorych, przy tey Jntrodukcyey * *adoleſcentulæ*, (*juvenculæ tympaniſtriæ*,) *dilexerunt nimis*, niby też owieczki, *mites agnellos amniculos*, paſie y prowadzi; *Paſcebatq; ſuas ipſe Senator oves*, Jdzie y iako Paſterz, kiedy w iedney parze prowadzi, y Aloizego iuż ugłaſkanego Beniaminowego Wilczka, y Staniſława Jozephowego Junoſzę, baranka; *deducit velut ovem Joſeph*; Kiedy tych Junoſzow, Paniczow młodych, Panieńſkich młodzieńcow, *adoleſcentulos juvenculos*, * niby paſtuſzkow; *braci miłych*: od Panien wyprowadza; á *in locum paſcuæ*: *ibi eos collocaturus* wprowadza, *ſequuntur* (*Paſtorem*) *agnum*; | *lupus*; *& ovis*; *Beniamin & Joſeph* | *quocunq; ierit*; *Virgines enim ſunt*.

ibid. Virg.

Pſa. 22. 2. Apoc. 14. 4.

Przy tey na oſtatek Jntrodukcyi, upatruię ieſzcze| *diligentes nimis* tych S S. młodzieńcow; * *adoleſcentulos* ſzlazchetney młodzi Paleſtrytow, *pietate*, *ac ſcientia*, *ab utroq; ubere*, *cum Lacte imbutos*, ze ſwemi, Rodzicielſką władnącemi funkcyą, Profeſſorami, *Laudantes pueros*, *Dominum in Sanctis* (*pueris*) *ejus*, *qui habitare fecit ſterilem in Domo matrem filiorum lætantem*. Y takci przytym z Rzymu egreſſie, á do nas ingreſſie, *in exitu Iſrael domûs Jacob*, * tych dwoch * Jakobowych ſynow Jozefa y Beniamina, młodziuchnych Junoſzow, młodocianych iagniątek, nie tylko weſołemi obijaią ſię aż pod Niebioſa okrzykami, niebotyczne *Romæ Septicollis* gory, *montes exultaverunt ſicut arietes*, ale też y pochyłe Polſki, (od polney rowniny rzeczoney) pagurki á zwłaſzcza, tuteczny Rezydencyalnego Maieſtatu, *circà campum Electoralem*, *Kollizeuß*, *& colles ſicut agni ovium*. Ani, *de* * *populo*, *barbaro*, ten z Rzymu *per portam populi* |54| egreſſ, ani *ad populum barbarum*, ten do ludzkiey zawſze Polſki ſtaie ſię ich ingreſſ. Wielką, widzę, z Aloizym tamte Kraie obchodziły ſię ludzkością, bo ſkoro Magdalena de Pazis, widziała tego Beniamina, *adoleſcentulum*, w zachwyceniu, *in gloriæ exceſſu*, tak zaraz Florencya widziała, *in medio juvencularum pietatis exceſſum*. Jeſzcze *Roma*, ſtawała ſię *Mora*, poſtępowała *pedetentim*, w pożądaney S. beatyfikacyi, á iuż mu na *piedeſtałach* wyſtawuiąc *trofea*, y piącią lat poprzedzaiąc ią; głoſiła, *Florencia*, * (*Sanctitatis*) * *flores apparuerunt in terrâ noſtra*; Trafiło ſię że ſię ſioſtra *Angela* dotknęła, reliqwią Aloizego na *czele*, y w tym punkćie, boleſnych gangreny punktur pozbyła na *ciele*, *obſerwowało* ten wielki cud Anielſkie *S. Mariæ* * *Angelorum* Karmelitek *obſerwantek* zgromadzenie, y Swiętſzemu Æſculapiuſzowi, temu Anjelſkiemu młodzieńcu tryumphalną na ołtarzowym piedeſtale wyſtawić umyśliło *Pyramidę*. A tu iuż, *Barbara Piramidũ ſileat miracula Memphis*, cudownieyſze tu upatruię widowiſko, bo wykonterfektowany od Mágdaleny z ſamego w Niebie widzianego oryginału, Aloizego rytrakt, ktory po dziś dzień *konſerwuie*,

Conſer Pſal. 113. 1. & ſeq. ibid

Cant. 2. 12.

Martial.

ie, Rzymſkie tak nazwanych P P. * *Barbarynek conſervatorium*. Nie chćiał Alexander Wielki, tylko chyba *ab Ariſtotele laudari*, *à Chryſippo fingi ab Apelle pingi*; Nie iuż *credit Judeus Apella*, ale wſzyſcy pobożni wierzą Katolicy, że MARYA PANNA, w Cudownym tamże we Florencyi Zwiaſtowania Obraźie, Swoię twarz ludzką nie zeźwoliła ręką, ale tylko Anjelſkim dała odmalować, miaſto ręki y pędzla ſkrzydłem, *Regina Angelorum*. *Voluit nonniſi ab Angelo pingi*; owoſz znać y Aloizy, niechciał żadną chyba Panieńſką bydź wykonterfetowany ręką; *virgo voluit non niſi à virgine pingi*; Tam Anjoł MARYĄ BOGA Wćielonego Matkę; tu náſza MARYA Wćielonego na źiemi maluie Anjoła. Nie chćiał Aloizy *pingi & laudari*, tylko od Pacowney, aby ta (będąc z imienia pokoiem) na wzor Anjołow, ktorzy na Niebie Chryſtuſową głoſili, Aloizego Niebieſką na źiemi głoſiła chwałę: *Gloriam in excelſis*, *in terra PAX*, Tego Ritraktu kopią; *Miles in bello*; Swięty *militantis Eccleſiæ* Wielko Rządca; przez tę Jntrodukcyiną przeſyła proceſſyą, *in exitu de Iſraël*, nie iuſz *ad populum barbarum*; ale *hominibus bonæ voluntatis*; Ludzkości pełnym y dobrey ku Aloizemu woli Polakom; boć do tey Kanonizacyi y Polſkie dopomagały Proceſſy, Gnieźnińſki; Kaliſki, Lwowſki, Krakowſki, Lubelſki y dwoiáki Poznańſki; á Roku 1605. cztermá ieſzcze przed Beatifikacyą miesiącami | bo ta 26. Października ſtaneła| ſolenną 21. Czerwcá Aloizemu konſekrował uroczyſtość *Kaliſs.* Aleć iuż teraz nie tylko polna Polſki nizina, *exultatione accingitur collis* lecz całe wyniosła, od rádości; że ſię w tym Rytrakćie doczekała *deſiderium collium æternorum*, náſza w gorę podſkakuie źiemiá, *à facie* | *ſervi* | *Domini mota eſt terra*; *à facie* | *filii* | *Jacob*, |*Benjamin*| Już co S. Pacowna głoſiła woynę, to nam *Sanctiſſimus Miles in bello*, pożądány | przy tey ſpokoyney y zgodney wilczká y Baránka Jntrodukcyi, | promulguie pokoy. *Pacificus ingreſſus eorum*. Przyimuiemy ćię z radością Swiętá tego ingreſſu Paranimpho Pacowna! *Pacem te poſcimus omnes*; Przyimuiemy was z radością; *adoleſcentuli*, *juvenculi ſervi Domini*; zoſtaiący na zawołaniu álc y wyſſuchaniu u boku Chryſtuſowego; naymilsi: SS. pokoiowi. *In lætitia egredimini & in PACE deducimini*; *montes & colles cantabunt coram vobis laudem*: Przy tym ſpokoynym y pokoy obwieſzczaiącym ingreſſie; *Pacificus ingreſſus eorum*;; trabalne Pilawy dęby; w oliwną; pokoy przynoſzącą przemieniaią y przemnicyſzaią ſię roſzczkę. Przy tym pokoy obwieſzczaiącym ingreſſie; nie tylko *Principum turres* lecz y *humiles caſæ* z radośći podſkakuią; * nie tylko wynioſłe cedry ale y poniżone hyſſopy; *à cedro quæ eſt in libano*, *usq; ad hyſſopum*; nie tylko wynioſłe deſtynowanego Jntroduktora: przy Herbowney Pilawie, libany; álc y poraſtaiące Jntroducentow latorośle, z radośći, na applauz *filio dextræ & filio accreſcenti*, gałęźiſtemi klaſkaią * rękoma, *Omnia ligna Regionis plaudunt manu*. Przy tym na oſta-

Curtius

Ballinghemin Calendario Mar. ano 25 mart. pag. 155.

Jn vita cit. P. 124

Pſal. 64. 13 Gen. 49. 26

ibid. p. 152.

Jſa. 55. 12.

3 Reg. 4. 33.

Jſai. ibid

tek zgo-

tek zgodnym w pląsach, y applauzach, á zgodliwym bo Wilczka y Baranka ingreſſie; *Pacificus ingreſſus Benjamin minimi ac * Joſephi accreſcentis*, * wſzyſtkie naſzey Oyczyzny, *parva & prava; huius minima terra*, prędką odmianą zmężnicią, zmożnicią, zpotężniciąy zpowa żnicią *Concordia, res parva creſcunt*, *(*minima*, * accreſcent.) * Pro ſaliunca aſcendet abies & pro urtica creſcet Myrthus.*

Iſai. ibid. Ale tu iuż przy Niebieſkiey Jntrodukcyi nic poſpolitą obaczywſzy Aloizego w Niebie chwałę, *gloriam in excelſis*; tudzież przy ziemſkiey iego inaugaracyi (*me veriprovido augure*) upatrzywſzy pożądany na ziemi á Polſzcze deſtynowany pokoy, *in terra pacem, hominibus bonæ voluntatis*, iuż nic dáymy więccy ſobie pokoy, ale co żywo, na ochotnika, głoſmy wſzyſcy: chwałę Bogu; *Gloria in excelſis Deo.*

S. Magdalena de Paſis cùm eſſet plena Spiritu Sancto, będąc w zachwyceniu widziała * *gloriam in excelſis Dei, vidit Cælos aper-*
Act. 7. 55. tos, á iako S. Szczepan, *Jeſum ſtantem á dextris Dei* tak *in mentis exceſſu; Beniamin adoleſcentulum*, Aloizego iako *filium dexteræ*, widziała ſtoiącego na prawicy Boga Oyca, ktory; *dixit Domino, ſede à dextris meis*, ſtoiącego na prawicy Boga *Syna* ktory według tey *inſinuacyi, ſed et ad dexteram Dei Patris*; ſtoiącego na prawicy Boga Ducha Swiętego, ktory ieſt, *digitus Paternæ dexteræ.* S. Magdalena, w ſwoicy rewcluiąc nam Rewelacyi, że nie maſz w Niebie większey nad tę ktorą ma Aloiyzy chwałę, niby rzec chciała, że *Deus Jacob:* (*id eſt Plantator*) Bog chwały Niebieſkiey *Plaſmator*, ktory trzema tylko Cały Swiat zawieśił palcami, *tribus digitis appendit molem terræ*; całą, wielowładną Aloizego
Iſb. 40. 12 chwałę uformował ręką, *totâ dextrâ appendit molem gloriæ* Aloizy; á tak w prawdziwego ſobie przeformował go Beniaminá *Beniamin filium dexteræ ſuæ Deus Jacob plantavit & incrementum dedit.* Y więc ci iuż, wychwalamy cię Wſzechmogący, y wſzelkie dobro czyniący Boże! za tę wſzechmocną Aloizego chwałę; *Laudamus Te, benedicimus Te, adoramus Te, glorificamus Te, gratias agimus Tibi, propter magnam gloriam* (S Aloiſij;) Aloizy Tyś *ultimogenitus Vnigeniti filius*; Tyś *Agnus Agni Dei*, tyś *filius filii Patris*; Tyś Beniamin *filius dexteræ, ſtans ad dexteram; ſedentis ad dexteram Dei Patris*, więc *ora pro nobis*, więc *ſuſcipe deprecationē noſtrā*; więc: *multiplicatis interceſſoribus* z Staniſławem Koſtką, ktorego ci P. Bog niby Adamowi, kość ſprawuic, *in adjutorium ſimile*, modl ſię za nami, *ora pro nobis, quoniam tu* (*non*) *ſolus Sanctus*; *ora pro nobis*, abyśmy, przy rownaiąccy, ſię z twoią, miłości Bożcy, zupełną grzechow naſzych; z Maryą Magdaleną otrzymali amneſtyą, *ora pro nobis, ut qui ſedet ad dexteram Dei Patris miſereatur nobis, in gloria Dei Patris Amen.*

EXPLIKACYA

Mleyſc do z rozumienia przytrudnieyſzych. Ktora referuie ſię do liczby w texćie znayduiącey ſię NB: liczbę kart naprzod trzeba zkońnotować zaczynaiąc od dedikacyi, á tak wyidźie 76. ſtron; y tym ſpoſobem łacno ſię zaraz każde numero znaydzie, bo Numery nie idą zawſze po ſobie y z nieoſtrożności w Druku ſą pomięſzane.

w DEDICACIEY

Pag: 1. (N. 1.) Frater germanus moderni Marchionis *Gonzaga Myſzkowſki Wielopolſki*, Palatini Cracovienſis, Ludovicus, Pincerna Regni, habuit conſortem *Potocka* Caſtellani Cracovienſis, ſupremi Exercituum Regni Ducis filiam.

Pag: 2. (N. 2.) Quatuor Archiepiſcopi Gneſnenſes titulo Cardinalitio exornati, recenſentur, *Vincentius Kot, Fridericus Princeps Regius, Bernardus Maćieiovius, & Michael Radźieiowſki*

(N. 2.) Primo, ex capite Joannæ Koſtka Staniſlai Franciſci Capitanei Lipinenſis (Joannis Palatani Sendomirienſis Candidati ad Regnum: abnepotis) filia, *Alexandro Tarło*, Caſtellano Zawichoſtenſi, nupta, cuius filiam Tereſſiam deſponſavit *Alexander Potocki* Palatinus Smolenſcenſis, germanus frater Celſiſſimi Primatis. Secundo, ex capite dicti *Joannis* Palatini Sendom: qui ex *Odrowązowna* habuit filiam *Catharinam; Adamo Hieronimo Sieniawſki* Pocillatori Regni nuptam, cuius abnepos *Hieronymus* Notarius Regni, deſponſavit *Eliſabetham Potocka* Staniſlai Palatini tum Podoliæ ex poſt Gracovienſis filiam. Tertio ex capite *Sapieharum*; uti eſt apud Duryewſki. p. 57. 82. 88.

(N. 4.) *Camenecum*, paſſim antemurale Chriſtianitatis appellatur.

(N. 4.) Cardinales S. R. E. circa ſuam inaugurationem, *pares Regibus maiores Principibus* audiunt.

(N. 5.) Polonia; ethymon ſuum ex Sclavonica dictione *Pole* id eſt *campus* trahit.

(N. 6.) Gentilitia teſſera Domus. Jagiellonianæ eſt manipulus. Affinitas verò intercedit ex capite *Reginæ Mohilenidis* (Sororis *Mariæ* aviæ Celſiſſimi Primatis) quæ nupſerat Michaeli *Viśnioviecciо* avo Regis *Michâëlis.*

Pag: 3. (N. 7.) Ex capite primi in Pruſſia *Koſtkæ* filij, Domini de *Sztemberg* qui conſortem habuit *Barbaram Komorowſka*, ex *Ozarowſka* progenitam, cuius Barbaræ ſoror nupſit *Alberto Korycinſki* Palatino Lencicienſi huius verò filiæ *Kazanowſcio, Vchańſcio* & *Załuſcio* elocatæ ſunt (uti habet Duryewſki pag: 32.) Jtem ex capite Koniecpolſciorum. ibid p. 71. 79. Jtem ex capite Danieloviciorum ibid: pag: 57. 59. 80.

(N. 8.) Jnſigne gentilitium Domus meæ; vocatur vulgariter *Junoſza* (ex Germanico *Jung ſchaff* deſumpta voce,) quod ſonat Mazovitica dictione *Juvenis herus ſponſus*: Confer Paprocki in utroq; opere tum & Okolſki ac Potocki in operibus Stemmatographicis.

(N. 9.) S. Staniſlaus cum in Romano novitiatu in album Receptorum inſcriberetur, ita vocari voluit: *Staniſlaus de Pultovia.*

(N. 10.) *Roſtkowſciorum* Familia eſt eadem per omnia cum Domo *Koſtkarum*; nam & illo nomine prius Koſtkana Domus uſa eſt teſte

Duryewſki pag: 10. Bielſki p: 173. Unde modernus Jlluſtriſſimus Suffraganeus Luceorienſis, eandem cum S. Staniſlao originem trahit.

(N. 11.) Confer Bibliothecam ſcriptorum Societatis JESU editionis Sotvellanæ pag: 746, & Tylkowſki in vita B. Stan:

(N. 12.) Alluſio ad illud vulgare carmen *Of humerosq́* dedit.

(N. 13.) Alluſio ad illum textum Geneſis, de Beniamino, *mane tulit prædam, veſpere dividet ſpolia.*

Pag: 6. (N. 14.) Tres tantum, in S. R. E. Cardinalium Elencho reperiuntur nomine *Theodori* inſigniti, *Theodorus Abbas* montis Caſſinenſis, *Theodorus Palæologus* Marchio - Montis ferratenſis & *Theodorus Trivultius* uti conferenti; Ciaconium; Oldoinum patebit.

Pag: 7. (N 15. Primus in ordine Cardinalis; habet annexum titulum Epiſcopatus *Oſtienſis.*

(N. 16. & 18.) Septemdecim vix Cardinales natione Polonos hucuſq́; recenſere valemus. 1. *Vincentius Kot*, à Felice antipapa Creatus & ex Polonis primus teſte Clemente Joanitio.

Hunc nova cardineo texit fortuna galero Sarmatico nulli quod dedit ante viro. Uti habet Paprocki pag: 178. ſecundi operis ſtemmatographici. 2. *Fridericus Caſimirus* Princeps Regius, 3. *Bernardus Maćieiowſki.* 4. *Michael Radźieiowſki* Archiepiſcopi Gneſnenſes. 5. *Zbigneus Oleſnicki* 6. Georgius Radziwiłł. 7. Joannes Albertus Princeps Regius Epiſcopi Cracovienſes. 8. *Staniſlaus Hoſius.* 9. *Andreas Bathori* Epiſcopi Varmienſes. 10. *Nicolaus Laſocki* Epiſcopus Vladiſlavienſis ab eodem Felice Antipapa creatus. 11. *Mathæus de Cracovia* ex Rectore univerſitatis Pragenſis; tum & Pariſino - Sorbonicæ; tum Cancellario Jmp: Ruperti Epiſcopus Vormatienſis. 12: *Alexander Zemovitus* Princeps Mazoviæ Patriarcha Aquileiæ, Epiſcopus Tridentinus. 13. *Jſidorus* Metropolita Kijovienſis. 14. *Veneſlaus* Princeps Lignicenſis. 15. *Albertus* Marchio Brandeburgenſis, Archiepiſcopus Moguntinus. 16. *Joannes Caſimirus* expoſt Rex Poloniæ. 17. *Joannes Caſimirus Donhoff* Epiſcopus Cæſenenſis. Jn quodam meo manu ſcripto perantiquo. ac rariſſimo cuiuſdam anonymi, de Teſſeris gentilitijs & familijs Pruſſiæ pag: 61. expreſſè habetur; *Alexandrum Sieniawſki* (filium ſupra memorati Adami Hieronimi Pocillatoris Regni ex *Catharina Koſtczanka* Joannis Koſtka Palatini Sendomirienſis filia prognatum) poſt obtentam Cardinalatus nominationem Romæ obijſſe. En ge„ nuina verba Authoris; *Trzećia Corka Jana Koſtki Woiewody Sendomirſkiego* „ *Katarzyna byta za Adamem Hieronimem Sieniawſkim Podczaſſym Koronnym* „ *na Brzeźanach; herbu Leliwa z ktorą zoſtawił trzech Synow &c: drugiego* „ *Alexandra, ktory Kardynałem nominatem w Rzymie zoſtawſſy umarł;* „ Epitaphium tamen eius à Starowolſki in Monumentis Sarmatarum recenſitum pag: 481. nullam horum facit mentionem.

(N. 17.) S. Staniſlaus Koſtka, A. 1550. ultimis Septembris natus An. verò 1568. 15. Aug: denatus 18. annorum ſpatio tantùm vixit.

(N. 19.) Si præfixus 72. Cardinalium numerus diſpeſcatur in 4. partes, quælibet pars habebit 18.

(N. 20.) Polonia paſſim antemurale Fidei contra Turcicam potentiam vocatur.

(N. 21.)

(N. 21.) Alluſio ad illum vulgarem verſiculum; *Porta patens eſto, nulli claudaris honeſto.*

(N. 22.) *Mercurius Hermes* dictus eſt *Triſmegiſtus*, id eſt ter Magnus eò quod ſimul Sacerdos; Rex, & Philoſophus fuerit.

(N. 23.) Jd eſt S. Joannis in Laterano.

Pag: 8. (N. 24. Signifiacatio *Exarchæ*; ſi pro dignitate Eccleſiaſtica ſumatur titulum Primatis refert. vid. *Moreri* in dict: Hiſt: ſub hac voce.

(N. 25.) *Mieciſlaus* Primus Poloniæ Princeps Chriſtianus fuit ultimus in Principatu, nam eius filius *Boleſlaus Chrobri* titulum Regis aſſumpſit.

(N. 26.) Jnſigne Gentilitium Familiæ *Koſtkarum* vulgari idiomate; dicitur *Dąbrowa* eſtq́; ſolea: Crucibus diſtincta.

(N. 27.) Malachias Archiep: Armacanus in ſymbolis Propheticis Pontificum Rom: modernum Benedictum XIII vocat *Militem in bello*

(N. 28.) Color purpureus Cardinalitiæ togæ,, denotat, eâ, indutos ad effuſionem ſangvinis uſq́; S. Romanam Eccleſiam defendere debere Pileus vero apud Romanos ſignum libertatis fuit

(N. 29.) Octodecim nec plus nec minùs Cardinales tituli S. Theodori in eorum Elencho reperio 1. Gauterius 2. Hugo Bononienſis 3. Albertus Theodoli 4. Ardicius Rivoltella 5. Joannes Malabranca 6. Bobo Romanus 7. Matthæus 8. Gregorius Creſcentius 9. Joan: Caietanus Urſinus 10. Theodorus Palæologus 11. Ferricus de S: Severino 12. Fran: Piſani 13. Nicol: Gaddi 14. Andr: Cornaro 15 Ludou: Cornaro 16 Ptolomæus Gallio 17 Julius Acquaviva; tum & 18 S, Carolus Borromæus quem Jacobus Typotius in Symbolis Principum pag: 125. tituli S Theodori Cardinalem Diaconum initio fuiſſe ſcribit:

Pag: 9. (N, 30) *Paulus Potocki* Caſtellanus Camenecenſis Parens Celſiſſimi Primatis genitus eſt ex *Maria Mohilenide* Mutiorum Romanorum, Batoreorum tum et Palæologorum Orientis Jmpp: nepte, filia verò *Jeremiæ Mohilæ* Palatini Moldaviæ. Nam Joannes Mutius Mohyla, Jeremiæ Pater deſponſaverat ſibi Deſpotæ Serviæ filiam & cum ea Paleologici ſangvinis florem. *Conſtantinus* enim; Palæologorum ultimus, Orientis Chriſtianus Jmp: reliquit duos fratres *Demetrium* & *Thomam* Sororesq́: duas *Helenam* & *Sophiam*, quarum hæc nupſit *Joanni* Moſoviæ Duci, illa vero *Lazaro* Deſpotæ Serviæ; illiusq́; neptis Joanni Patri Jeremiæ in matrimonium ceſſit.

(N. 31.) Die 31. Decembris *S. Sylveſtro* Sacra, celebrata eſt Canonizatio SS. *Staniſlai Koſtka* & *Aloizij Gonzagæ*, in Eccleſia Vaticana.

(N. 32.) Alluſio ad id quod *Lictantius* lib: 1. cap: 10. ait; *Romuli Remiq́* nutricem, lupam honoribus affectam fuiſſe divinis.

Pag: 11. N.34.S. *Carolus Borromæus* fuit Archiepiſcopus Mediolanenſis & exindè S. *Ambroſij* Succeſſor; Præſul Ambroſianus.

(N. 34.) *Ambroſia* ita dicta eſt ex Græci nominis ethimo; quaſi diceretur *ſine morte* ſignificatq́; immortalitatem nam credebatur omnes qui veſcerentur hoc deorum cibo immortales reddi.

(N. 35.) S, Ambroſius; natus eſt Anno 333. ſecundùm aliquos, probabiliùs verò 340 S. Gregorius Nyſſenus Anno 381. imò & Nectarius 330. inde conſtat ſingulos ſibi contemporaneos fuiſſe

Pag: 13. (N. 36.) Philomela polonice dicitur *Słowik* w KAZA

w KAZANIU

(N. 1.) *We Francyi y w inßych kraiach, bywaią towarzyſtwa handlow mię-*
Pag: 15. *dzy rożnemi Kupcami; y zowie ſię to* Societas mercatorum.

(N. 2.) Teſton *włoſka moneta; ma ſwoię etimologią od* teſta *głowa.*

(N. 3.) *Takie ieſt ſymbolum Grzegorza XV. w propheciach Malachiaßa o Papiezach.*

Pág: 16. (N. 4.) *Paulo Paul, moneta włoſka; aliâs Juliuß.*

(N. 5.) *Takie ieſt ſymbolum Clemenſa X. tegoß Malachiaßa*

(N. 6.) Curtius *piße, że Alexander ſwoim wierßopiſom nadwornym za zły wierß policzkiem; á za kazdy dobry Oycowſką Phiippa płacił monetą numiſma Regale philippos.*

(N. 7.) *Miedzy innemi predikciami o Krolach Polſkich; Staniſława Reßki (âlias Reſcij) Opata Jendrzeiowſkiego ieſt, y ta:* manus Congregatorum *y denotuie* Sobieſkiego.

(N. 8.) Quatriny *moneta drobna Włoſka.*

Pag: 17. (N. 9.) *Tegoß Malachiaßa ſymbolum o teraźnieyßym Oycu Swiętym Benedikćie XIII.*

Pág: 18. (N. 10.) *Takie ieſt przyſłowie* Aſpettare è non venire *&c: &c:* è una coſa da far morire.

(N. 11.) *Znak zodiaczny: Liſtopada Strzelec.*

(N. 12.) *á zaś Grudnia Kożiorożiec.*

(N. 13.) Junoſza *z Mazowieckiego tłumaczy ſię Pan młody oblubieniec (vid. Nota 8. Dedikacyi)*

Pag: 19. (N. 14.) *Imię pierwßie J. W. J. X. Biſkupa Płockiego; ktory na mieyſcu Xćia JMći Prymaſa ſolenizował* Jendrzey Stan: Koſtka. *á podobneß y Xćia JMći po Theodorze drugie.*

(N. 15.) *Nowiciat Rzymſki gdzie obadway SS. Nowo Kanonizowani zoſtawali, zowie ſię S.* Andrea del Noviziato.

(N. 16.) *Czyniąc za doßyć poſłuſeńſtwu* Petrus Faber, *w naywiekßze gorąca: y o ten czas ktory cudzożiemcom przybywaiącym bywa fatalny, do Rzymu; iechał, y z tey okazyi w krotce umarł, Drews in Faſtis pag:* 294.

N. 17. *Salmeron z Cardinałem Hoſiußem; po Sinodźie Tridenſkim przybył do Polſki; pierwßy w tych Kraiach widźiany Jezuita.*

Pag: 20. N. 18 *O tey oſobliwości* Coduriuſza *świadczy* Orlandinus *l. 3. n. 19 z tą tylko dyſtynkcią, że nie iuß w dźień narodzenia; ale ścięćia S. Jana umarł. 29. Sierpnia. O iego śmierći miał obiawienie S. Jgnacy w ktorym duße iego do Raiu prowadzoną od Anjołow widźiał.*

N. 19. Hoſius *mieyſce* Societatis JESU *naypierwße w niebie zaſiadł śmiercią ſwoią ießcze przed potwierdzeniem Zakonu wßyſtkich poprzedziwßy* 1538. *Jego duße S. Jgnacy na gorze Kaſſynu dwa razy widźiał chwalebną raz iako ią Aniołowie w wielkiey iaſności do nieba nieśli, drugi raz iako w niebie, w wielkiey liczbie Swietych, oſobliwßą nad drugie wydawała ſię iaſnością.* Orlandinus. *l. 2. n. 38.*

N. 20. *Zachodzi relacya S.* Koſtki *do S.* Gonzagi *przez zkolligowany Dom* Gonzagow Myſzkowſkich *vid* Duryewſki *pag:* 88.

Pag: 26. N. 16. *Baran, znak zodiaczny Marca, od ktorego mieśiąca, Rzymianie zaczynali Rok rachować.*

N. 17.

N. 17. *w Pierwocianym Kościele Katechumeni zaraz po Chrzćie S. w Wielką Sobotę, wdziewali białe ßaty; y nośili przez całą oktawę, z kąd Niedźiela* Quaſimodo *nażywa ſię* Dominica in albis.

Pag: 27. N. 17. *Piratow aliàs łupiezcow morſkich Francuźi ſpecificè nażywaią* Korſami *bo ich naywięcey z wyſſy* Korſyki.

Pag: 28. N. 18. *Alluſia do hymnu zwyczaynego Komplety tak ſię zaczynaiącego* Te lucis ante terminum.

Pag. 29. N. 19. *Societas JESU, ma tę prerogatiwę że używa wßyſtkich przywileiow od Papiezow czterem Zakonom* Mendicantium *rzeczonym nadanych.*

Pag. 30. N. 20. *w Poście Nieſpor przed południem ſię mawia, Kompleta od tych ſię ſłow zaczyna* Noctem quietam &c:

Pag. 31. N. 20. *To ieſt ſymbolum Ceſarza L. Aureliußa Commoda, vid:* Reyſneri *ſymbolorum Jmperatoriorum Claſ: 1. pag:* 74.

Pag. 32. N. 22. *Alluzya do owego textu o Obrzezaniu Pańſkim* carne minuitur nomine augetur.

Pag. 33. N. 22. *Jeſt ſentiment prawie wßyſtkich tłumaczow piſma S. że owa potrawa* pulmentum; *za ktorą Ezaw ſtarßeńſtwa zbył Jakubowi była ſoczewicą*

Pag. 38. N. 24. *Alluſya do owego wierßyka* Si fueris quarum diviſor particularum, Hanc noſcas artem majorem ſumito partem.

N. 25. *Alluſya; do podobnych ſłow* Sinamus Sanctum pro Sancto laborare *ktore rzekł S. Thomaß Aquinas zaſtawßy S. Bonaventurę pißącego żyćie Swiętego Francißka.*

Pag. 39. N. 26. *Po Francuſku oktawa Bożego Ciała, zowie ſię* La Petite Fête Dieu

Pag. 41. N. 27. *Alluzya do przyſłowia Polſkiego* kiedy trwoga to do Boga.

N. 28. *Item alluzya do zwyczayney expreſſij;* Poſzedł z ochotą iak do ślubu

Pag. 43. N. 27. *Alluzya do zwyczaiu niektorych Katedr gdźie podczas anniverſarzow kiedy ktory Prałat opoźni ſię aż do drugiego nocturnu, y aż po tych właśnie ſłowach czwartey antifony Officij defunctorum* In loco paſcuæ *&c: przyidźie diſtribucyi Kapitulnych nie może bydz* participantem.

M. 28. *Crepuſculum po Francuſku zowie ſię właśnie tak* entre chien et Loup

Pag. 47. N. 30. *Wierzch łoßka, po Francuſku zowie ſię niebem łoßka* le Ciel du lit.

Pag. 49. N. 31. *vid: notam 15. pag:* 19.

Pag. 55. N. 32. *Herb* Myſzkowſkich *podkowa; á* Wielopolſkich *teraźnieyßych* Gonzagow *Margrabiow Pinczowſkich zowie ſię* Stary Koń.

N. 33. *Zygmunta imię z niemieckiey etimologij pochodzi od ſig co ſię znaczy* wiktorya triumph.

Pag. 57. N. 36. *Łaciński ięzyk, na wyrazenie liczby niezliczoney zażywa tego terminu;* & ſexcenti alij.

N. 37. *Supplika po Francuſku zowie ſię* vn placet.

N. 38. *Alluzya do podobnego wierßyka ktory ieſt napiſany w Roterodamie; nad drzwiami, tego właśnie Domu; gdźie ſię rodził* Eraſmus-Hæc eſt parva Domus magnus qua natus Eraſmus.

Pag. 58. N. 39: *Lew ieſt znakiem zodiacznym Lipca á Panna Sierpnia więc podle ſiebie zoſtaią*

Pag. 59. N. 40. *Ta littera Y nażywa ſię* Pithagorica; *nie żeby ią miał inwentować, Pithagoras;* (*ieſt bowiem wynaleźiona od* Palamedeſa; *ktory iey wzor przeiął z lotu zorawiow ktore, troiaką linią lecąc taką wyrazaią litterę*) *ale że ten Filozof wßyſtkich rzeczy dwoiaki zakładał koniec Cnotę y Roſkoß; ktore ſię przez dwa końce tey littery wyrazaią:* Cicero l. de orat

N. 37. *Alluzya do wierßyka* medium tenuere beati

Pag. 60. N. 41 *Ten Pſalm 29. zktorego ſą wzięte y tu applikowane dwa wierſze 6 y 8 taki ma tytuł* Jn Dedicatione domus david.

N. 42. *Jozue po Grecku* Jeſus *ſyn Nave.*

Pag. 61. N. 43. *Zwyczaynie przy Mſzy Roratney w Adwencie, ſiła światła po Kościołach*

Pag. 63. N. 44. *Ludwik po Francuſku* Lovis *a Krol naſz* Ludwik węgrzyn; *piſze ſię* Lois *iako widzieć w Laſkiego Statucie.*

N. 45. *Alluzya do wierſzyka o naſzym Władiſławie Łokietkus* cubito non altior uno.

Pag. 65.

N. 46. *Lubo w vulgacie ieſt* Phalonites Phelonites *w Hebrayſkim iednak textcie ieſt y czyta ſię* Polonites *vid: Roberti Stephani Hebreorum Chaldeorum &c: nominum explicatio pag:* 224. *edit: Paris* 1537.

N. 44. *S. Aloizy niż Niebieſkim głoſem do Zakonu Societatis JESU zoſtał powołany, miał wielką inklinacyą wſtąpienia do Karmelitow Boſſych Swiadczy P. Galucci w życiu iego włoſkim pag:* 26

Pag. 66. N. 48. *vid: nota.* 13 *pag:* 18.

N. 49. *Fundatorka pierwſza Natka y Zakonnica Nawiedzenia N. P. zwała ſię* Joanna Franciſzka Fremiot de Chantal *á tego oſtatniego imienia derivacya* à cantando.

Pag. 67.

N. 47. *Staniſława Hoziuſza Kardinała Biſkupa Warminſkiego*

N. 52. *vid: nota dedic;* 9. *pag:* 3. *w Katedrze Płockiey po Archidiakonie Dobrzyńſkim, idzie Puttuſki; á po Prałatach pierwſze przed Kanonikami, maią mieyſce dway* Canonici *nati każdy Arcybiſkup Gnieźnińſki y każdy Opat Czerwińſki.*

N. 49 *vid: nota dedic:* 7. *pag:* 3.

Pag. 68. N. 54. *Nayprincipalnieyſzy do Rzymu wiazd* per viam Flaminiam *zowiś ſię* Porta del Popolo.

W TITULE

(w 1. Kolumnie linij 4) in petto *ieſt termin włoſki y znaczy dezygnowanego a ieſzcze w Konſiſtorzu nie promulgowanego Kardinała niby* in pectore deſtinatum

Lin: 9. *Jacob tłumaczy ſię* ſupplantator

Lin: 16 *Nowiciat Rzymſki ieſt pod tytułem Swiętego Jendrzeia*

Lin: 17. *Alluzya do tego że Kardinalſtwa paſſim za nominacią rożnych Koron y Kroleſtw, bywaią dawane.*

Lin: 19 *Alluzya do tego że przy Konferowaniu Kardinalſtwa dawane bywaią Jmiona rożnych SS. ktorych Kościoły ſą przyłączone* in titulum *Kardinalſtwom, naprzykład Albaniego zowią dźiś* Cardinal di ſant Agneſe *dla tego że iego Tytuł Cardinalſtwa ieſt Kościoł Swiętey Jagnieſzki.*

(*Lin:* 21) *Alluzya do tego że Kanonizacya tych SS. odprawiła ſię w wigilią Obrzezania Pańſkiego*

(*Lin:* 27.) *Alluzyą do Ceremonij nowych Kardinałow ktorą zowią* Apertio oris.

(w 2 Kolumnie Linij 4.) *Alluzya do owych ſłow Pharaona do Jozefa* Uno tantum Regni ſolio te præcedam *Gen:* 41. 40.

(*Lin* 8.) *Biſkupi* Dei gratiâ. *a Kardinali w tytułach piſzą ſię* Miſeratione Divina

(*Lin.* 13.) *Alluzya do purpury Kardinalſkiey, ktora znaczy że ći ktorzy ią maią, powinni do rozlania krwi bronić Wiary S. Katolickiey Rzymſkiey.*

(*Lin.* 16.) *Tego Roku przypadło Swięto S. Staniſława Koſtki* 13 *á S. Teodora* 9. *Liſtop:*

(*Lin.* 17.) *Alluſia do Biretu Kardinalſkiego.*

(*Lin.* 20). *Ta ieſt forma inauguracyi Kardinalſkiey* Facio te parem Regibus maiorem Principibus

(*Lin.* 21. *Beniamin tłumaczy ſię według niektorych tłumáczow,* filius dierum *że ſię w ſtarości Jakuba rodził.*

Lin. 22. *Jozef żył lát* 110 *Calmet dict. pág. m.* 441.

(*Lin.* 23.) *Teodor tłumaczy ſię* donum Dei, *dar Boży.*

ERRATA
w Dedykacyey
Sic Corrige

	Linea		Lege.
a	37.	Soli	Solij
	17.	veſtIs	VeſtIs
	19.	partIbVs	partIb⁹
	29.	nſigniri	Jnſigniri
	19.	deerare	dejerare
8.	5.	dum	cum.
--	16	PoLonis	Polonis
--	44	29.	(29)
10.	38.	enexe	enixe
--	39	gdecemnem	Octodecennem
11.	5.	Melicertam S. Poli S.	dele SS.
--	13.	Diodatis	Diodati.
--	35.	Euchattam	Euchaitam.
12	16	poſt decet	adde ut
--	21.	poſt Natus eſt.	adde at.
13.	3	Theodoreum	Theodororum
--	16.	poſt Princeps	adde Si
--	26	NN. AA. PP.	N.H. A.A. PP.

ERRATA
w Kazaniu

a	15.	29. trzen	trzech.
X	17.	4. dicier	ditior.
N.	--	7. kterego	ktorego
a	20.	32. ex fiijs	ex filijs.
Ie	--	34. Complectatur	compleatur.
	--	36. Ordinia mabilia.	Ordini Amabili.
	21.	8. Kaetowic	Kadetowie
	--	17. Po lux	Pollux.
	28.	37. Dezolwuią	dezoluią.
	--	45. tatemnicy	taiemnicy.
	31.	15 Pośćiatki	Pośćiołki.
	--	41 opłąćić	opłaćić.
	32.	15 temi	adde Aloizy temi
	--	26. to Ezau alitum	tu Ezava alitus
	33.	35. terreus	terrenus.
	--	34. Chyba przeſtanieſz być żywy	Chyba chceſz przeſtać być żywym
	35.	13. abſcondit	abſconditę
	36	4. Wſzyſtko	wyſoko
	--	15. poſt poty ka	adde go.
	--	42 Thamnataa	Thamnataar
	37.	43. Thamnarij	Thamary
		3. ante rożliczne	adde liczne
	--	33. Kontentuie	Komputuie
	38.	19. na Kśięſtwo	Kśięſtwa.
	--	40 rewelowała	adde chwalebnie.
	39.	22 raaximam	maximam
	41	39 Złożona	Złożoną
	44	5. Alleruiacyą	allewiacyą
	47.	12. Aenjarain	Beniamin

48	43	aſcendens	Aſcendes
51.	26.	Alphatu	Alphabetu.
54.	25.	Situ	Siłu
--	32.	Reparator	Reparatora.
--		ad Marginem Marcelli	Martialis.
55.	3.	rupa	trupa.
--	9.	(py)	(pij)
57.	24.	Jnfiriatate	infirmitate.
59.	3.	Traanſlatus	Tranſlatus.
60	11.	ſtuſzna	ſtuſzna
61	26	Notrware	Nietrwałe
--	36.	tak choynie	tak hoyne
65	16.	Delcyach	delicyach
67	24	Jnfułatami	Infułami.
70.	5.	creſunt	creſcunt

w Przeſtrodze do Czytelnika

71.	5.	a tym	a zatym
--	9.	magis	adde rerum
--	19.	kempoźycyi	kompozycyi
72.	2.	będą	będę
	8.	choc nie nalazało	choc nalezało
	11.	mianych iż,	mianych a iż
	16.	idących	idące
	17.	włozyć	ułozyć.

In notis Dedicationis

Citationes marginales S. T. U. deleantur, deinde verò ufu
finem dedicationis Litteræ citationum immutentur X in S, Y in U,
B in Y, C, in Z, D in A, E. in B, F in C, ita ut ultima cit.
præferat K poſtquam tres aliæ omiſſæ hic ſupplentur (L) in notatio u
Martyrologium Romanum ad 9. novem p. m. 712. (M) lib: 6. (N)
roica Pòéſi Ed: Prag 726.

L. I. C.